

TI AYAB TI DIOS ISU TI PAKAISALAKANANTAYO

PASET II

NI

JACKIE OESCH

**PAKASARITAN MANIPUD KADAGITI LIBRO TI
EXODO,
LEVITICO, DAGITI NUMERO, KEN DEUTORONOMIO**

**LEKSION 1: NAISALAKAN—*TI APO TI MAKIDANGADANGTO PARA
KENKA***

LEKSION 2: NAGDAYAMUDOM—*KET MAPNOKAYONTO*

**ILEKSION 3: NAGTIGERGER—*TUNGPALENYO TI TIMEKKO
PANAGBALBALIW***

**LEKSION 4: RINUGITANDA DAGITI BAGBAGIDA—*NGEM
INDAWDAWATAN IDA NI MOSES ITI APO***

LEKSION 5: NAPAKAWAN—*ADDA TI APO KADATAYO*

LEKSION 6: NABENDISIONAN—*DENGGEM, O ISRAEL*

“...Indulinko dagiti SaoM ditoy kaunggan ti pusok...”

Psalm 119:11

PANANGRUGI

Rugiam ita ti maysa a pannakigasangasat a mangbukel ti biagmo. Daytoy a panagdaliasatmo ket naidumduma kenka ken mangilasin iti biangmo babaen iti regget ken tarigagaymo a rumang-ay iti pannakaawatmo iti libro a maaw-awagan a Ti Nasantoan a Biblia. Ti panangitedmo ti bagim ken oras iti panagadal ti mangipatalged iti irarang-aymo iti biag bayat nga agsasao kenka ti Dios babaen ti Saona.

Maiyawis a bayat ti panagadalmo, adda koma kenka dagiti sumaganad a kasapulan:

1. Kopya daytoy a maadal a materyal: *Ti Ayab Ti Dios, Isu Ti Pakaisalakanantayo-II*
2. English Standard Version ti Nasantoan a Biblia (ESV). Palagip: Nu gumatangka ti Biblia, kitaem no mabalbalin ‘tay Biblia nga adda iti:
  - a. ligason a nakaisuratan dagiti sabali a pakabasaan ti sabsabali pay a paset ti Biblia.
  - b. sabali a pabasaan no sadino a paset ti Biblia ti pakasarakan ti isu met laeng a nausar a balikas a gagangay a masarakan iti likudan ti Biblia, ken,
  - c. sumagmamano a mapa a masarakan met laeng iti likudan ti Biblia.
3. Ball pen ken lapis
4. 3x5 wenno 4x6 a papel.

No addan dagiti tallo a paset a nainaganan iti #2 addaankan iti makaanay a ramit para iti panagadal ken sisasaganan ti naballigi a panagsukisok babaen kadagitoy nga adalen. Nu kaspangarigan ta daytoy ti umuna a pannakaisangom iti Biblia, mabalin met a mangrugika iti adalen a napauloan ti *Panangsukisok ti Biblia*. Daytoy nga adalen ti mangited iti ramramit iti panagsukisok a nadisenyo a tumulong kenka a mangbukel ti kabaelam ken ipaayannaka iti naan-anay a talged nga kas agad-adal iti Biblia. Ti *Panangsukisok ti Biblia* ket mabalin a makopya nga awan baybayadna wenno obligasyon a sungsubatam manipud iti CrossConnect Ministries website (www.crosscm.org). Numan pay mairekomenda daytoy nga adalen, saan met nga rumbeng unay para iti naballigi a panagadal ti *Ti Ayab Ti Dios, Isu Ti Pakaisalakanantayo-II*

Saanka nga agpangngadua a mangmarka ti Bibliam. Kukuam daytoy a Biblia nga adalem. Aramidem a kas kukuam babaen kadagiti isuratmo a pammalagip, dagiti inugedam a balikas, dagiti minarkaam, dagiti pinatimbokelam ken inikkam iti pagitudo. Mabalin nga agusarka iti

kuaderno wenno tablet para kadagiti isuratmo a kapanpanunotan, salsaludsod, ken pangsurotan iti panagdaliasatmo bayat iti panagadal.

Naisurat daytoy nga adalen a ramit, tapno mabalinam iti agadal a siksika. Addaan iti naiget a disiplina iti bagim maileppasmo daytoy a ramit a dika unay narigatan. Kagiddan pay daytoy iti pannakaalam iti baro nga inpormasyon, ibingay dagiti baro pannakapalawag, ken agsaludsod iti sumagmamano a naririgat a saludsod nga agkasapulan ti sungbat. Maiyunay-unay ngarud a mangawiska iti sumagmamano a gagayyemmo a kaduam nga agadal.

Sapay koma ta maaddaanka iti rag-o iti panagadalmo. Sapay koma ta ti pusom ket silulukat nga umawat kas agsasao ti Dios kenka babaen iti Saona. Sapay koma ta dagitoy nga istorya iti Biblia ti mangipatalged manen kenka ti nagdakkelan nga ayatna nga intedna kenka babaen iti Anakna a ni Jesu-Cristo, nga Apo ken Manangisalakantayo.

Palagip ti Editor:Maipakaawat, a dagiti naipadakkel a sandi-nagan a mangdakdamat ti Dios. Kas koma ti “... ania ti kinunaNa,” wenno “..Isu ti kinunaNa.”

TI AYAB TI DIOS, ISU TI PAKAISALAKANANTAYO-II

PAKAUNA TI PASET

Iti *Ti Ayab Ti Dios, Isu Ti Pakaisalakanantayo-I* naiyam-ammotayo ken Moises isu a nagbalin a natan-ok a mangisalakan ti Israel. Nakitatayo kabayatan a ti ima iti panangdusa ti Dios ket dinadaelna ti daga iti Egipto babaen dagiti didigra(angol). Napadasantayo ti rabii a ti angel ti patay ket limmabas iti sibubukel a daga ken pinatayna amin nga inaunaan nga annak dagiti Egipcios. Dinardarastayo a kinnan ti kanen ti Fiesta ti Paskua ken iti pammilin ti Dios babaen iti adipenNa a ni Moises inalistoantayo iti naguurnong a kas umili ken pinanawantayo ti daga a nangigawid kadatayo iti pannakatagabu iti ginasgasut a tawen.

Ita umadani ti panangrugitayo iti maysa a panagdaliasat iti let-ang a daga. Agdaliasattayo iti namaga a let-ang ti Sinai a kaduatayo amin a Hebreo isuda a pinapanaw dagiti Egipcios manipud iti dagada. Nagbalin a pagtaengantayo ken pagtaengan dagiti ammatayo ti Egiptoo iti nasursurok nga 400 a tawen. Dagiti kapatastayo ket nagbalinda a naranggas ken awan as-asida a nangpatrabaho kadatayo amin. Ti nadagsena trabahotayo ken pannakaparigattayo ti nangbangon kadagiti pasdek ken dagiti baton-lagip dagiti Faraon. Narigat idi ti biag ngem, kamaudiananna, immay ti aldaw ti pannakaisalakantayo.

Ita nakaruartayon nga agdaldaliasat a bukukodtayo. Saantayon a kasapulan ti agsalaknib para iti bagbagitayo. Saantayo a pulos a pinadas sinursor ti labes dagiti pagtaengan ken dagiti lugar ti pagtatrabahoantayo. Saantayo pay am-ammo uray dagiti tattao a makipagpagna kadatayo. Ken adda a rinibribotayo a sumursurot iti maymaysa a tao a ni Moises. Saantayo a napasas nga agdaliasat ngem agtultuloy ti pannagnatayo. Nakaikeddengtayon a panawan dagiti nangadipen kadatayo ken magna nga agturong iti daga nga inkari ti Dios, maysa a daga nga agay-ayus iti gatas ken diro, maysa a daga nga agur-uray a tagikuaentayo.

Mariknatayo a saantayo pay a nakaadayo, dua pay laeng nga aldaw. Dagiti sanikua ket naikargada kadagiti karison nga idurduron ken guyguyoden dagiti baka nga inted dagiti kaarrubatayo nga Egipcios. Agtataray dagiti ubbing iti sadinoman a lugar agay-ayamda iti linnemmengan iti ayan dagiti karison bayat iti panagdaliasattayo. Awan mabalinantayo no di ti

pananglagip ti amin nga adda a napasamak kabayatan dagiti sumagmamano a napalabas lawlawas. Sakbay a marunot dagiti biagtayo babaen dagiti nadadagsen a trabaho. Naibaga kadatayo amin a banag a kabaelan ken saantayo a kabaelan nga aramiden. Ita nakaruartayo iti bukukodtayo ket saantayo sigurado no sadino ti papanantayo ken no kasano a makadanontayo sadiay. Ti pannakalasad ti kangrunaan a pakaseknan.

Saantayo nga ammo no agbalbaliw ti panunot dagiti Egipcios ket kamatendatayo. No kasta ti aramidenda, mapukawtayon. Ken, inton maibustayon dagiti pagtaraon, mabatitayonto a matay iti let-ang. Ania ti napanpanunottayo. Intultuloy ni Moises ti magna ket itultuloytayo met latta iti sumursurot kenkuana. Malaksid kadagiti didigra a naikabil iti daga idi nga intag-ayna ti sarrukodna ken ti kinapudno nga imbagana kadatayo iti pannakikitana ken Jehova iti gumilgil-ayab a kayo, awan unay ti ammotayon maipapan kenkuana. Iti laksid dagitoy, agtultuloytayo latta.

Adu dagiti banag a a masapul a sursuroentayo. Kas adda nga imbagak, nakairuamantayo a ibaga kadatayo dagiti sabsabali no ania ti aramiden ken saantayo nga aramiden. Nagbalintayo a tagabu iti tattao isuda a nangaramat laeng kadatayo para iti bukodda a panggep.

Pinagtalinaeddatayo iti pannakaadipen ket awan ti uray maysa mangisalakan kadatayo iti kasasaadtayo. Ti biagtayo ket adda a balud dagiti kabusortayo. Ni kadi Moises? Ania met ni Aaron? Kankanayon a dakdakamaten ni Moises ti Apo a Diostayo a kas Mangisalakantayo. Ania a paset ti inaramidna iti amin dagitoy a banag? Daytoy kadi ti ayab ti Dios para kadatayo, ti ayab a mangpanaw ti amin a nangadipen kadatayo ken mairuar nga agbiag iti biag a nawayawayaan? Ti ammotayo laeng ket pannakaparigat. Ania ngata iti pakaipadaanna ti agbiag iti biag a nawayawayaan ken naruk-atan manipud iti pannakaadipen?

Ita, addatayon ditoy, mapudot ken nabanbannog, nakasaga nga aginana ken mangan. Ita, apay no kaduaennakami? Awan paggidiatanna uray no adda maysa wenno dua a mainayon. Awan unay kadakami ti adu a makan ngem naragsakkami a mangpadanon kenka a sumurot kadakami. Saanmi nga ammo no kasano ti kabayag daytoy a panagdaliasat ngem ti maawatak ket agturongkami iti bagatan iti bantay ti Dios a maaw-awagan iti Sinai. Saankami nga umadayo unay. Ti damag ket addakaminton iti Naikari a Daga iti sumagmamano a lawas laeng!

Ania? Nagsardengkami. Oh, saan, naipadanon ti damag babaen kadagiti dadaulo nga adda ti baybay iti masungadtayo. Ket kasano a maballasiwtayo dayta? Adda koma iti nalalaing a mangkita iti daytoy. Oh, saan, kitaenyo dagiti umatipukpok a tapok iti likudantayo? Mangegyo dagiti danapeg? Kamkamatendatayo dagiti Egipcios. Saandatayo a patayen nga umun-una, ammok lattan nga aramidendatayo a tagabu manen. Ania ngata ti panpanunoten ti daulotayo. Saan a talaga a napintas daytoy. Makunana a nataytayo.

UMUNA A LEKSION

TI APO TI

MAKIDANGADANGTO

PARA KENKA

EXODO 12—15-NAISALAKAN

PANANGWANAWAN ITI LEKSION 1

Panangwanawan	7
Pakauna	8
Leksion 1: Exodo 12—15	
• Ti Dalan nga Agturong iti Naikari a Daga	9
• Nakubong ti Israel	11
• Ti Pannusa ti Dios iti Egipto	13
• Ti Dios, Ti Mannalaknib	15
• Ti Rambak ti Balligi ti Israel	18

TI APO TI MAKIDANGADANGTO PARA KENKA

PAKAUNA

Mabalin kadi? Nawayawayaan met laengen! Inagawanda dagiti Egipcios isu, a nadadael babaen iti ipapatay dagiti inaunaan nga annakda, saanda a napagtalaw a dagus dagiti Israelita. Iti daytoy a leksion siputan ti Dios a mangipakita iti pannakabalinna a mangsalaknid bayat nga itultuloyna nga isalakan dagiti piniliNa a tattaona. Paliuwen no kasano no kasano nga agtignay Isuna kadagiti kanito nga amin a banag ket kasla awanen a talaga iti namnama. Takuaten no apay a naguray Isuna iti nabayag.

Ania ti aramiden ti tao iti kinaawan iti namnama? Iti laksid kadagiti kapadasanda idia Egipto naadalda no kasano iti panagtignayda iti kanito a sangoenda dagiti mabalin a makadadael a paspasamak. Kitaem no ania ti mabalin a maaramidmo ti kasasaadda. Kasanoka nga agtignay no makasngoka iti kasla awanen iti namnamana a kasasaad iti bukodmo a biag. Duktalen dagiti sumagmamano a baro a pagpilian.

Nalmes dagiti Egipcios iti makaunget a danum ti Nalabaga a Baybay (Baybay dagiti Runo) ket rinambakan dagiti Israelita iti pannakaruk-atda manipud kadagiti nangtagabu nga apoda a Faraon ken dagiti soldadona. Kasano ti panagrambak ti Israel? Kasanoka nga agrambak kalpasan a nakarit ti pammatim ket impannaka ti Apo iti “namaga a daga?”

TI APO TI MAKIDANGADANGTO PARA KENKA

Paset 1

PAKAUNA: Idi nalpastayo ti *Ti Ayab ti Apo, Isu ti Pakaisalakanantayo—Paset 1* ket pumanpanaw dagiti Israelita iti Egipto. Inibaturan dagitoy a tattao ti kinaranggas ken kinaawan asasi a Faraon isu nga agkedked a mangpalubos kadagiti tattao ti Dios a mapan idia let-ang nga agdayaw Kenkuana. Naiyam-ammo isuna ken Moises isu a dinutokan ti Dios a kas dauloda ken iti kabsatna a ni Aaron isu a pinili ti Dios a pannakangiawat ni Moises.

Nupay kiniddaw ni Moises iti pannakawayawaya dagiti Israelita manipud iti pannakatagabuda iti Egipcios, sisusukir a pinagkedkedan ti Faraon a palubosan ida. Tapno iti kasta ket masigurado ti pannakawayawayada, nangited ti Dios iti pannusa kadagiti Egipcios babaen kadagiti didigra a nagpatingga iti pannakadadael iti daga. Ti maudi kadagitoy a sangapulo a didigra ket isu iti nangala ti biag iti inauna nga annak a lallaki ti Egipto, karaman ti anak ti Faraon ket iti pannakaabakna inbilinna kadagiti tattao pumanawdan iti daga ket alaenda amin a sanikuada. Dagiti Egipcios isuda a nagbuteng para iti bukodda a biag ket dinagdagda dagiti Israelita manpud kadagiti pagtaenganda ken indiyaanda ida iti adu a kinabaknang ti Egipto. Iti kasta rinugianda ti panagdaliasatda nga agturong iti Naikari a Daga a kaduada ni Moises a kas dauloda. Ditoy nga agsubli ti panagadaltayo.

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 12:40—42. Kitaen pay ti Genesis 15:13—16

- Ania a pannakaammo iti masaraktayo kadagitoy a bersikulo? _____
_____
_____

Tandaanan: Dagiti nabatbati iti Libro ti Exodo, ken amin a paset ti Libro ti Levitico, Dagiti Numero, ken Deuteronomio ket ibagbagana iti panagdaliasat dagiti Israelita nga agturong iti Naikari a Daga, ti daga ti Canaan. Gapu ta adda iti nagadu iti bilang iti mausaar kadagitoy a libro, sumagmamano laeng a kapitulo ken bersikulo iti nainayon iti daytoy a panagadal.. Nupay kasta, maguyugoykayo a mangbasa met kadagiti saan a naibilang a kapitulo. Agannad laeng a saankayo unay maigawid kadagiti pannakaammo ket malibtawanyo dagiti pakasaritaana

mangipalgak iti panangaywan ken kababalin ti Dios ken amin a kayatna nga ipakaammo kadatayo maipapan iti kinasiasinona ken kinasiasinotayo kabayatan nga agbibigatayo iti pannakilanglangen Kenkuana. Rugiantayon ti panagadaltayo.

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 13:17—22

PANAGSANAY:

1. Ikkam iti naan-anay nga oras ken mapanka iti mapa a mangipakpakita iti turong a dinalanan dagiti Israelita nga agturong iti Naikari a Daga. Iti nalawag a panunot ania ngata ti nakakadkadlaw a turong a dalanenda? _____
_____
2. Ania ngat ti rason ti Dios iti saanna a panangipadalan kadakuada iti pagilian ti Palestina turong iti igid ti baybay? _____
Maingel a mannakigubat dagiti Filisteo, natennebda ken addaanda kadagiti napipintas nga igam ti pannakigubat,
Tinagikuada dagiti lugar iti igid ti Mediterrenia a naiyunnat iti nagbaetan ti Gaza iti abagatan ken Joppa iti amianan. Ania ti mapanunotmo a pakaipadaan ti Israelita a basta manpanaw ti Egipto ken insigida a makasinnangoda iti rupanrupa dagitoy a lallaki iti gubat?
_____
_____
3. Ania ngata ti ibagbagana kadatayo daytoy a pangngeddeng maipapan iti Dios ken iti langenlangenNa kadagiti Israelita? _____
_____
4. Kinunana iti bersikulo 18, “ Ngem inturong ti _____ dagiti tattao ... Ania a turong iti napananda? _____
_____
5. Ania iti naamoantayo iti bersikulo 19? _____

6. Saan a nalipatan ni Jose. Nalagip dagiti annak ti Israel ti sapata nga inkarida (Genesis 50:25). _____
7. Pinili ti Dios nga impakita ti kaaddaNa iti naidumduma a wagas. Aniada dagiti dua a kita ken ania ti panggepda?
  - a. _____
  - b. _____
8. Iti bersikulo 22 ania iti lugar wenno puesto iti tunggal maysa iti biang kadagiti tattao? _____
9. Ania ngata iti ibagbaga daytoy a puesto kadagiti Israelita? Kitaen pay iti bersikulo 18. _____

Paset 2

PAKAUNA: Itultuloy ti Dios ti nangayed a panangisalakanna iti Israel manipud kadagiti nassukir a kabusor, ti ari ti Egipto ken dagiti oficialesna. Mabalina a mapanunot ti maysa a ti pakasaritaan iti iruruar ti Israel ket naleppas idi sinamsamanda dagiti Egipcios ken pimmanawda a kakuyogda ti ladingitda. Kayat ti agbasbasa ti mangiyesngaw iti sennay ti pannakabang-ar. Kamaudiananna, nawayawayaan. Ngem, awan sarday dagiti kabusor iti panangkamatda tapno pagtalinaedenda ti ili ti Hebreo iti babaen iti naranggas a panangituray.

Tandaanan: Bayat iti panangkitam kadaytoy a pakasaritaan, laglagipem a kitaen dagiti kinapudno iti pakasaritaan. Damagen ti saludsod: Ania ngata ti ibagbaga kadaytoy dagiti balikas? Sumaruno, damagen: Ania ti pudno maipapan iti Dios nga iparangarang daytoy a pakasaritaan? Ania ti maamoantayo maipapan iti kababalinNa,, katataoNa, maipapan kadagiti banbanag a kas iti panangipateg ken pannakaseknan nga adda Kenkuana para kadagiti tattaoNa? Ania a langenlangen iti kayatNa kadagito a tattao? Ken, kamaudiananna, iti daytoy nga adalen kayattayo a kitaen iti kaipapanan ken pannakaipakat iti bukodtayo a biag. Kasapulana a damagentayo ti saludsod: Kasano ngata a daytoy a pagteng a napasamak iti nabayagen a napalabas ket adda iti aniaman nga usarna iti biagko ita nga aldaw?

ARAMIDEN: Ituloytayo. Basaen ti Exodo 14:1—31. No padasem a kitaen ti ayan dagiti nadumaduna a luglugar a nadakamat, mabalin a marigatanka. Sumagmamano a disso ket saan a masarakan iti mapa agsipud ta dagiti nangisalaysay ket saanda nga ammo ti eksakto a lugar iti daytoy daan a luglugar. Kas pagarigan, saan nga ammo no sadino ti eksakto a lugar ti nakapasamakan iti ibaballasiw iti Nalabaga a Baybay, Nupay kasta, dinutukan dagiti agsukumat ti lugar a nangited kadagiti kinapudno iti Biblia ken ti aplag ti daga.

PANAGSANAY:

1. Iti bersikulo 1 ken 2 binalakadan ti Apo ni Moises no sadino nga agkampo dagiti tattao. Ania ti rason ti Dios iti bersikulo 3? _____
2. Ania ti imbaga ti Dios ken Moises a mapasamak iti bersikulo 4?
  - a. iti Faraon? _____
  - b. iti Dios? _____
  - c. kadagiti Egipcios? _____
3. Kabayatanna, sublianan ti Egipto (bersikulo 5)...
  - a. Ania ti mapasamak iti Faraon ken kadagiti ofisialesna? _____
  - b. Ania ngata ti pakaseknanda (bersikulo 5)? _____
  - c. Ania ti inaramid ti Faraon (bersikulo 6-9)? Ania ti inkuyogna a kakaduana iti bersikulo 7 ken 9)? _____
_____

Ti pangngeddengna ket kasla saan unay a napateg ngem, iti pananglawag iti umadani a mapasamak, daytoy ti mangbalbaliw iti kangrunaan a wagas iti kasasaad iti armada ti Egipto .
4. Ania ti inaramid ti Dios (bersikulo 8)? _____
5. Ania ti inaramid dagiti Egipcios (bersikulo 9)? _____
6. Bayat nga umas-asideg ti Faraon...
  - a. Napabutengan dagiti Israelita! Idi makitada a kamkamatén ida dagiti Egipcios immawagda iti Apo. Ania ti imbagada ken Moises?
    - a.i. _____
    - a.ii. _____
    - a.iii. _____

- b. Ania ti kangrunaan iti pagpatinggaan ti bersikulo 12? _____
 _____
7. Iti bersikulo 13-14: Nalawag, ti Israel ket pudno nga adda iti napeggad a kasasaad. Adda iti likudanda ti Faraon. Ti met baybay iti adda iti sangoananda. Nakubongdan. Ania ngata ti imbaga ni Moises kadagiti tattao a rumbeng nga aramidenda? Ania ti imbaga ni Moises nga imbaga ti Apo nga aramidenda?
- a. Tattao: _____
- b. Tattao: _____
- c. Ti Apo: _____
- d. Ti Apo: _____
- e. Tattao: _____

Paset 3

PAKAUNA: Mabalín a kunaen ti maysa a ni Moises ket tao a mapukpukawanen iti namnama. Amin dagitoy napabutngan a tattao! Daytoy nabileg nga armada a kumamkamat kadakuada! Nalawlaw iti awan patinggana a let-ang ken daytoy nagdakkell a baybay! Tunggal maysa ket dakkell a pangta ken Moises a kas daulo ken dagiti tattao nga idadauloanna. Iti bersikulo 15 kasla met umasugen ni Moises iti Apo. No kasla awanen a pulos iti namnama ti kasasaad, ti Dios kunana, “Orasnan!” Nakasaganan Isuna nga agtignay ken mangrugi a mangted iti bilin ken Moises. Tignay!

PANAGSANAY: Orasnan tapno magnada, ngem sadino ti pagnaanda?

1. Ania ti umuna a bilinna iti bersikulo 16? _____
 _____
2. Ipaayantayo iti sumagmamano a kanito a lagipen ti pateg ti sarukod ti Apo. Sublianang nga adalen dagitoy a bersikulo:
- a. Exodo 4:17 _____
- b. Exodo 4:20 _____
- c. Exodo 7: 19 _____

Binilin ti Dios ni Moises nga itugotna ti sarukodna ken usarena a mangaramid kadagiti milagro a pagilasinan. Idi inusar ni Moises ti sarukodna, Inted ti Dios ti pannusaNa a maibusor iti Egipto iti langa ti didigra., ngem intedna ti pabor, ti parabur ken asiNa, kadagiti Israelita idi nga inaramidNa ti nagdumaan iti nagbaetanda ken dagiti Egipcios.

3. Iti bersikulo 16 nakitatayo ti Dios nga agtigtignay babaen iti ayat para kadagiti tattaona ngem dandaniNa met iyetnag ti pannusana kadagiti Egipcios. Ania ti adda nga aramiden ti Dios segun iti bersikulo 17? _____

4. Kangrunaanna, ti Dios ket maipaayan iti dayag babaen iti Faraon ken dagiti amin nga armadana. Ania ti nalawag nga impakita ti Dios iti bersikulo 18? _____

5. Ita ania iti naibaga kadatayo maipapan iti angel ti Dios? _____

6. Ania ti naibaga kadatayo maipapan iti adigi nga ulep? _____

7. Ania ti saan a gagangay pagteng iti napasamak iti bersikulo 20? _____

8. Iladawam iti bukodmo a balikas no ania ti simmaruno napasamak: _____

PAGPANPANUNOTAN: Aguray ken kitaen no ania ti pakaipadaanna iti maibilang a maysa kadagiti Israelita.

1. No maysa a pangsangalubongan nga agiwarwarnak iti umasideg kenka para iti maysa a panagdamag iti kapadasam, ania ti kayatmo a maamoan ti lubong? _____

2. Mabalin a kaska la mapugsatan iti anges iti panagdardarasma a makasang-at iti sabali a bangir ti baybay. Kamkamatendaka dagiti Egipcios ken amin a kabalio ken karwahe ken dagiti nakasakay iti kabalio ket sarsarunoendaka. Saanmo kadi a mapanunot nga iti kanito a no makasangoda ti pader a danum ket mabalin nga agparintumengda iti pannakabigbigda a ti Dios ti Israel ket isu ti Apo? Awanen iti sabali. Ania ti mapanunotmo a mabalin nga aramiden? _____

PANAGSANAY: Ngem, napatangken dagiti puso dagiti Egipcios, kas imbaga ti Dios. Sinurotda dagiti Israelita iti baybay. Kalpasanna a kabayatan iti maudi a panagbantay iti rabii riniribuk ti Dios dagiti armada ti Egipcios. Makapagagar a tandaanan a “ti maudi a panagbantay iti rabii” ket kanayon nga oras a mapasamak iti kellaat nga iraraut. Ket, anian a pannakakellaat! Anian a pannakariribok!

1. Ania iti napasamak iti armada ti Egipcios iti bersikulo 25? _____
_____
2. Sino ti nabigbig dagiti Egipcios a pudno a makidangdangdang a maibusor kadakuada? Dagiti kadi Israelita? Basaen a napnoan annad. “Ket kinuna dagiti Egipcios, ‘Tumaraytayon nga umadayo kadagiti Israelita, ta ti _____ ti makidangdangdang a _____ a maibusor kadagiti Egipcios.’” Nabatad, a nakapanaw amin nga Israel.

Paset 4

PANAGSANAY: Inkeddeng ti Dios ti pannusa iti Egipto. Iti kasasaad nga awan gawgawayda, simrekda iti palab-og ti Dios, Adda ti Apo ken Moises ken dagiti Israelita.

1. Kalpasan a nakaballasiwda nga awan dakes a napasamak kadakuada, ania ti bilin ti Dios ken Moises (bersikulo 26)? _____
_____
2. Iti bersikulo 27 nagtulnog ni Moises. Inyunnatna ti imana a niturong ti baybay ket _____
_____
3. Ania ti naggibusan ti istoria? Ania ti napasamak kadagiti Egipcios? _____
_____

PAGPANPANUNOTAN: Ti armada ti Egipto ket naan-anay iti pannakadadaelna. Ibagbaga iti bersikulo 28 nga awan uray maysa a nakalasad. Ita basaen manen ti bersikulo 29—31.

1. “Ngem dagiti tattao ti Israel...” Anian a pagdumaan manipud iti armada ti Faraon. Siasino iti adda a nakakitaan iti bileg ken pannakabalin? Sino ti nagparang a naabak? Siasino ti kasla addaan iti amin a kabaelan iti nabukel nga armada? Siasino ti kasla

awanan malaksid laeng dagiti adigi nga ulep ken apoy? Panunoten ti dadduma a pagdudumaan. Dagiti nangabak ken naabak.

2. Ket, kimmita dagiti Israelita iti baybay ken nakitada a natay dagiti kabusorda. Lagipen ti pannakapabutengda ken no kasano nga immararawda iti Apo. Dagiti pammabasol ket:
  - a. _____ impannakami iti let-ang a matay.
  - b. _____ inaramidmo daytoy kadakami.
  - c. Naim-imbag pay koma kadakami nga agserbi dagiti Egipcios ngem iti _____ iti let-ang. Ken ita, siasino dagiti natay iti baybay?
3. Inpakita ti Apo ti nagdakkell a pannakabalinna a maibusor kadagiti Egipcios. Ania a panagbalbaliw ti inaramid daytoy kadagiti Israelita (bersikulo 31)?
  - a. _____
  - b. _____

ANIA TI MAADALTAYO MAIPAPAN ITI DIOS:

1. Iti Exodo 13:17 nakitatayo ti Dios a mangsalsalaknib kadagiti tattaona. Ania dagiti balikas a mangibagbaga kadatayo daytoy? _____
_____ Ti kalakaan wenno kaababaan a dalan ket saan a napateg ti kapintasan wenno katalgedan iti nabayag. Gapu iti panangipategNa kadakuada ammoNa a ti kaatiddogan a turong ti kasayaatan...wenno daytoy kadi?
2. Kitaen dagiti reklamoda iti Exodo 14:11-12. Ania ti naamoantayo maipapan kadagiti tattao ti Dios? _____
_____
3. Kasano nga inasikaso ti Dios ida no kasta a mapabutengan ken asideg ti panagkitada, nabulsekda pay babaen iti kinaawan am-ammoda iti nagdakkell a pannakabalinNa. _____
_____
4. Ania ti mapanunotmo a kaipapananna kadakuada ta ti adigi nga ulep ti mangidaldalan kadakuada iti aldaw ken ti adigi nga apoy ti mangmangted iti silaw iti rabii? Kasano a panunotem iti adda kadakuada a panangbigbig daytoy naidumduma a banag a ti Dios, ti Diosda, ket ar-aramidenNa para kadakuada? _____

5. Sabali kadi ti aramidem no maidasig iti inaramid dagiti Israelita? Kasano ngata? Apay?

PANANGIPAKAT: Makitam kadi ti bagim iti dalan nga ad-adayo ngem iti napanunotmo ket kasla danunenna ti agnanayon sakbay a madanon? Mabalin a takem iti trabaho nga inar-arapaapmo wenno maysa nga adda ti karera a kayatmo nga aramiden... Siguro maysa a langenlangen ti kasla awan pagturonganna wenno iti panangpadpadaan iti panagsikog ket kasla umad-adayo nga arapaap... Siguro babaen iti alisto nga ingangato iti gatad ti panagadal iti kolehio ket saan a karaman iti masangoanam...

1. No ti Dios ket Dios a mangipatpateg kadatayo ken mangsalsalaknib kadatayo, kasano a maamoak a maseknan kadagitoy a pakaseknak iti biagko? _____
2. No ammok a mangipatpateg Isuna ken mangsalaknib saan kadi met napateg a maalak dayta a trabaho wenno panagsikog wenno adal, ania ngata ti kaipapananna? _____
3. Ania a wagas iti aramidek tapno mailasinko no Sino ti Dios babaen iti no ania ti inaramidna kaniak? _____

PAGPANPANUNOTAN:

1. Adda kadi malagipmo a kanito a nakarikhaka iti kinaawan namnama a nalawlawka nga awan iti lugar a rumwaram? _____
2. Kaano dagita panawen idi nariknam a kasla ti kabusor ket awan sardengna a mangkamkamat kenka, nakaikeddeng a mangdadael kenka? _____
Mabalin a makiranrangetka iti nakairuamam(nakaadikan) wenno ti saan a malappedan a dakes nga ugali a kumuykuyog latta kenka. Mabalin a nadidigraka iti buteng ken panagdanag, wenno ti nasipngget a buntuon dagiti sulisog, wenno kinaliday a mangiturong iti nakaro a ladingit.

3. Ania a pammatibker iti maalam manipud iti Exodo 14:13—14? _____

4. Ania dagiti pudno iti ammom maipapan iti Dios a mamagbalin kenka a tumakder a sikikired? Kasano iti pannakaammom a makidangadang Isuna a para kenka? _____

Paset 5

IKABESA: Daytoy nga istoria ti Israelita a bumalballasiw iti baybay ket naiyam-ammo kenka babaen ken Cecil B. DeMille iti pelikula a napauloan The Ten Commandments. Daytoy a pelikula ket iladladawanna ti pagteng a kakuyogna ti amin a kabaroanan a ramit iti pagsinean ti Hollywood iti 1950's. Kalkalpasmo laeng a nabasa ti istoria a kas naisurat iti Exodo. Awan duadua, a bayat iti panagtrabahom iti daytoy nga adalen ket nakabukel ti panunotmo iti sumagmamano a bukodna a ladladawn. Amin a madarepdep a langa ken parang iti panunot, inted ti Dios kadatayo ti kopia ti istoria tapno ikkantayo iti biag. Maguyugoyka a mangipenpen iti panunotmo ti kopia ti istoria a sumursurot iti parang a masarakan iti Exodo 14:10—14. Umas-asideg ti armada ti Faraon. Nakitada ti pannakatay iti napalalo a butengda. Nasirmatada ti bagbagida a natiliw, nadadael ken uray pay natay. Iti sangoanan iti kasta a panagbuteng, nangted ni Moises iti pammilin a nasarakan iti bersikulo 13 ken 14.

Isuratmo dagitoy dua a bersikulo iti bassit a papel. Ikabilmo iti panunotmo. Kabayatan dagiti sumarsaruno nga aldaw siputam dagiti kanito a makasabetka iti nakabutbuteng a kasasaad, dagiti kanito nga umas-asideg ti kabusor ken mariknam a nalawlawka iti amin a sikigan. Isuratmo iti ababa laeng dagitoy a paspasamak iti papelmo. Bayat iti panangikabesam dagitoy a balikas ni Moses kitaem dagiti wagas no kasano nga immay ti kappia ti Dios kenka a mangdaeg iti amin a pannakaawat. Riknaem ti pannakabalinNa bayat iti sititibker nga itatakdermo ken kitaem ti pannakaisalakanmo bayat iti pannakidangadang ti Dios para kenka. Gibusam babaen iti panangisuratmo dagiti balikas iti panagyaman ken panagdayaw gapu iti napudno a panangipateg ken pannalaknibNa.

KARARAG: O Apo, ipatpategnak ken salsalaknibannak. Intedmo ti adigi nga ulep a mangidalan kadagiti Israelita kabayatan ti aldaw ken ti adigi nga apoy tapno mangted silaw kadakuada iti rabii. Impakitam a ti imatangMo ket kankanayon nga adda kadakuada. Agyamanak Kenka iti panangidalanmo kaniak a kakuyog ti pannakaammo nga umay kaniak babaen iti SaoM. Agyamak Kenka iti panangipatalgedmo manen kaniak ti imatangMo uray pay iti nasipnget ken narigat nga al-adaw. Agyamanak Kenka para iti pannakidangadangmo kadagiti labanko para kaniak ken inikkannak iti balligik kadagiti kabusorko. _____

PANURSURO: Mabasatayo iti Exodo 15 ti kanta a kinanta da Moises ken dagiti Israelita kalpasan iti pannakaisalakanda manipud kadagiti Egipcios. Arapaapem ti nagrigat nga iyebkas a rag-o, ti rambak ti balligi! Daytoy ti kantada ti panagballigi. Simmungbatda babaen iti panagkantada iti apo. Saan a narigat dagitoy a bersikulo ken mangala laeng iti sumagmamamao a minuto iti panangbasa kadagitoy. Tandaanan dagidiay banbanag nga adda iti kasilpona nga “..(ak,kon)ekto” ket ibaga no ania ti inaramid ti Dios. Kalpasanna lasinen dagidiay balikas a mangipakpakaammo iti panangkita dagiti Israelita no Sino ti Apo. Tunggal ligason ket mabalina saan a makargaan para iti tunggal pangkitaan.

Pangkitaan	“...(akto, konto)ekto...”	Ania ti inaramid ti Dios	Sino Isuna a Dios
Pagarigan: Exodo 15:1	Kanta(akto) ti Apo	Tinumbana dagiti kabalio ken dagiti nagsakay idiay baybay.	Naitan-ok iti kangatoan

Iti Exodo 15:19 adda iti ababa a pannakadagup no ania ti napasamak a nangidanon iti balligi kadagiti Israelita. Ken, kamaudiananna, iti bersikulo 20 ken 21, makitatayo nga agsasala dagiti

babbai a kumkumpasanda iti pandareta ken nakipagkantada ken Miriam, kabsat a babai da Moises ken Aaron, ti profeta a babai. Tandaanan dagiti balikas nga ikankantana....

PANANGIPAKAT: Nagkakantada amin iti Apo ta Isuna ket naitan-ok a kangatoan! Uray datayo met, rumbeng a lagipentayo a kas iti panangisalakan ti Apo kadayo manipud kadagiti narigat a paspasamak iti biagtayo ipaaytayo Kenkuana ti panagyaman ken panagdayawtayo. Dagiti balikas manipud iti Exodo 15 ket tulongannaka bayat iti panangrambakmo iti balligi nga intedna iti biagmo. Apay a saanmo nga iruam ti mangted Kenkuana iti panagyaman ken panagdayaw? Paga-ayat ti Apo a mangegnaka a mngibagbaga Kenkuana no kasano ti kinamannakabalinna ken no kasano ti kinadayagNa! _____

MAIKADUA A LEKSION

KET MAPNOKAYONTO

EXODO 16—18-NAGDAYAMUDOM

PANANGWANAWAN ITI LEKSION 2

Panangwanawan	21
Pakauna	22
Leksion 2: Exodo 16—18	
• Ti panangted ti Dios iti kaspulan idiy Mara	23
• Nagdayamudom ti Israel	25
• Siak ti Apo	27
• Ti panangted ti Dios iti Manna ken Karne	29
• Nagdayamudom ti Israel a Maibusor iti Panangidaulo	31

PAKAUNA

Anian a nagalistotayo a makalipat! Awan ti pakaidumaan dagiti Israelita. Dagiti gagangay a kasapulan kas iti danum ken taraon ket napateg para iti panagdaliasatda iti let-ang ngem kasano a mapataudda dagitoy a kasapulan? Impakita ti Dios ti pannakabalinNa kas mannalaknibda iti panangdadael kadakuada ti armada ti Faraon. Iti daytoy a leksion paliuwen ti panangipakita ti Apo ti pannakabalinNa a kas mangpataud ti kasapulan ti Israel.

No adda iti pagkasapulam iti maysa a banag a napateg para iti biag kasanoka nga agtignay? Ania ti gagangay nga aramidem? Adda iti ugali dagiti Israel. Takuaten no ania daytoy. Kasla kadi ammom daytoy? Kasla ketdi inuubing ngem no dadduma, uray agtutubo wenno nataengan, nagtignaytayo amin iti pareho a langa a kas iti inaramid ti Israel.

Ngem ti kadi kababalin ti Israel ket pagtalinaeddenna ti Apo a mangipateg para kadagiti tattaoNa? Intedna dagiti pagkasapulanda ken inayabanNa ida iti panagtulnog. Kitaen no kasano nga sinango ti Dios ti panagsukirda. Maysa a napateg a kinapudno ti kayatNa a maammoan ken maawatanda bayat iti panagmaymaysada a kas tattaoNa: :SIAK ti Apo.” Ania dagiti pasimudaag iti maadda iti Israel a “SIAK ti Apo?” Ania ngata ti “SIAK ti Apo” ti ipadanunna iti lubong a makasinnango ti Israel?

Paset 1

PAKAUNA: Dagiti nabatbati a kapitulo ti Exodo, Levitico, Dagiti Numero, ken Deuteronomio ket ibagbagada ti istoria ti kapadasan dagiti Israelita idia let-ang. Ni Moises ti mangidadaulo. Kabayatan daytoy a tiempo ti pakasaritaan ti Israel ti Dios ket adda nga agtatrabaho iti panangmuli iti tattao a mangtedto iti pammaneknek kadagiti sabsabali a pagilian nga Isuna ti Apo ti Diosda ken addada a maipaay Kenkuana. Inkari ti Dios kadagiti ammada ti daga ti Canaan a kas tawidda. Ita agdaldaliasatda nga agturong iti pannakatungpal dayta a kari tapno tagikuaenda no ania ti itedNa kadakuada.

Ngem, napasamak dagiti banbanag bayat iti panagdaliasat. Maysa a gimong a kasapulan a mabukel ken mamuli. Kasapulaanda a maammoan iti maipapan iti Diosda ken ti langenlangen a kayatna nga maadda kadakuada. Kasapulan a maawatanda no kasanoda nga agbiag ken agtalek a pagbutbutenganto iti sabsabali a pagilian agsipud ta Isuna ti Diosda. Ken, kasapulan a maawatan dagiti Israelita a ti panagtulnog ket agbanag iti bendisyon ken ti panagsukir ket agbanag iti pannakailunod.

Kasapulan a pagtrabahoentayo manen ti darepdeptayo. Lagipen no sadino ti nagapoan ti Israel, natagabu idia Egipto. Lagipen no ania ti adda laeng a kapadasanda iti ibaballasiwda iti Nalabaga a Baybay ken ti pannakadadael ti armada ti Faraon. Ita, naulimek. Naikkat ti ulep ket papagnaen idan ti mangidadaulo kadakuada. Awan duadua, iti daytoy a kanito nga adda dagiti karit iti let-ang. Takuatentayo ita ti maysa kadagidiay a karit iti daytoy a leksion.

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 15:22—27. Ania iti umuna a gagangay a kasapulan ti tao? ____

PANAGSANAY:

1. Kitaem iti mapam. Ti Let-ang ti Shur ket adda iti amianan a paset ti Pantar ti Sinai. Mabalín met a birokem ti Mara, nupay ti umiso a lugar ket saan a sigurado. Iti Mara ti pakapasamakan ti istoria.

2. Kasonon ti kabayag ti panagdaliasatda iti let-ang? _____
 Ania ti sapsapulenda? _____ Idi makasarakdan iti danum, ania ti parikut? _____
3. Ania ti insigida nga inaramid dagiti tattao? _____
 Ania ti imbagada ken Moises? _____
 Laglagipen, saan pay unay a nabayag kalpasan nga impakita ti Dios ti nagdakkelan a pannakabalinNa idia y Nalabaga a Baybay.
4. Addan dagiti bumusbusor iti daulo. Ken, siasino ti immawagan ti dauloda? _____
 a. Ania ngata ti impakita ti Apo ken Moises? _____
 b. Ken, ania ti inaramid ni Moises iti daytoy? _____
 c. Ania ti napasamak? _____
5. Iti bersikulo 26 nangaramid ti Dios iti paglintegan, linteg a suroten dagiti tattao a kas wagas iti panangsuot kadakuada. Adda iti dua a paset daytoy a linteg. Ti umuna a paset ket mangrugi iti “No ...kayo” ken ti maikadua a paset ket itedna ti kari nga “...(akto, konto, ekto)..”

No ...kayo...

...(akto, konto, ekto)...

6. Sino ngata iti impalagipNa kadakuada a kinaSiasinona? _____
7. Ania ti imbagaNa kadakuada nga inaramidNa? _____
 Kayat ti Dios nga ipalagip kadakuada ti langenlangen nga Isuna ti Diosda ket isuda ti tattaoNa.

PANURSURO:

1. Sadino ti nakadanonanda iti bersikulo 27? _____
 Birokem ti Elim iti mapam. Makitam nga adda laeng iti abagatanen ti Mara..

2. Iladawam ti Elim: _____
- Saantayo a sigurado no kasano ti kabayagdan iti panagdaliasatda ngem madarepdeptayo ti kinaawan biag ken pudot ti disierto nga isu ti inib-ibturanda. Ania ketdin a bang-ar ti inted daytoy napintas a lugar para kadagitoy agdadamo a grupo nga agdaliasat! Dandani kasla ibagbaga ti Apo nga “ Ammok a kasapulanyo iti danum ket itedKo. ImpanNa ida idiyay Elim nga ayan ti 12 nga ubbog ti danum!” Ammona unay ti panagkasapulanda iti danum a mangted bang-ar ken makaliwliwa a linong dagiti kayo ti palma. Tandaanan: Ti Elim ket masarakan iti may-ayusan iti danum a tanap. Ti balikas nga “Elim” ket kayatna a saoen “dakkal (wenno napigsa) a kayo.”

Paset 2

PAKAUNA: Siaayat ket sibubuslon nga inted ti Dios ti pagkasapulan ti sibubukel nga umili ti Israelita iti danum. Kalpasan iti ipapanawda iti napintas a lugar ti Elim nagturongda iti Let-ang ti Sin iti bagatan. Addada manen iti dalan iti sumagmamano nga aldaw. Dagiti balonda a makan manipud Egipto ket mabalina a nakandan wenno nadadaelen iti daytoy a tiempo. Mabisinen ti grupo! Ti Makan ti sumaruno iti listaan a kasapulanda.

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 16:1—5

PANAGSANAY:

1. Kalpasan a mabasam daytoy a paset, ania ti maysa kadagiti umuna a nadlawmo maipapan kadagiti Israelita? _____
_____
2. Ania dagiti imbagbagada? _____
Denggem no ania ti ibagbagada iti Egipto. Kitaen iti Exodo 3:7; Exodo 6:5. Nagalistoda a nakalipat.
3. Siasino ti busbusorenda iti panagdayamudomda? _____
4. Ania ti imbaga ti Apo ken Moises iti bersikulo 4? _____
5. Ani ti imbilinna iti bersikulo 4 ken 5?

- a. Dagiti tattao ket _____
  - b. Iti maika-innem nga aldaw _____
6. Iti maudi ti bersikulo 4 nangibaga Isuna iti makapagagar a sao. Ania ti pannubok ita a kanito? _____

Daytoy ket maysa a pannubok iti panagtulnog. Kasapulan ti Dios nga ikkanNa ida iti gundaway a mangipakita ti ayatda Kenkuana, a bigbigenda isuna a kas Apo, ti Diosda.

PANURSURO: Ti wagas ti langenlangen a nasalun-at a pagtaengan ipasdek ti nagannak ti langenlangen iti ubing babaen iti panangpennekna ti ubing iti ayat babaen iti panangited dagiti kangrunaan a kaspulan ti ubing. Bayat iti idadakkel ti ubing suroan ti nagannak ti ubing nga agtulnog. Makidkiddaw laeng iti ubing a sumurot iti bilin ti nagannak. Ti panagtulnog ti ubing ti wagas nga usaren ti ubing nga ipadanonna iti nagannakna iti ayatna. Agtalek ken situtulok ti ubing nga agtulnog iti nagannak. Ti panagtulnog ket isu ti sungbat ti ubing iti daytoy langenlangen ni ayat nga immuna a binangon ti nagannak.

PANANGIPAKAT: Kitaem ti kanito a ti panagtulnog ket sinuotna ti langenlangen iti nagannak, anak, gayyem, wenno katrabaho.

1. Siasino ti nangted ti pannubok? _____
2. Ania kadi ti naaramid? _____
3. Ania ti nagbalin a bungana? _____

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 16:6-8

PANURSURO:

1. Dagiti bilin ti Dios kadagiti Israelita iti bersikulo 4 ken 5 ket kasla laeng gagangay. Ngem adda iti dakdakkell a banag a nasken a sangoen. Ania daytoy iti bersikulo 6-8? _____
2. No ti anak ket nagdayamudom ken agreklamo ania ngata ti parikut? Mabalina a saan a naala ti anak ti kayatna a maala? Wenno, mabalina a ti maysa a panagdayamudom a nakaigapoan iti itataliawna iti likudan nga addaan iti panagbabbabawi. “No la koma...”

(Bersikulo 3). Ti saanna a pannakaala ti wagsna ket daytoy laeng ti akinrabaw a paset ti parikut. Ania ti naun-uneg a parikut? Ania ti imbaga ti Dios a kayatna nga aramiden dagiti Israelita iti bersikulo 4? _____

3. Amintayo ket agsalungasing iti turay. Kayattayo a datayo ti mangituray, ti mangidalan. Ipappapilit ti Dios nga isuna ti Diosda ken pinilina ni Moises a mangidaulo kadagitoy a tattao. Da Moises ken Aaron ti umuna iti linia a busbusoren dagiti Israelita iti bersikulo 2 ken 3 ngem ania ti linawlawagan ni Moises kadakuada iti bersikulo 7? _____
_____
4. Nagdayamudomda iti maibusor kada Moises ken Aaron. Dagitoy kadi a dua a lallaki ket kabelanda nga ited ti taraon para iti daytoy nagdakkelan a bilang ti tattao? “Siasinokami aya _____.” Ti Apo isu ti mangted ti amin a karne a kanen ken tinapay a kayatda.
5. Ania ngata ti imbaga ni Moises iti pagleppasan ti bersikulo 8? _____

Paset 3

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 16:9-18

PANAGSANAY:

1. Bersikulo 9-10: Indatag ni Moises ti sibubukel a gimong ti Israelita iti sangoanan ti Apo. Kasano ti panagparang ti Apo kadagitoy tattao idia let-ang? _____
2. Bersikulo 11-12: Ania ngata ti sungbat ti Dios iti panagdayamudom dagiti Israelita? _____
_____
3. Bersikulo 12: Ania ngata ti ammoda gapu ta addan ti karne a kanenda ken mapunno ti tiyanda iti tinapay? _____

PAGPANPANUNOTAN: Saan kadi a kasla saan a gagangay nga iti maminsan pay ket ipakita manen ti Dios ti pannakabalinNa tapno laeng maammoanda nga isuna ti Apo? Sublianantayo ti inadaltayo. Lagipen ti kasasaad iti tunggal pakabasaan dagitoy idi a ti Dios imbagana iti kasla kastoy, “Ket, maammoandanto a Siak ti Apo.”

Pakabasaan**Kasasaad**

Exodo 6:2, 6-8	
Exodo 14:4, 18	
Exodo 15:26	

Ulit-uliten ti Dios nga ibagbaga, “Iti kasta maammoanyo...” KayatNa a saan laeng a ti Israel ti makaammo nga Isuna ti Diosda ngem uray pay dagiti Egipcios ken amin a tattao. Pinilina nga idekkt ti bukodNa a bagi kadagito a tattao, isuda nga agdaydayamudom ken agreklamo a maibusor kenkuana ken ti adipenNa a Moises. Ngem, piniliNa nga ipakita ti dakkel a pannakabalinNa iti imatangda. Ania a klase a Dios isuna ta nakaan-anus ken saan a nalaka nga agpungtot, aglaplapanan iti parabur para kadagiti tattao a nasakit ti nakemda a mangpanaw ti napalabas a biagda? Nagdayamudomda a maibusor iti Dios Isu a nakaikeddeng a mangtungpal iti karina nga inaramidna iti kaputotan ni Abaraham idi (Genesis 17:1-8).

Iti maminsan pay, iti Exodo 16:12 kinunaNa, “Iti kasta, maammoanyonto a Siak ti Apo a Diosyo.”

PANAGSANAY:

1. Kadagiti sumarsaruno a bersikulo maadaltayo nga inted ti Dios ti pagtaraon a makaanay para kadagiti amin nga Israelita. Mangited iti pakasaritaan iti bukodmo a balbalikas no ania ti napasamak (bersikulo 13-18) _____
_____
2. No addaka iti let-ang nga awan iti namnamaem a karne, ania ngata ti aramidem iti dayta nga umuna a rabii nga napunno kaadagiti pugo ti kampo? Pammati? Saan a mamati? Panagkunam kadi ket “ammoem a Siak ti Apo a Diosmo?” _____
3. No addaka iti let-ang nga awan iti namnamaem a karne ngem adda ti karne ti pugo iti karabianna, ania ngata ti makunam nga iti kabigatanna ket adda dagiti naiingpis tinapay,

kasla-tinapay-napatangken iti lamiis a naiwaras iti rabaw ti disierto agur-uray a maurnong? Pammati? Saan a mamati? _____

4. Ania ti makuna dagiti Israelita iti naingpis a tinapay iti bersikulo 15? _____

5. Ania ti imbilin ti Apo iti bersikulo 16? _____

Ket, adda iti nakaanay iti tunggal maysa!

Paset 4

ARAMIDEN:

PAKAUNA: Nangited ni Moises iti pammilin, “Awan ti siasinoman nga mangibati agingga iti sumaruno a bigat.” Inayabanna dagiti tattao iti panagtulnog. Adda iti pagpilian dagiti tattao. Naglakaan a makaaramiddayo iti nagsilpoan ti nagbaetan ti parang idia let-ang ken ti parang iday minuyongan kada Adan ken Eva ken ti uleg (Genesis 3). Nangited met ti Dios iti bilin kadakuada. Saanda a mangan iti bunga manipud iti kayo iti pannakaammo iti naimbag ken dakes ta no manganda matayda. Kinarit ti uleg no pudno met laeng nga imbagaNa dayta ken no daydiay ti imbagaNa, dayta kadi ti pudno a kayatNa a saoen. Pareho met laeng a karit iti naipan iti sangoanan dagiti Israelita. Nagtulnog dagiti dadduma iti bilin ti Dios a saan a mangibati agingga iti sumaruno a bigat. Nangrugi ti bersikulo 20 iti, “Nupay kasta...” Saan a nagtulnog dagiti dadduma. Saanda a dimngeg ken Moises. Nangibatida latta agingga iti bigat.

PAGPANPANUNOTAN: Mabalin a kunaen ti maysa a saantayo a mapabasol ida. Kasano nga agtalekda nga addanto manen no bigat? Panagkunam kadi a dakdakkal iti ayatmo nga agurnong iti makaanay laeng para iti dayta nga aldaw wenno maysa kadagiti saan a dumngeg iti bilin ni Moises? Ilawlawagmo ti bagim. _____

PANAGSANAY:

1. Saan a nagbanag a nasayaat para kadagiti dadduma nga Israelita dayta nga umuna a gundaway. Ania ti napasamak iti taraon a naibati iti agpatnag? _____

2. Ania ti inaramid ni Moises iti panagsukirda? _____

3. Siguro, nalaka a nairuam dagiti Israelita iti innaldaw nga aramidda ket situtulgoda a nagurnong iti kaadu a kas kasapulanda para iti tunggal aldaw sakbay a marunaw daytoy. Ania iti bilin para iti maika-innem nga aldaw? _____

4. Apay a ti bilin iti daytoy nga aldaw ket maiduma unay kadagiti sabsabali nga aldaw (bersikulo 23)? _____

No usaren ti kabaroanan a balikas, mabalin a kastoy iti pannakaibagana, “aggatang ken agluto iti innaldaw malaksid iti Aldaw ti Panaginana.” Ania ngata iti makaigapu iti daytoy?

5. Sumaruno ti balikas nga “Aldaw ti Panaginana” mabalin nga adda bassit ken napapino a letra a mangiturong kenka iti bersikulo 23 iti ligason ti sabali a pakabasaan. Mabalin a nailista ti Genesis 2:3. Kitaen ti Genesis 2:3 ken basaen manen maipapan iti umuna unay nga Aldaw ti Panaginana. Sino ti naginana iti daytoy nga Aldaw ti Panaginana?

6. Ti bilin iti Exodo 16: 22 ket ibagbagana nga agurnongda iti mamindua iti kaaduna. Iti bersikulo 27 ket ipaspasimudaagna iti parikut. Nupay kasta, ania ti inaramid dagiti dadduma a tattao? _____

7. Nakapungtot ni Moise s kadagiti tattao iti bersikulo 20. Ita iti bersikulo 28 ti Dios ti makapungtot kadagiti tattao. ImbagaNa kadakuada no ania ti kayat a saoen iti addaan iti Aldaw iti Panaginana. Ania ti imbagaNa (bersikulo 29)? _____

PANANGIPAKAT: Kalpasana pinarsua ti Dios ti langit ken ti daga naginana Isuna. Kayatna met iti inana para kadagiti tattaona. Ammona a no saanna nga ibilin awan iti naisangsangayan nga aldaw iti lawasna para iti panaginana. Ti Aldaw a Panaginana ket nasantoan nga aldaw, maysa nga aldaw nga inted ti Apo para iti salun-at ken pagimbagan ti tattao. Iti past ti naadal iti Biblia a napauloan *Ti Plano ti Dios, Isu Ti Piliientayo* ke naiyam-ammo ti kapanpanunotan iti Aldaw a Panaginana. Ita, kayat ti Dios a dagiti tattaona ket panpanunotenda Isuna ti lubong ken maysa kadagiti wagas dagiti tattaoNa nga aramidenda daytoy babaen iti pannakaipasdek ti aldaw

a panaginana. Daytoy ti nangilasin kadagiti Israelita manipud kadagiti sabsabali a pagilian. Ay-aywanan ti Dios ti Israel dagiti tattaoNa. Ammon a kasapulanda ti inana. Ti inana ti mangted kadakuada iti gundaway a mangpanpanunot Kenkuana ken ti nabuslon a panangitedNa para kadakuada. Ti inana ti mangted kadakuada iti tiempo para iti panagdaydayaw ken tiempo a mangbigbig ti pinarsuaNa ken ti napateg a langenlangen nga adda iti tunggal maysa.. No aramidentayo dagitoy a banbanag, uray datayo, ket makiraman iti Aldaw ti Panaginana.

Ti saludsod a rumbeng a damagen: Kasano nga inusarmo ti Aldaw ti Panaginana? Kasano a nakasarakka iti pannakabang-ar para iti bagim ken kararuam kabayatan daytoy tiempo a 24-oras?

Ti biag a mangbigbigbig ti Aldaw ti Panaginana ket panagsaksi iti lubong a saan a makaammo ti inana.

Paset 5

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 16:31-36

PANAGSANAY: Idi nakita dagiti Israelita ti naingpis a tinapay kinunkunada, “Ania daytoy?” Saanda nga ammo. Saanda pay a nakakitkita iti kastoy a banag nanipud idi.

1. Ania ti inyawag dagiti Israelita iti daytoy naidumduma a makan iti bersikulo 31? _____
  2. Isurat ti panangiladawan: _____
  3. Ania ti imbilin ti Apo iti bersikulo 32? _____
-

___ Kayat ti Dios a maawatan dagiti sumarsaruno a kaputotan a dagitoy a tattao ket nataraonanda babaen iti Apo. Makapagagar a tandaanan a ti mana ket mabangles ken agbuot no mangibati iti agpatnag ngem imbilin ti Dios a maurnong dagiti dadduma ken maidulin iti omer nga agbayag tapno makita dagiti kaputotan.

4. Sadino ti nangikabilan ni Aaron ti omer a nakaikabilan ti manna (bersikulo 34)?

Ti Katulagan ket nadakamat a ti Lakasa ti Tulag a mabalín a nagkarga pay kadagiti dadduma a banag a kayat ti Dios a salimetmetan para kadagiti kaputotan nga umay.

5. Kasano kabayag nga impapaay ti Dios ti manna? _____
-

ANIA TI NAADALTAYO MAIPAPAN ITI DIOS: Dagiti dua a kangrunaan a kasapulan tapno agbiag ket taraon ken danum. Nagbalin a nalatak dagitoy kasapulan kalpasan a nakapanawda manipud Egipto. Ti Dios ti nakidangadang iti dangadangda a maibusor iti Egipto ken tinulonganna ida a makaballasiw iti tengnga ti Nalabaga a Baybay iti namaga a daga. Ita magmagnada nga agturong iti Naikari a Daga iti panangidalan ti Dios. InpakitaNa ti kaaddaNa iti amin babaen iti panagparang iti ulep iti aldaw ken ti apoy iti rabii. Ngem ti mannakabalin nga imatangna ket saan a makaanay kadagiti tattao. Idi napabutenganda kadagiti Egipcios idia y Baybay immasugda ken nagririda ken Moises nga ibagbagada a napinpintas laengen nga agserbida kadagiti Egipcios ngem iti matay iti let-ang. Idi masarakanda ti napait a danum idia y Mara, nagdayamudomda ken Moises ket kinunada, “Ania ti inumentayo?” Kalpasanna, idi maibusanda iti taraon, tinarigagayanda amin a taraon nga adda idia y Egipto. Manen, nagdayamudomda iti maibusor ken Moises.

PANANGIPAKAT:

1. Ania a balikas wenno balbalikas iti usarem a mangiladawan ti kababalin ti Dios a naipakita kabayatan dagitoy al-aldaw iti let-ang? _____
  2. Daytoy kadi ti Dios nga am-ammom? Iti ania a wagas iti panangiparangarangNa ti bagiNa kenka? Kasano a naam-ammom Isuna? _____
  3. Kaano a tiempo a nakasinnangom ti naanus a Dios a nangpataod kadagiti kasapulam, maysa a tiempo idi, a kasla iti Israel, naammoam nga Isuna ti Apo a Diosmo? _____
-

KARARAG: Apo, agyaman ken dayawenKa laeng ti maaramidko gapu iti naanus nga ayatmo nga agtalinaed iti laksid dagiti pagdandanagak ken pagbutbutengak. Sika ti Apo, ti Diosko. Addaka iti biagko a kas iti kaaddaM iti biag ti Israel. MangegMo dagiti panagdayamudom ken panagririk a kas iti pannakangegMo ti panagdayamudom ken panagriri ti Israel. Ngem uray no kasta, pinakawanMO ti kinakurang ti panagtalekko Kenka. IntultuloyMo ti kinapudNom a nangited kaniak ti amin a taraon ken danum a kasapulak iti innaldaw. Dawatek Kenka a lukatam dagiti matak tapno makitaka a kas naanus ken mangipapateg a Dios a ti kayatna laeng ket punoennak kadagiti bendision. _____

MAIKATLO A LEKSION

TUNGPALENYO TI TIMEKKO

EXODO 19—20-NAGTIGERGER

PANANGWANAWAN ITI LEKSION 3

Panangwanawan	34
Pakauna	35
Leksion 3: Exodo 19—20	
• Panagdalus a Panagsagana	36
• Pannakaiyam-ammo kadagiti Bilin	37
• Ti Sangapulo a Bilin	42

PAKAUNA

Kasano idi ti panagbiag dagiti Israelita? Naipalaon iti daytoy a leksion dagiti bilbilin ti Dios para kadagiti ipatpategnNa a tattao. Karuruarda laeng manipud iti turay kadagiti nangtagabu kadakuada. Ita matakuatanda no kasano ti agbiag iti ili nga isuda laeng. Ania ngata ti namnamaen ti Dios no kasano a dagiti tattaoNa nga iyanninagda Isuna iti lubong babaen iti panagbiagda a kas tattao? Kayat ti Dios a ti kabaelanNa para kadagiti tattaoNa.

Iti panagtuloymo iti daytoy a leksion paliwem amin a ti maysa ket *mabalinna* nga iyanninaw Isuna. Kaaduan dagiti bilin ket naitedda iti negatibo pannakaisao, nga ibagbagana no ania ti saantayo nga aramiden. Iti amin a paset daytoy nga adalen siputam ti kinawayawaya para iti amin a mabalintayo nga aramiden.

Ti biag ti ili a kas tattao ti Dios ket mangrugugi a mabukbukel. ImpaayNa ti danum ken pagtaraon para iti amin. SinuotNa amin. SinalaknibanNa amin. Kas supapakna aminda ket iyanninawda Isuna a kas maysa nga ili. Ania ti iyanninawda a kas ili maipapan Kenkuana. Ngarud, awan iti saan a pagkinnaawatan, naited dagiti bilin. Ar-aramiden daytoy dagiti nagannak kadagiti annak. Tapno maammoam no ania ti pakailadawan ti biag ti pamilia ket kasla nagannak a mangibingay kadagiti nalawag nga aramiden ken saan nga aramiden. Saan a naited dagitoy tapno ingetan ti ubing ngem tapno ikkan iti beddeng para iti naimbag a kababalin ken salaknib. Kitaen ti panangipateg ti Dios para iti ili dagiti tattao bayat iti panangduktalda ti naayat a pannalaknibna.

Paset 1

PAKAUNA: Agsipud ta ti usaren iti Exodo 17 ken 18 ket saanna a masakup amin a nasayaat, anusam a kabisadoen a nalaing dagitoy a kapitulo iti bukodmo a bagi. Iti Exodo 17:1-7 sabali manen a pagteng iti napasamak. Naibusan manen iti danum dagiti Israelita ket nagdayamudomda manen a maibusor ken Moises. Sinaludsodda ken Moises no apay a naipanda iti let-ang a mapapatay. Daytoy a saritaan ket napasamak manen idi a kas makita iti Leksion 2. Iti maminsan pay, sibubuslon a nangted iti danum.

Iti Exodo 17:8-16 nabasatayo ti umuna a dangadangda. Sino ti nangraut kadakuada? Basaem iti bukukodmo ti istoria ken ammoem no kasano nga inted ti Dios ti balligi iti Israel. Daytoy nga istoria ket maysa a pagarigan iti bileg ti kararag ken guyugoyennaka bayat iti panangmulim ti biagmo iti kararag.

Iti Exodus 18 naammoantayo a ni Jetro, ti katugangan ni Moises, naggapu idia Midian a mangbisita idia let-ang. Sino ti inkuyog ni Jetro a kaduana? Apay nga immay isuna? Ania ti adda nga inbingay ni Moises kenkuana? Ania ti adda a napaliw ken imbalakad ni Jetro iti manugangna? Kalpasan ti panagbisitana, nagsubli ni Jetro iti pagtaenganna iti bukodna a pagilian.

PANAGSANAY: Aganay a tallo a bulan ti napalabas nanipud pimmanaw ti Israel idia Egipto (Exodo 19:1). Nagnada pay a nagpaabagatan nga umasideg iti Pantar ti Sinai ket nagkampoda iti asideg iti bantay ti Dios iti Let-ang ti Sinai. Immawag ti Dios ken Moises ken pinatibker ti Dios ti TulagNa.

1. Ania ti imbagaNa iti bersikulo 5? No dakayo ket _____
_____, [ket] _____
_____
2. Ania ti sungbat dagiti tattao idi indatag ni Moises iti sangoananda amin dagiti sao ti Apo (bersikulo 8)? _____

3. Imbaga ti Apo iti bersikulo 9 no kasano nga umay Isuna ken Moises. Kasano ti iyuumayNa?

_____

4. Sumaruno iti bersikulo 10-15 nangted Isuna iti bilin para kadagiti tattao. Masapul a dalusanda dagiti bagbagida. Ania dagiti sumagmamano nga allagaden para iti panagdalusda iti panagsagana iti iyuumay ti Apo?

a. _____

b. _____

c. _____

5. Iladawam iti bukodmo a balikas ti agsapa iti maika-tallo nga aldaw (bersikulo 16-19).

_____
_____
_____

PAGPANPANUNOTAN: Kadagiti amin a banag a nadakamat kadagitoy tallo a bersikulo, ania ti nagmarka iti panunotmo? Apay? _____

Arapaapem iti bukodmo a panunot no ania ti pakaipadaanna iti pannakaammo a ti Nasantoan ti Israel, ti Nasantoan a Dios ket umay ken makita laeng a kas apoy ken asuk iti tuktok ti bantay. Iti bersikulo 16 kinunana a tunggal maysa idia kampo ket nagtigerger. Kasano iti panangipalawagmo daytoy nga inaramid dagiti tattao? _____

_____

Mabutengka kadi iti kinasanto ti Dios? Ti kadi kinasantona ti nakaigapoan iti panagtamedmo iti rupam iti siddaaw ken panangraemmo iti kinaSiasinona? Ania ti bukodmo a tignay no addaka iti gimong dagiti tattao a nagkampo iti arsadanan iti daytoy a bantay nga ayan ti Dios a Mannakabalin amin, Yahweh, Jehovah a bumabbaba iti tuktok? _____

_____

KARARAG: Matiddaak a masmasdaaw no kitkitaek ti kinasantoM. Sika ti Santo a nangparsua kadagiti langlangit ken ti daga. Sika ti Santo nga adda idi kasakbayan pay a mangrugi ti panawen. Sika ti Santo a nangbingay ti danum ket linapunosmo ti armada ti kabusor. Sika a Santo ti nangited iti danum, taraon, ken karne iti tunggal aldaw tapno masalimetmetan ti biag. Ita inkeddengmo nga umayka makipagnaed kadagiti tattaoM. Agyamanak Kenka gapu iti kinasantoM. Agyamanak Kenka gapu iti _____

Paset 2

PAKAUNA: Nailista iti Exodus 20 dagiti Sangapulo a Bilin. Insao amin ti Dios dagiti balikas nga intedNa ken Moises idia Bantay Sinai. Paliwen dagiti dua a banbanag: Iti kaunaan a sinuratan ti Bilin ket saan a naikkan ti bilang nga umuna, maika-dua, maika-tallo, ken dadduma pay. Saan nga amin a simbaan ket aramatenda ti pareho nga urnos iti pannakaikabil ti bilang dagiti Bilin. Iti Leksion 3—Paset 2 ken 3 ket ipaayantayo iti imatangtayo iti umuna a bilin a masarakan iti bersikulo 1—11 ken kitaentayonto met dagiti nabatbati a Bilin iti Paset 4 ken 5.

PANURSURO: Nakasaganatayon a rugian ti panangadaltayo kadagiti Sangapulo a Bilin, ti Linteg ti Dios para kadagiti tattaoNa. Adda dagiti banbanag a kasapulan a maawatan sakbay nga agtuloytayo. Kasapulan a maawatantayo ti panggep ti Linteg. Apay nga inted ti Dios ti LintegNa? Ti Linteg ti Dios ket adda iti tallo nga agduduma a pakausaranna. Maysa a pakausaranna ket isu iti pananglappedna kadagiti tattaoNa iti pannakaaramidda iti aniaman a dakes ken nakarimrimon a basol. Maysa a pangarigan ket ti pampapatay. Kas iti lapped iti trapiko agserbi a mamagtalinaed iti lugan nga adda iti kalsada ken mailiklik a makadungpar wenna makapatay iti sabali, ngarud ti Linteg ket agserbi a kas lapped a mangiyadayo kadagiti tattaoNa iti panagaramidda iti nakaam-amak a krimen.

Sabali pay nga usar ti Linteg ket ipakitana kadagiti tattao nga isuda ket managbasol, a ti basol ket simmagepsep iti bibiagda kasta met amin a banag a naparsua. Ti biagda ket iyanninawna ti naan-

anay a ladawan ti Dios, ti ladawanNa nga isu iti nangiparsuaanNa kadakuada iti Genesis 1:27. Nupay kasta, gapu iti isasagepsep iti basol iti amin a pinarsua, napukaw ti tao dayta a ladawan ti Dios. Ti naan-anay a ladawan ti Dios nga iyanninaw ti tao ket nabuong ken nadadael. Ti Linteg ket nagbalin a sarming a mangipakita ti nabuong a managbasol a ladawan a naisukat iti ladawan ti Dios. Ti basol ti manglapped iti tao a mangiyanninaw Kenkuana a kas Isuna. Ti Linteg ket nagbalin a daytoy ti mangipakita iti kinasiasino ti tao, a nasukir a managbasol.

Ken, kamaudiananna, ti Linteg ket isu iti mangidalan no kasano nga agbiagtayo. Ti Linteg ket agpaay a kas annuroten a mamagtalinaed kadatayo a sumursurot iti panagbiag a kayat ti Dios nga agbiagtayo iti langenlangen Kenkuana ken iti tumunggal maysa.

Kitaentayo dagitoy a tallo a pagrebbengan ti Linteg agtuloytayo iti panagadaltayo. Makarittayo a mangkita iti bagbagitayo iti sumagmamano kadagitoy a kasasaad agsipudta mabalin nga ikalinteg wenno ilibaktayo ti kinapudno no siasinotayo ken ti bunga ti basol nga adda kadatayo. Nupay kasta, maguyugoyka, a mangpalubos ti Espirito ti Dios nga ikkannaka iti pannakalawlawag ken pannakaawat bayat nga ipakpakitaNa kadatayo ti panagkasapulantayo iti aramidna mangsubbot. Insublina ti kasasaadtayo nga awanan namnama a makitatayo iti sarming ti Linteg. Ti kinaawan baeltayo nga agtulnog iti LintegNa ket ipakitana ti kinaawan baeltayo a mangaramid a nasantoan ti bagbagitayo iti sangoanan ti Dios. Nupay kasta, ti naayat nga aramid ti Dios ket insalakannatayo ken inikkannatayo iti namnama iti daytoy a biag ken ti biag nga umay. Babaen iti sagot ti AnakNa a nagbiaganNa ti biagNa a naan-anay nga inyanninawNa ti ladawan ti Dios a nasantoan ken sinalimetmetanna ti Linteg nga awan biddut, saannatayon a pabasolen ti Linteg. Ipalagip kadatayo ti Roma 4:25 a “Isu (Jesus) a naiyawat gapu kadagiti _____ ken _____ para iti pannakapalintegtayo.” Inikkannatayo ita iti kabaelan nga agbiag ken iyanninaw ti ladawan iti maysa a kas napalinteg, isu nga agbiag “a kasla saanak a nagbasol,” maysa a naaramid a maiyannurot iti langenlangenna iti Dios. Ken, maigapu amin ken Jesus!

PANAGSANAY: Exodo 20

1. Iti bersikulo 2 imbaga ti Dios nga Isuna ti mangmangted kadagitoy a bilin.

a. Siasino Isuna nga kas imbagaNa? _____

- b. Ania ti imbagaNa nga inaramidNa? _____
2. Isu met laeng daytoy a Dios a nangilasat kadakuada a sitatalged iti Nalabaga a Baybay ken Isu met laeng a Dios nga uray pay dagiti kabusorda ket maammoanda nga isuna ti Apo (Exodo 14:18). Mabalín nga adda iti sabali a pakakitaan a bersikulo a nailista kalpasan ti balikas a “Dios.” Ti pakabasaan ket iturongnaka iti Genesis 17:7. Iti daytoy a bersikulo ket ibagbag ti Dios a patpatalgedanNa ti tulagna ken Abraham ken dagiti kaputotanna. Ania ti imbaga ti Dios iti pagpatinggaan ti sumaruno a bersikulo, bersikulo 8? _____
  3. Iti Exodo 20:2 ibagbaga ti Dios nga Isuna ti *nangiruar* kadakuada iti Egipto, *nangiruar* kadakuada iti balay ti pannakaadipen. Isuna ti *nangiruar* ken Abraham iti Ur kadagiti Caldeo. Ken, kas ken Abraham a naipan *idiay* daga ti Canaan, ti daga nga inted ti Dios para kadagiti tattaona iti tulag, ita, innalaNa ti Israelitas nga *inruar manipud* iti pannakatagabu nga *agturong* iti Naikari a Daga. Kalpasan nga inyam-ammoNa ti Bagina, intedNa ti pannakapatalged, dagiti annuroten wenno dagiti bilin, para kadagiti insalakanNa ken ita ibagbagana nga Isuna ti Diosda.
  4. Bersikulo 3: Iti kaaddoan, daytoy ti maibilang nga umuna a bilin. Isurat ti bersikulo 3:

Nakaskasdaaw a panunoten maipapan iti daytoy. No daytoy a Bilin ket masalimetmetan, saan a kasapulan pay dagiti dadduma a siam!

PAGPANPANUNOTAN: Mabalín a damagem ti saludsod nga: Apay a napateg a maited daytoy a bilin? No napadasam koma amin a kapadasan dagiti Israelita nanipud idi nagsubli ni Moises idiay Egipto a kas mangisalakan kadagiti tattao ti Dios manipud iti pannakaadipen, panagkunam kadi ket adda iti aniaman parikut iti panangsalimetmet iti daytoy a bilin? Ngem ti umuna a bilin ket ibagbagana nga awan ti sabali a didiosentayo iti sangoananNa.

1. Ania ti ibagbagana daytoy maipapan iti panagiray ti tattao a maaddaan ti sabali a didiosen?

---

2. No nangaramid ti Dios iti bilin a maibusor iti daytoy, ania ti ibagbagana nga aramidentayo iti pagirayantayo? _____
_____

PANAGSANAY:

1. Ti bersikulo 4 ket ibilang dagiti sumagmamano nga agad-adal ken mangisursuro iti Sao ti Dios a pannakaibaga manen iti bersikulo 3 isu ngarud nga insilpoda daytoy iti umuna a bilin. Dagiti dadduma ket pinagsinada dagiti dua, isu nga addaan iti agduma ti naited a bilang dagiti nabatbati pay a bilin. Laglagipen, a saan nga inikkan ti Biblia ti bilang dagitoy. Ania ti bilin _____
_____
2. Ti bersikulo 5 ket dakdakamatenna iti panagtamed wenno panagdaydayaw iti aniaman a pinarsua, aniaman a didiosen a mangibagbagi no ania ti pinarsuaNa. Ti bilin ket isu ti panagdaydayaw iti Namarsua, saan nga iti pinarsua. Ania ti rason nga intedNa ti bersikulo 5 ken 6? _____
_____
_____
3. Iti bersikulo 5 ket ibagbaga ti Dios nga Isuna ket naimon a Dios. Inusar ti Dios ti balikas a naimon iti daytoy a bersikulo a mangiladawan iti nabara nga ayatna kadagiti tattaona, saanNa a kayat nga adda iti aniaman a banag a mangsukat Kenkuana ken ti ayatNa.

PAGPANPANUNOTAN:

1. Apay nga ibaga ti Dios a saantayo nga agaramid iti kinitikitan a ladawan ken dagiti kasta a banbanag ket saan a rumbeng a pagdaydayawan? _____
2. Ikkak kadi ti Dios iti pakaseknanna? Ania dagiti ladawan nga inaramidko ken no napudnoak iti bagik, kasapulan nga aklonek nga iti pusok ay-ayatek ken pinagtalkak a nangnangruna ngem iti Dios? _____
_____
3. Kinuna ti Dios a no daydayawentayo dagiti inaramidtayoy ket agbasbasoltayoy ken ipakpakitayoy ti guratayoy Kenkuana. Intultuloyna pay a kinuna a dagiti nasukir ket

madusadanto. Iti bersikulo 6 imbagaNa pay nga ipakitaNa ti _____
kadagiti _____ Kenkuana ken _____
kadagiti bilinNa. Ti tarigagay ti pusoNa ket agbiagtayo iti langenlangen ni ayat
Kenkuana. Iyebkastayo ti ayattayo Kenkuana babaen iti panagtulnogtayo Kenkuana.

KARARAG: O Apo Dios, inbilinMo kaniak a saanak a maaddaan iti sabali a didiosen iti sangoaNam. InbilinMo pay a saanKa suksukatan iti aniaman a banag a naparsua iti langit ken ditoy daga. Adu ti kayatMo para kaniak nga agbalin a Kukuam. KayatMo a Sika laeng ti maymaysa a Dios iti biagko. Saanmo a kayat nga agbirokak iti sabali a didiosen. Sukimatem ti pusok, O Dios, ket kitaem no adda iti aniaman a dios nga insaadko iti sangoaNam. Sukimatem ti pusok. Idalannak nga agbabawi, tapno tallikudak ti kinasukirko, ken tulongannak a Sika laeng dayawek _____

Paset 3

PAKAUNA: Iti Paset 2 inadaltayo no ania ti imbaga ti Dios maipapan Kenkuana. Iti bersikulo 2 kinunaNa nga Isuna ti Apo, ti Dios ti Israel, Isuna ti nangipanaw a nangiruar kadakuada iti Egipto, iti ruar ti daga ti pannakatagabu. Ibagbaga dagiti Bilin kadagiti tattao no ania ti namnamaenNa kadakuada, no ania ti aramidenda. Naammoantayo nga Isuna ket managimon a Dios (bersikulo 5) ken dawdawatenna iti Israel nga awan koma ti sabali a didiosenda iti sangoananNa (bersikulo 3). KayatNa nga Isuna laeng ti agturay ken agari iti puspusoda ken iti biagda. SaanNa a kayat a makisalisal iti aniaman a kinitikitan a ladawan a naaramid iti langa iti aniaman a banag iti langit, iti rabaw ti daga, wenno iti uneg ti danum (bersikulo 4). Ken, inkariNa a pada a dusaenna dagiti mangipakita iti gurada Kenkuana babaen iti panangsukirda kadagiti bilinNa ken ipakitaNa ti ayatna kadagiti amin nga agayat Kenkuana babaen iti panagtulnogda kadagiti bilinNa (bersikulo 5, 6). Iti Paset 3 agtultuloytayo iti bersikulo 7 agingga iti bersikulo 11.

PANAGSANAY:

1. Isurat ti Bilin iti bersikulo 7: _____
_____
2. Mangibaga iti positibo a sarita. Ania *ngata* ti kayat ti Dios segun iti daytoy a bersikulo:
_____
_____

PAGPANPANUNOTAN: Kitaem ti bukodmo a nagan.

1. Ania a pateg/dayaw iti ikabilmo iti naganmo? Mangpanunotka iti kasasaad no sadino a ti naganmo ket maar-aramat iti saan a nasayaat.
_____
2. No adda iti sabali a tao a nangibaga iti kinaulbod maipapan kenka, ania ti naaramidanna daytoy iti naganmo? _____
_____
3. No adda iti sabali a tao nagang-angawanna ti naganmo, ania ti naaramidana daytoy iti naganmo?
_____
_____
4. No adda iti maysa a tao a narugit ti panggepna ti nangpabasol kenka, ania ti maaramidanna daytoy iti naganmo? _____
_____

PANANGIPAKAT:

1. No ti nagan ti Dios ket nausar iti barengbareng ania iti mapasamak iti nagan iti Apo?
_____
2. Insaad ti Dios dagiti tattaona nga agaywan iti Naganna. No ti naganna ket mausar iti barengbareng, no sino ti nangusar iti barengbareng isu ti agbasol. Ania ngata ti kayatna a saoen daytoy para kenka? _____
_____

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 20:8—11

PAKAUNA: Idi inadaltayo ti pakasaritaan ti pannakaparsua iti Genesis 1-2 (*Ti Plano ti Dios, Isu ti Pilientayo*) naammoantayo a kalpasan a naparsua amin a banag nga aramidenNa piniliNa ti aginana iti maika-pito nga aldaw (Genesis 2:1, 2). Nasagidtayo manen daytoy iti Exodo 16:29 idi naibilin kadagiti Israelita nga agurnongda iti mamindua a daras nga ad-adu a taraon iti maika-innem nga aldaw gapu ta iti Aldaw ti Panaginana ket aginana dagiti tattao.

PANAGSANAY:

1. Iti Exodo 20:8 adda ti ar-aramidentayo a nagbalin a bilin. Isurat ti bilin iti bersikulo 8:
_____
2. Agpar-parang a nalaka unay daytoy! Ngem, itultuloy ti Apo nga inlawlawag daytoy no ania ti kayatna a saoen babaen iti, “pananglaglagip ti Aldaw a Panaginana.” Ania ti ibagbagana kadagiti sunaganad a bersikulo?
3. Ibag ti bersikulo 11 no ania ti panpanunotenNa iti likudan daytoy a sibubukel a pannakapadas iti pananglaglagip ti Aldaw a Panaginana: _____
_____

PAGPANPANUNOTAN:

1. Ania ti ammom a kayat ti Dios kadagiti tattaona a rason nga inaramidna a dakkell a banag maipapan iti pananglaglagip iti Aldaw a Panaginana a salimetmetan a nasantoan?
_____
2. Makapagagar nga aramiden ti aginana iti Aldaw ti Panaginana. Ti pananggandat nga aginana ket iparangarangna ti ad-adu pay maipapan iti banag a kayattayo nga aramiden iti Aldaw ti Panaginana. Iti pananglawag no ania ti aramidem iti Aldaw ti Panaginana, ania ngata ti maysa wenno dua a mabalbaliwan a mapasamak iti biagmo a mangiduron kenka iti napnoan inana nga Aldaw ti Panaginana?
_____

Kayat ti Dios nga aginana ti pinarsuana. Saanna laeng a kayat a sawen sangkataoan, ngem uray pay dagiti animal ket kasapulanda ti aginana manipud kadagiti mangnganup ken dagiti agtatrabaho. Kasapulan dagiti ruot iti lumangto; dagiti sabong nga agukrad ken

agkanta dagiti billit iti tangatang. Ket saan a kayat ti Dios a malibtawan dagiti tattaona daytoy!

KARARAG: Iti maminsan pay, Apo, makitak ti awan tulawna a panangipategmo para iti amin a pinarsuam. Imbilinmo a ti Aldaw a Panaginana ket malagip. Imbilinmo daytoy gapu ta ammom unay nga agduyoskami a kanayon iti trabaho, trabaho, trabaho. Kasla ad-adu a kanayon ti aramiden ngem iti maileppas. AmmoM a kasapulak iti inana para iti bagik, ti kararuak, ken ti panunotko. Agyamanak Kenka ta nagdakkelan ti panagayat ken panangipategmo, Tulongannak a mangbigbig iti panagkasapulak iti inana. _____

Paset 4

PAKAUNA: Kalpasan a nakumpleto ti bersikulo 11 agtuloytayo iti panangadal kadagiti nabatbati pay a Bilbilin. Dagiti bersikulo 12-17 ket linaonna dagiti bilin a mabalina a gagangayen kadatayo dagitoy. Rugiantayo babaen panangkitatayo iti apangkanito tunggal maysa kadagiti Bilbilin ken utoben no kasano a dagitoy a bilbilin ti Dios ket tignayenna dagiti bibiagtayo.

ARAMIDEN: Basaen dagiti bersikulo 12-17.

PANAGSANAY: Kadagiti amin a Bilbilin malaksid laeng iti bersikulo 12 ket mangrugida iti balikas a “Saanka.” Ti ad-adda nakairuaman a patarus kunana, “Dika.”

1. Kas iti bersikulo 8, ti bersikulo 12 ket mangrugi iti positibo a bilin. Kasano a nangrugi ti bersikulo 12? _____
-

Daytoy a bilin ket saritaenna ti wagas a panangasikasotayo kadagiti addaan turay a nangatngato ngem kadatayo. Mangrugi kadagiti nagannaktayo. Ti dayaw nga itedtayo kadagiti nagannaktayo ken kadagiti adda iti turay ket iyanninawna ti dayaw nga itedtayo iti Dios isu a nangted kadatayo dagiti nagannaktayo ken dagiti addaan turay a

nangatngato ngem kadatayo. No masursurotayo iti agtulnog kadagiti nagannaktayo, kas pangarigan, masursurotayo iti agtulnog ti Dios. No agtulnogyayo kadagiti nagannaktayo, dayawentayo isuda. Kasta met, no agtulnogyayo iti Dios, dayawentayo Isuna.

2. Daytoy a Bilin ti kakaisuna a mangted iti kari. Ania ti kari? _____
_____

PAGPANPANUNOTAN: Daytoy a nasao a bilin ket mabalin a mamangon iti sumagmamano a salsaludsod iti uneg ti panunotmo. Ibilang dagitoy a salsaludsod kabayatan ti kanitom a mangpanpanunot iti bukodmo a biag.

1. Siasinoda dagiti tattao iti biagko a naibilin a dayae? Iti uneg ti pagtaengan? Iti gobierno? Pagadalan? Iti trabaho? Inaganam ida: _____
_____
2. Kasano iti panangipakitak a raraemek ida? _____
_____
3. Adda dagiti tattao nga addaan iti turay a nangatngato ngem siak a narigat a raemen. Dagiti balikas ken tigtignayda ket saan a maikari a raemen. Kasano dayawek ida iti laksid a kurang ti panagraemko kadakuada? _____
_____
4. Kasano sangoe? ti kinapudno nga adda dagiti tattao nga agdayaw iti agturay ket saan nga agpaut ti biagda? _____
_____

PANAGSANAY: Isurat ti Bilin iti bersikulo 13: _____

1. Ania iti maiparparit? Mabalin a kayatmo a sublianan nga adalen ti Genesis 4: _____
2. Mainayon pay iti panangpapatay iti biag iti sabali, ania pay ti innayon daytoy a Bilin? _____
_____
3. Agtaud iti ayat para iti Dios mapawilantayo nga agaramid iti aniaman a banag a makasair wenno makadangran kadagiti sabsabali babaen kadagiti banag a saoen wenno aramidentayo. Panunotem para iti pagimbagan ti dadduma, idiaya ti biag ngem iti patay.

Ti pungtot ken gura a maiturong iti sabsabali ket adda met a maiparit. Kitaem dagitoy a sabsabali a pakabasaan ken no ania iti ibagbagada maipapan dagiti kasta a banbanag:

4. Nakitatayo no ania dagiti iparparit daytoy a Bilin. Ikkan iti bassit a gundaway a mangamiris no ania ti pangguyguyugoyanna kadaytoy nga aramiden daytoy a Bilin, nangnangruna iti panangkitatayo iti pannakisangotayo kadagiti dadduma. _____

PAGPANPANUNOTAN:

1. Para iti kaaduan a tattao nalakada laeng nga ibaga: “Diak pay a pulos nakapapatay. Saanko a sinalungasing daytoy a Bilin.” Bayat iti panangut-utobko iti nalawlaw a kasasaad no ania iti naipasurot kadaytoy a bilin, ania daydiay banag nga isu ti pagduyosak nga aramiden a makasair ken makadangran kadagiti sabsabali? _____
2. Kasano nga imatonak ti sakit a napadasak gapu kadagiti inaramid dagiti dadduma a nangsair kaniak? _____
3. Ania ti banag a mabalinko nga aramiden a mabalin a makatulong ken mangipakita iti kinaimbag a maiturong kadakuada? _____

PANAGSANAY: Iti panangaramat kadaytoy a pagiyurnosan dagiti balikas a kas ramit, kitaen ti bersikulo 14—17. Ania ngata ti ibagbaga ti Bilin? Ania dagiti amin a mabalin a mainayon? Ania dagiti pagpanpanunotak bayat iti panangkitak dagiti pakaipakatanna iti biagko?

Bilin	Ania ti ibagana	Ania ti innayonna	Ti pagpanpanunotak
Exodo 20:14			
Exodo 20:15			

Exodo 20:16			
Exodo 20:17			

Isuratmo dagiti sumagmamano a pangserra a kapanpanunotam bayat a kitkitaem dagiti Bilin iti pakabuklanda? Kitaem no ania dagiti adda a naadalmo—mabalin a baro a pannakaawat. Ania ti banag a baro a naammoam maipapan iti Dios? Kasano dagitoy banbanag a naadalmo maipapan iti Dios a maipakat iti langenlangenmo iti Dios? Kadagiti dadduma? Iti bukodmo a bagi? Dagiti kapanpanunotan... _____

Paset 5

PAKAUNA: Iti daytoy a leksion nakitatayo no kasano a nagsagana dagiti tattao para iti iyaay ti Apo kadagiti tattaona idiay Bantay Sinai. Bayat iti panagsaganada naballaaganda a saanda a sagsagiden ti bantay wenno piliten ti umasideg a kitaen Isuna. Binallaagan ti Dios ni Moises tapno mangikabil iti beddeng iti aglawlaw iti bantay. Masapul a maisina a kas nasantoan (Exodo 19:23).

Kalpasanna insao ti Dios dagiti balikas ti Linteg ken Moises. Mabalin a mapanunottayo ti Linteg ti Dios a kas wagas a mangtengngel kadagiti tattaona, a mangpabassit iti “ragsakda,” a manglapped kadakuada. Wenno, mabalin a mapanunottayo a wagas a piniliNa tapno idalan ken iwanwanna ida, pagtalinaedenna ida a natalged ken ididiyana kadakuada ti wagas iti kinasalun-at ken kinaragsak. Daytoy nga ili ti Israelita ket kasapulanda a maammoan no kasano iti pannakisangoda ti Santo nga isu a mangibagbaga a Diosda ken no kasano ti pannakisangoda iti tunggal maysa a kas tattaona.

PANAGSANAY: Makatulong daytoy a panagsanay a manglawlawag dagiti sumagmamano a banbanag para kenka. Punoam daytoy a pagiyurnosan dagiti balikas a mangsungbat iti saludsod, “Daytoy kadi a Bilin ket saonna iti maipapan iti langenlangenko iti Dios wenno para kadagiti sabsabali a tattao?” Isuratmo tunggal Bilin iti maysa kadagiti dua a ligason.

Ti Langenlangenko iti Dios

Ti langenlangenko kadagiti Sabsabali

Bersikulo 2: Awan ti sabali a Diosmo iti sangoanak	Bersikulo 12: Dayawen ti Ama ken ina...

Itan ta nalasinmo ti langenlangen iti dakdakamaten iti maysa a Bilin, kitaen dagiti sumaganad a pakabasaan ken bigbigen ti sarsaritaen dayta a bersikulo:

- 1. Levitico 19:18 _____
- 2. Deuteronomy 6:5 _____
- 3. Mateo 22:34-40 _____

Dinagup ni Jesus dagiti amin a Bililin iti dua a bilin. Dagitoy a bilin ket bilin nga agayat. Dagitoy a bilin ket dakamatenna iti langenlangenko iti Dios ken dagiti padak a tattao. Dagiti Bilin ket ikkandak ti gundaway a mangipakita iti ayatko para iti Dios bayat iti panagtulnogko ken panangbigbigko ti Saona a kas agturay iti biagko.

Rinugian ti Dios ti langenlangenna iti Israel. ImbagaNa kadakuada nga Isuna ti Diosda ken isuda dagiti tattaoNa. Iti panangtedna kadagiti Bilin impalubosna a maammoanda nga isuda dagiti tattao a nailasin ken, kas tattao, agbiagda ti biag ti ayat. Ti natulnog a panagbiagda ket iyanninawna koma Isuna kadagiti il-ili.

IKABESA: Iti Mateo 22:37—39 ket itedna ti pakadagupan dagiti Bilibilin. Isurat dagitoy a bersikulo iti bassit a papel ken karitem ti bagim a saanmo laeng nga ikabesa dagitoy a bersikulo ngem adalem manen ketdi ti Sangapulo a Bilin a masarakan iti Exodo 20. Bayat iti panangsublim nga adalen palagipam ti bagim nga ay-ayatennaka ti Dios ken kayatna ti saan nga agbalbaliw a panagayatmo. Palagipam ti bagim a kayat ti Dios nga ayatendaka dagiti sabsabali ken kayatna met nga ayatem dagiti sabsabali a kas iti panagayatmo iti bagim.

Maguyugoyka a mangikabesa dagiti Bilibilin! Saanda a narigat nga ikabesa. Isuratmo ida iti bassit a papel ken paulo ti papel iti Dagiti Sangapulo A Bilin. Kastoy ti kita ti Papelmo:

Umuna—Awan ti sabali a Diosmo iti sangoanak.

Maika-dua—Dimo aramaten iti barengbareng ti nagan ti Apo a Diosmo.

Maika-tallpo—Laglagipem ti Aldaw a panaginana ken salimetmetam a nasantoan.

Maika-uppat—Dayawem da amam ken inam.

Maika-lima—Saanka a mamapatay.

Maika-innem—Saanka a makikamalala.

Maika-pito—Saanka nga agtakaw.

Maika-walo—Saanka nga agsaksi iti ulbod a maibusor iti padam a tao.

Maika-siam—Saanmo nga aguman ti balay ti padam a tao.

Maika-sangapulo—Saanmo nga aguman ti asawa ti padam a tao, wenno ti adipenna a lalaki, wenno ti adipenna a babai, ti bakana wenno asnona, wenno aniaman a kukua ti padam a tao.

KARARAG: Dagitoy a Bilbilin, Apo, iti umuna a panangtaldiap ket kasla saan a narigat, nupay kasta iti nabayag a panangkitkitak kadakuada, naamirisko no kasano a maiyannatupda unay para iti biagko. Impalagipmo kaniak ti nagdakkelan nga ayatmo para kadagiti tattaOm ken ti kasapulaM a mangparsua manen iti kaunggak ti langenlangen Kenka ken iti tunggal maysa isu a napukaw nanipud pay idiy minuyongan ti Eden. Ikkannak iti ayat a mangayat Kenka iti amin a pusok, kararua ken panunotko. Ikkannak iti ayat a mangayat kadagiti padak a tao a kas iti panagayatko iti bagik. Makasarakak koma iti dakkel a rag-o iti panagtulnogko Kenka ken iti Saom.

PANAGBALBALIW

PAKAUNA: Iti daytoy a paset ti pakasaritaan ket adda dagiti banbanag a kasla saan a nalawag. Kas pagarigan, adda kadi ni Moises iti tuktok ti bantay wenno adda iti baba? Kinaduaan kadi ni Aaron ni Moises tapno kasinnarakna ti Dios? Kasano kapaut a naawan ni Moises? Mabalin nga adda pay dagiti mainayonmo a saludsod. Ti ibagbaga ti Biblia kadaytoy ket “nagtalinaed iti adayo dagiti tattao, kabayatan nga umas-asideg ni Moises iti napuskol a sipnget nga isu iti ayan ti Dios” (Exodo 20:21). Tapno maituloytayo iti panagadaltayo kasapulan a maawatantayo a dakdakkal pay ti inted ti Dios ngem ti Sangapulog a Bilin kenni Moises. Dagiti Bilbilin ket madakdamat kadaytoy a *Linteg iti moralidad*. Inted pay ti Dios kenni Moises dagiti *Linteg ti annuroten*. Dagiti sumarsaruno a kapitulo, Exodo 21 agingga iti Exodo 31, impakitana dagitoy a linlinteg. Dagiti linteg ti annuroten ket naibasarda iti linteg ti moralidad a kaduana ti nalawag a pannakaipakatna iti innaldaw-aldaw a panagbiag idia let-ang ken kalpasanna idia Canaan.

UTOBEN A NALAING: Iti kaadu dagiti mausar iti manglapped kadaytoy iti panangalatayo nasayaat amin dagitoy a kapitulo. Maguyugoyka a palabasam a basaen dagitoy. Iti pagiyurnosan punoem ti umiso a ligason iti ababa a panangibaga iti maipapan iti dakdamaten dagitoy a linteg. Annadam ta baka maisaetka kadagiti nalawag a pannakaammo.

PAKABASAAN

PANANGPALABAS A PANANGBASA ITI LINLINTEG

Exodo 20:22-26	
Exodo 21:1-11	
Exodo 21:12-36	
Exodo 22:10-15	

Exodo 22:16-31	
Exodo 23:1-9	
Exodo 23:10-13	
Exodo 23:14-19	

PANURSURO: Ul-uliten nga ibagbaga ti Exodo 24 ti pakasaritaan iti amin a mapasasamak—no kasano a napan ni Moises idiaiy tuktok ti bantay, sino ti kaduana a napan, ken sumagmamano a pakalawlawagan no ania ti napasamak idiaiy. Naidaton nga immuna ti dara. Sumaruno, ti iyuuli dagiti 70 a panglakayen ken napasamak ti pangrabii rabaw ti bantay kalpasanna inayaban ti Dios ni Moises nga umuli. Ibagbaga iti Exodo 24:15-18 ti iseserrek ni Moises iti ulep kabayatan nga agturong iti bantay.

Iti bersikulo 18 ket ibagbagana kadayo nga uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii a naawan ni Moises kadagiti tattao. Kabayatanna daytoy a tiempo, mainayon kadagiti Sangapulo a Bilin, inted ti Dios kenkuana ti nalawag a kayatna para iti Tabernakulo. Ti Tabernakulo isu iti pasdek a mangted iti pakakitaan dagiti tattao iti kaaddaNa kadakuada ken agbalin a kas lugar a pagnaedan ti Dios. Naaramid ti Taernakulo a nalaka a maiyakar-akar tapno no umakar dagiti Israelita iti sabali a lugar mabalinda nga warwaren ken itugot ti Tabernakulo kadakuada.

Tandaanan: Dagiti kapitulo manipud Exodo 25 agingga iti Exodo 31 ket ipaayna ti pagannurotan ti Dios para iti Tabernakulo. Kitaentayo dagitoy a nalawag a pagannurotan iti Leksion 5.

MAIKAPAT A LEKSION

NGEM NAGPAKPAKAAASI NI

MOISES ITI APO

EXODO 32 – DINADAELDA DAGITI BAGBAGIDA
PAKABUKLAN TI LEKSION 4

Pakabuklan	54
Pakauna	55
Leskion 1: Exodo 32	
• Ti Israel ken ti Balitok a Sinan-urbon a Baka	56
• Ti Panangibabaet ni Moises iti biang ti Israel	59
• Nadadael dagiti tapi ti Bato	61
• Ti Kabsat a Lalaki a maibusor ti Kabsat a Lalaki	64
• Nagpakpakaasi ni Moises iti Apo	66

PAKAUNA

Bayat ti mapadpadasan ni Moises ti kinasanto ti Dios iti tuktok ti bantay, mangipapakita ti Israel ti pakaigapuan busor a kababalin iti sakaanan ti bantay. Ania ngata ti aramiden ti Dios kadagitoy a tattao? Ania ti kayatna nga aramiden? Dinadaelda dagiti bagbagida ket tinulawanda ti Apo.

Nagtakder manen ni Moises iti nagbaetan ti Dios a sisasagana a mangidissuor ti pungtotna, ken kadagitoy a tattao. Ania ngata ti dandani aramiden ti Dios? Apay a saanna nga inaramid ti kinuna nga aramidenna? Ania ti pakaikarian dagiti tattao? Kasano a naiparangarang ti panangukom ti Dios kadagiti tattao?

Daytoy ti kaababaan a kasasaad ti Israel. Dakkel ti nagdumaan ti Kinasanto ti Dios ken ti naigamer a basol ti sangkataoan. Ti pakaikarian ti Israel ket patay ngem nagtignay ti Dios babaen ti hustisia ken asi. Padasen nga utoben ti kinarugit, kinadakes, ken pannakadadael a mapaspasamak iti sakaanan ti bantay. Ket umasidegka ket kitaem ti parabur ken asi ti Dios, ken ti panagteppel nga impakitana bayat ti panangidatag ni Moises iti bagina iti maikadua a daras iti tuktok ti bantay.

Paset 1

PAKAUNA: Ibaga ti Exodo 31:18 a kalpasan ti pannakisarita ti Apo ken ni Moises idiy Bantay Sinai nga inikkanna iti dua a tapi ti Tulag, ti Linteg. Dagitoy dagiti tapi ti bato a naisurat babaen _____ . Amin dagitoy ket napasasamak bayat ti 40 nga aldaw ken rabii nga adda isuna iti bantay.

Ket, kabayatanna, ania ti mapanunotmo a mapasasamak iti sakaan ti bantay?

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 32:1-6

PANAGSANAY:

1. No maysaka kadagiti Israelita nga adda iti Let-ang ti Sin ken ti pangulom ket nagpukaw iti dandani innem a lawas ania ti mapanunotmo? _____

_____

Ti kinapudno a napan isuna iti napuskol nga ulep tapno kasinnarakna ni Jehova, Yahweh, ti Mannakabalin-amin a Dios ket maibaga a natay isunan idiy ket ita awanandan ti pangulo.

2. Ania ti nakitada a pamuspusan (bersikulo 1)? Ania ti inaramidda? _____
- a. Ania ti dinawatda ken ni Aaron? _____
- b. Ania ti pambarda? _____
3. Kamaudianna, siasino ti ibilangda a mangisalakanda? _____
- a. Kinapudnona siasino ti Mangisalakanda? _____
- b. Ania dagiti banbanag nga inaramid ti Dios para kadakuada? Ania dagiti banbanag a nangisalakanna kadakuada? (kas pangarigan: ti pannakidangadang kadagiti Filisteo, panagbisinbisin) Agaramidka ti listaam:
- i. _____
- ii. _____

iii. _____

4. Saan kadi a makapagagar, ti umuna a tao nga inasitganda ket ni Aaron? Apay a ni Aaron? Ania ti inaramidna para kadakuada? _____

PAGPAMPANUNOTAN: Dawdawatenda kenkuana nga “iyaramidannakami kadagiti didiosen a mapan iti sangoananmi. “Napukawda ti panangkitada iti panguloda. Saanda nga ammo ti ayanna.

Ket ti ipagarupda a no imbatinakami ti pangulomi, “agaramidtayo ti bukodtayo a didiosen a mapan iti sangoanantayo.”

1. Kasla kadi minamaag daytoy para kenka? Apay? _____
2. Ania ti mapanunotmo, kangrunaanna no ibilangmo amin nga inaramid ti Dios para kadakuada?
_____
3. No amirisek ti biangmo ken amin nga inaramid ti Dios para kenka, mapanunotmo kadi a ti Dios kas mangisalamanmo ket baybay-annaka? Apay? Apay a saan? _____
_____

PANAGSANAY:

1. Ania ti sungbat ni Aaron kadakuada (bersikulo 2)? _____
2. Ket ania ti inaramid dagiti tattao? (bersikulo 3)? _____
3. Ania ti inaramid ni Aaron kadagiti amin nga inyegda kenkuana (bersikulo 4)? _____
_____
4. Ania ti langa ti didiosen? _____
5. Ania ti sungbat dagiti tattao? “Dagitoy _____
_____ bersikulo 4).”
6. Adda kadi ti turedmo a sumungbat iti impakaammoda? Umanamongka kadi kadakuada? Apay? Apay saan? _____
7. Ibilangmo kadi ti bagim a mangibabaet para iti Dios? Apay? _____
_____
8. Ibagi ti bersikulo 4 a ti sinukog ni Aaron ti didiosen babaen iti maysa a ramit. Nalabit nga nainget isuna iti panangsukog iti sinan urbon a baka. Iti bersikulo 5, ania ti madlawmo ken ni Aaron? Ania ti inaramidna ken ania ti impakdaarna?
_____
9. Kasano a simmungbat dagiti tattao ken ni Aaron? Ania ti inaramidda (bersikulo 6)? _____
_____
10. Immannamong ni Aaron iti tarigagayda. Nairaman isuna ket isu ti nangsukog ti didiosen a mausar a mangsukat iti Apo. Indalanna ida iti panagdaydayawda iti didiosen.

UTOBEN A NALAING: Kasla saan a nalawag dagiti bersikulo 5-6. Nangbangon ni Aaron ti altar iti ladawan iti urbon a baka. Ket impakdaarna nga addanto ti rambak para iti Apo. Nasidir kadi ni Aaron maipapan ti inaramidna? Iti nangnegna dagiti tattao a daytoy a balitok a sinan-urbon a baka a daytoyen ti diosdan, nga isu ti nangiruar kadakuada manipud iti daga ti Egipto, daytoy kadi ti nangiriing iti kinapudno nga indalanna ti Israel iti panagdaydayawda ti didiosen? Kuna ti bersikulo 5, “Idi nakita ni Aaron daytoy...” Ania ti nakitana, ti sinan-urbon a baka? Ti

panangibaga dagiti tattao nga adda ti baro a didiosenda? Ania daydiay a nakitana? Ti sumaruno nga ibaga ti Biblia ket nagpatakder isuna ti altar iti sangoanan ti sinan-urbo a baka ket impakdaarna nga inton sumaruno nga aldaw addanto ti rambak para iti Apo.

No padalanan a kitaen iti bersikulo 8 maadaltayo a dagiti tattao nagrukbabda iti sinan-urbon a baka ken nangidatonda para iti daytoy, nga ibagbagada a dagitoy a didiosen iti nangiruar kadakuada manipud Egipto. No kasta ti napasamak, ngarud ti altar ket naaramid a pangidatonanda para iti didiosen ken ti panagrambakda para iti baro a diosda.

Paset 2

ARAMIDEN: Ket ita nga ammotayon ti mapasasamak iti sakaanan ti bantay, agsublitayo idia tuktok ti bantay ket denggentayo ti saritaan sadiay. Basaen ti Edoxo 32:7-14

PANAGSANAY: Ammo ti Dios no ania ti mapasasamak idia baba.

1. Ania ti imbaga ti Dios ken ni Moises nga aramidenna iti bersikulo 7? _____
2. Apay daytoy a *bilin*? Ania ti imbaganna ken ni Moises a nagbalinan dagiti tattao? _____
3. Sinnoda a tattao ti pagbalinan dagiti Israelita (bersikulo7)? _____
  - a. Agsubli iti Genesis 6:11-13. Ania ti imbaga ti Dios manipud kadagitoy a bersikulo a kasasaad ti lubong? _____
  - b. Ania ti aramidennanna maipapan iti daytoy? _____
  - c. Usaren ti Exodo 32:8 no kasano nga iladawan ken inaganan ti Dios ti pannakadadael?
_____

4. Ania pay ti imbaga ti Dios maipapan kadagitoy a tattao (bersikulo 9)? _____
5. Ania ti imbaga ti Dios ken Moises nga aramidennanto (bersikulo 10)? _____
_____

PANURSURO: Adda ti naisangsangayan a paset ni Moises a pagbibiganna a kas maysa a pangulo dagiti tattao. Saanna a tattao ida no di ket tattao ida ti Dios, nupay kasta saanda a mabalin a makisao iti Dios a derekta ket kasta met a pinili ti Dios nga saan a makisao kadakuada ti derekta. Ti padi iti Daan a Tulag ket naipabaklay kenkuana ti panagsirbi a kas maysa a mangibagi ti Dios kadagiti tattao ket mangibagi kadagiti tattao para iti Dios. Makitatayo a mapaspasamak daytoy iti Exodo 32:11-14.

1. Nagbasol dagiti tattao. Manen, apay ta imbaga iti Dios ken ni Moises a kayatna nga agmaymaysa? _____
Imbaga na ken ni Moises nga agbalin isuna a _____
2. Ita ni Moises a kas padi ibagian dagiti tattao para iti Dios. Ibaga kadaytoy ti bersikulo 11 a nagpakpakaasi ni Moises ti Apo a Diosna. Kinunana, “O Apo, apay a bumarbara ti pungtotmo...” iti bersikulo 11. Ket iti bersikulo 12 kinunana, “Apay a _____”?
3. Ket ania ti dinawat na nga aramiden ti Apo?
  - a. Ibaw-ingmo _____
  - b. Babawi-em _____
  - c. Lagipem _____
4. Ania ti inaramid ti Apo? _____

UTOBEN A NALAING: Para iti naun-uneg a pannakaawat ken ad-adu pay a panakaammo iti daytoy a paset iti Exodo, maguyugoyka a mangsukimat kadagitoy a bersikulo. Saludsodem ti bagim nu ania ti isursuro dagitoy a bersikulo a mangited kenka iti nasaysayaat pay a panakaawat no siasino ti Dios ken siasinoka iti pannakilangenlangenmo kenkuana.

1. Ezekiel 20:13-14 _____
2. 1 Corinto 10:6-7 _____

KARARAG: O Apo, inaramidmo a nalawag iti daytoy a leksion nga addaannak ti puso a nalaka nga agbaliwbaliw. Maysa a minuto ikarik a tungpalek dagiti amin nga inbilinmo ngem iti sumaruno a minuto tallikudak manen amin nga imbagam ken inaramidmo para kaniak. Ti pusok ket kanayon nga agsalungasing. Pakawanennak. Agyamanak, Jesus, ta agserbika a kas padi iti biangko. Imbaklaymo iti mismo a bagim amin a basol ti lubong. Inyegmo iti mismo a bagim ti pungtot ti Ama. Nailansaka iti krus ken natayka para kadagiti amin a tattao ket ita agbibbiag a kas mangibabaet kaniak iti imatang ti trono ti Ama. Gapu iti panagsagabam siwawayaak nga agbiag, siwawaya nga agserbi Kenka, siwawaya nga agayat, agraem, ken agtungpal Kenka. Gapu iti daytoy itedko ti panagyaman ken panagdayawko Kenka.

Paset 3

ARAMIDEN: Ammo ti Dios no ania ti mapaspasamak iti sakaan ti bantay ket itan ti pannakakita ni Moises. Basaen ti Exodo 32:15-24.

PANAGSANAY:

1. Awan duadua, a sigagagar ni Moises a mangiyeg kadagiti tattao ti Tulag a naisurat babaen ti ramay ti Dios (Exodo 31:18). Nupay kasta, ammona nga adda iti mapaspasamak a dakes. Ania ti naammoantayo maipapan kadagiti dua a tapi ti bato iti bersikulo 15 ken 16
_____
2. Napan ni Josue iti bantay a kadwana ni Moises (Exodo 31:18) ngem, idi inawagan ti Dios ni Moises, isuna laeng iti napan iti ulep. Ita, bumabbaba ni Moises ket nagkitada ken Josue. Ania ti imbaga ni Josue maipapan ti ariwawa a nangngegna (Exodo 32:17)?
_____
3. Kasano nga iladawan ni Moises ti ariwawa? _____
4. Ita umasideg ni Moises iti kampo ket nakitana dagiti inaramid ken ar-aramiden dagiti tattao. Kasano a nagtignay ni Moises? _____
5. Anian a pannakadadael iti dayta a kanito! Sadino ti naggapuan ni Moises?
_____

Ket ita, ania ti sangsangoen na? _____

6. Sumagmano laeng a kanito idi ig-iggamanna ti tapi a nakaisuratan babaen iti ramay ti Dios, ti inaramid ti Dios. Ita naburak da. Gimmil-ayab ti pungtotna ket babaen ti pungtot na, inpurwak na ida a nakapigpigma isu a naburak dagiti tapi ti bato. Dagiti kapanunotam:

_____

_____

7. Nadadael dagiti tapi ti bato. Nadadael ti linteg, naburak. Ania ti sumaruno nga inaramid ni Moises ni bersikulo 20? _____

_____

8. Bersikulo 21: Ania ti sinaludsod na ken Aaron? _____

9. Ket ania ti ababa nga insungbatna?

a. bersikulo 22: _____

b. bersikulo 23: _____

c. bersikulo 24: _____

PANURSO:

1. Nakakadkadlaw a nababa a kasasaad iti biag ti ili nga Israel. Awan maaramidan ti maysa no di agkatawa ti “agang-angawkan sa met” a katawa bayat a dengdenggentayo, ti imbaga ni Aaron ken Moises, “ket nabukel daytoy a sinan-urbon a baka!” Ania ti parikot? _____

2. Tinallikudan ni Aaron ti amin a turayna. Ania ti ibagbagana daytoy kenka? _____

_____

3. Ania pay ti dadduma a parikot a naiparangarang idi ibaga ni Moises nga istoriaenna no ania ti napasamak (bersikulo 21)? _____

_____

4. Awan iti innala ni Aaron a pagrebbengan no ania ti napasamak? Basaen manen ti sungbatna ken Moises kadagiti bersikulo 22-24. Nagtignay isuna a kas biktima ti napasamak. Sino ti pinabasolna? Ania ti balikas nga inusarna a nangiparangarang iti daytoy? _____

_____

PANANGIPAKAT: Kanayon a nakalaklaka a pagtallikudan ti turay ken saan a baklayen dagiti pagrebbengan para kadagiti dakes nga aramid ngem iti panangala ti turay ken agtignay a kas iti maiparbeng.

1. Kitaenen iti tiempo idi addaanka ti turay. Nalabit a daytoy ket iti uneg iti pagtaengan a kas ama, wenno iti trabaho a kas maysa a tagaaywan wenno ehukotibo wenno maysa nga atleta iti maysa a grupo. Ania iti kaipapanan na daytoy kenka? _____
_____
2. Lagipen ti kasasaad nga idi mabalinka nga agpili tapno baklayem ti pagrebbengan ket alaem ti pammabasol wenno punasem daytoy ket agtignay a kas maysa a biktima nga agpabasol ti sabali a tao. Ania ti piliem nga aramiden? _____
3. Ania ti nagbanaganna? _____
_____
4. Iti paset iti turay wenno pagrebbengan, ania ti naadalna? _____
_____

KARARAG: O Apo, kankanayonko a mabigbigko ti bagik ken Aaron. Saanko kayat iti maidaulo, wenno aramiden iti umiso nangnangruna no daytoy ti pakaigapuan ti nakanguyaw, pananglaksid ngem pannakidangadang. Nu diket ado a gundaway ti pinilik nga aramiden ti pagragsakan ti amin, pagtalinaeden ti kapia, saan a pakaigapuan ti riribok wenno panagsisina. Ti amin a wagas ket kapia isu ti saoK. Pakawanennak iti tiempo a saanko a baklayen ti pagrebbengak ket saan a maipateg. Ket, Apo, adda dagiti gundaway a alaek ti turay ken mangidaulo. Baklayek dagitoy a tignay ken pangngeddengko. Agyamankami iti tured nga agaramid ti usto uray nu sangoek ti isusupiat dagiti tattao. Padakkelem ti kababalinko.

Paset 4

PANURSURO: Nagleppas ti Paset 3 iti saan a nakapapati a balikas ni Aaron iti Exodo 32:24, “Ket kinunak kadakuada, siasino man nga adda balitokna, ikkatenda. Iti kasta intedda kaniak ket inkabilko iti apoy ket isu ti nagtaudan daytoy a sinan-urbon a baka.” Nupay kasta, saan a mamati ni Moises iti kasta a kinaubbaw.. Naggapu isuna iti pannakisinnarakna iti nasantoan a Dios ket ita adda isuna ti makarimon a kasasaad dagiti tattao. Inyegna ti pagayatan ti Dios, dagiti Bilbilin, ket ita sangoenna ti narigat a kinapudno a pagduyos iti kinadakes dagiti tattao ti Dios. Idiay bantay nagpakpakaasi ni Moises iti Dios iti biangda. Dinawatna iti Dios a “Ibaw-ingmo ti _____ ti pungtotmo ket babawiem ti _____ a maibusor iti _____ (Exodo 32:12). “Ita nakitanan ti sinan-urbon ken dagiti salada ket simged ti pungtotna iti kaungganna (bersikulo 19). Maysa pay a panpanunoten: Ania ti panggep nga aramiden ti Dios ken Aaron (Exodo 29:44-46)? _____

1. Ania ti kangrunaan nga aramidenna _____
2. Ita ania ti nakita ni Moises nga ar-aamidenna? _____

Kasla saan a maawatan ni Aaron daytoy. Apay a napalalo ti pannakariribuk ni Moises? Imbagana ken Moises, “Ammom dagiti tattao; nalakda iti agtarigagay iti _____.” Ti imbagana ket pudno. Dagiti tattao ket nalakada ti agaramid ti dakes. Nupay kasta, nabigbig ni Moises ti dangadang. Inayaban ti Dios dagitoy a tattao tapno agbalin a kunkuana. Inpakaammona kadakuada nga isu ti Apo, ti Diosda. Isuda ti pinilina mangiyanninaw Kenkuana kadagiti pagilian. Isuda ti nangitedanna ti kari a sanikua, kaputotan, ken kinarang-ay. Isuna ti nangisalakan kadakuada manipud kadagiti Egipcios ket inyegna ida iti ballasiw iti nalabaga a baybay ket ita addada iti ballasiw iti let-ang idiay bantayna nga isu ti nangitedanna ti naan-anay a lintegna.

Ngem ti kinamanagdakdakes ti nalatak diay Minuyongan ti Eden iti Genesis 3 a nasiglat a rumanget uray pay napalabasen iti ginasgasot a tawen. Inruwar ida ti Dios manipud Egipto ngem kankanayonda a kayatda ti agsubli. Idi addaan ti parikot idiay baybay, ti napait a danum, ken

awan tinapay wenna karne, kanayonda nga isubli ti napalabas ket kayatda nga agsubli. Daytoy a kasasaad ket saan a sabsabali. Pinilida nga agdayaw kadagiti didiosen ti Egipto nga isu a mabalinda nga aramiden imbes nga agtalinaedda nga agtalged iti Apo, ti Diosda, ti Mangisalakanda, kayat ti Dios ti kasayaatan para kadakuada ket intedna ti linteg kadakuada tapno takuatenda ti naimbag. Nupay kasta kayatda nga aramiden ti bukodda a pagayatan. Isu't gapuna, imbes nga ipakita ti Dios ti kinaimbagna ipakita ti linteg ti nakaay-ay-ay a kasasaad.

SALUDSOD: Iti papelmo, isuratmo ti sungbatmo iti daytoy a saludsod: Nu saan nga imbaga ti Dios, “Awan ti sabali a Diosmo iti sangoanak” wenna “Saanka nga agaramid iti didiosen...” ti kadi panagdaydayaw ken ti ariwawada ket dakes? (Kitaen dagitoy a pakakitaan manipud Roma: Roma 3:20; 4:15; 5:13; 7:7)

ARAMIDEN: Basaenti Exodo 25:29

PAKAUNA: Ita makitatayo ti paset ni Moises a kas padi a mangibagi ti Dios kadagiti tattao. Inyegna ti tulag kadakuada (bersikulo 15). Napaliwna ti kinarimon iti panagdaydayaw dagiti tattao ken ti panagsalada iti aglawlaw ti didiosen nga inaramidda (bersikulo 19). Umap-apoy ti pungtotna a kas nainkalinteg a pungtot ket nadadael dagiti tapi a bato. Ti pannakadusa ti basol ket saan a malisian. Ti bersikulo 20 ti sinan-urbon ket napuoran, pinagbalinda a kas tapok, inwaris da iti danum, ket inpainumda kadagiti Israelita. Ngem adda pay...

PANAGSANAY:

1. Ania ti nadlaw ni Moises ti bersikulo 25?
  - a. Dagiti tattao ket _____
  - b. Ket ni Aaron _____
  - c. Ket nagbalinda a _____
2. Nagtakder isuna iti ruangan ti kampo ket ania ti imbagana kadakuada iti bersikulo 26? _____
3. Ket siasino ti simmungbat? _____

4. Imbaga ti sao ti Apo, ti Diosda, ti Dios ti Israel, ania ti naibilin? _____
Ti panagpapatay ket dandanin maipatungpal - ti kabsat a lalaki a maibusor ti kabsat a lalaki, ti gayyem a maibusor ti gayyem, kaarruba a maibusor ti kaaruba.
5. Ania ti nagbanagan ti panagtulnog dagiti Levita (Exodo 32:28)? _____
Idi binendisionan ni Jacob ti anakna a ni Levi iti Genesis 49 imbagana a dagiti kampilanda ket armas ti kinaranggas ket papatayenda dagiti tattao iti ungetda.
6. Idi binendisionan ni Moises dagiti tribo iti maud-udi a biagna iti Deuteronomio 33:9 imbaga na nga ti tribo ni Levi “ta ti _____
tinungpalda ket ti _____ sinalimetmetanda”
sinalaknibanda ti Sao ti Apo.
7. Inted ni Moises kadakuada ti pammendision ti Apo (Exodo 32:29) Ania ti imbaga ni Moises kadakuada? _____
8. Daytoy ti umiso nga inaramid ti Dios. Dagiti Leita ket nailasin. Ania ti imbaga ti Dios ken Aaron iti Numero 18 5:7? _____
_____

PAGPANPANUNOTAN: Usarem ti sirmatam. Nu sika ti mangipadamag iti amin a napasamak iti dayta nga aldaw...

- Ania ti kayatmo matakuan? _____
- Siasino ti pagsaludsodam? _____
- Ania dagiti saludsod a kayatmo a masungbatan? _____
_____
- Ania ti padakkelem a pasamak ken apay? _____
- Ania ti paulo ti ipadamagmo? _____

Paset 5

PAKAUNA: Gapu iti basol dagiti Israelita, tallo a ribu a tattao ti napapatay babaen kadagiti Levita. Nagtignayda a kas mannagigubat a maibusor kadagiti padada nga Israelita a nangpatay iti kameng dagiti familia, gagayyem ken kaarruba. Anian nga aldaw! Ti umuna a dangadang dagitoyy a agalla-alla a pagilian ket napadasanda iti uneg bukodda a kampo. Ti bileg ti managdakdakes a nangrugian ti riribok –dagiti tattao ket nagtataray, saan a matengngel, ken

katkatawaan ida dagiti kabusorda (Exodo 32:25). Daddadaelenda dagiti bagbagida ken daddadaelenda ti dayaw ti Dios nga intalekna kadagitoy a tattao. Manipud kadagiti pagilasinan, mabalin panunoten ti maysa a tao a nagballigi ti kinadakes. Iti paset 5, kitaen ti Dios iti iyaaddangna a nagpasango a mangipasdek manen iti langenlangenna kadagiti pinilina a kukuana.

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 32:30 – 33:6.

PANAGSANAY: Maminsan pay a makita tayo ni Moises nga ar-aramidenna ti pagrebbenganna a kas maysa a padi bayat ti pannangibagina kadagiti tattao nga inyasidena ida iti imatang ti Dios. Ania ti imbagaNa iti bersikulo 30? _____

PANURSURO: Ti bunga ti basol ket paset laeng ti dusa para iti basol. Nadadael ti didiosen, napaulimek ti naariwawa a panagrambak ken ti awan urnosna a panagbiag, ket tallo ribo ti natay. Ngem adda pay a kasapulan a sangoen. Ti kadakkelan a bunga ti basol ket isu ti pannakadadael iti langenlangen ti Dios ken iti tao. Ti basolda a saan a panagtulnog ket nangyeg ti panagsina ti tao ken ti Dios. Ammo ni Moises daytoy ket pinalagipanna dagiti tattao iti pannakadadael ti langenlangen nga inaramidda. Awan duadua, no maibati iti bukodda a bagi saandan nga ikankano, saanda a makita, wenno ilibakdan no ania ti ibagbaga ti panagsalungasingda iti Dios. Amin a banag ket kasla saanen a napateg. “Agtuloytayo lattan.” Lipatentayo lattan dagitoy.” Ngem pinalagipan manen ni Moises ida iti sumaruno nga aldaw. Impakaammona kadakuada a daytoy ken dakkel a basol, basol a naan-anay a nangdadael iti langenlangenda ket ita mapan manen iti sangoananti Apo tapno kitaenna no adda pay iti pamuspusan iti pannakaabbong dagiti basbasolda.

PAGPANPANUNOTAN: Usaren ti maysa a pangarigan iti maysa a tao a nagtakaw ken gayyemna, utuben daytoy:

1. Ti kadi panangbayad no ania ti naala, uray pay nu ikaro iti pagbalodan, ket makaanay a mangpalinteg iti biddut? Apay? Apay a saan? _____
  2. Uray nu naaramid amin dagitoy, ania ti kasapulan a risuten? _____
-

Ti adalen manen: ti balikas a “pannakaabbong” ket maysa nga aramid a paginnasitgen dagiti dua nga agbinbinnusor a grupo. Maysa nga aramid a pagkappiaen ti dua.

PANAGSANAY: Nagsubli ni Moises iti Apo.

1. Bersikulo 31: Ania ti inpaduyakyakna? _____
2. Bersikulo 32: Ania ti dinawatna? _____
3. No saan a pakawanen ti Dios ida, ania ti dawatenna ni Moises? _____
Sisasagana ni Moises a mapagtalaw iti imatang ti Dios para kadagiti tattao. Nagpakpakaasi isuna iti Apo para iti pannakapakawan. “Panggaasim pakawanem dagiti basbasolda”
4. Imbes a dadaelenna ida dinawatna nga ipabaklayna kenkuana dagiti basbasolda Ania ti dakes nga inaramid ni Moises? Sadino ti nakaisaadan ti panakasidir? Iti panangibagina kadagiti tattao, inawatna ti pungtot ti Dios uray pay ti bukodna nga ipapatay. Dagiti kapanunotam
_____
5. Dagiti bersikulo 33-35: Sinungbatan ti Dios ti panagpakpakaasi ni Moises para kadagiti tattao:
  - a. Ania ti naikeddeng para kadagiti nagbasol? _____
  - b. Ania ti inbilinna ken Moises? _____
  - c. Ania ti inkarina? _____
  - d. Ania ti dusa nga impatayna gapu kadagiti inaramidda? _____
6. Naadaltayo iti Exodo 33:1-6 nga inbilin ti Dios ken Moises a panawanda daytoy a disso ket agtuloyda iti daga nga inkarina. Ania ti makapariribok a damag nga inpakaammo ni Moises kadagiti tattao? _____
7. Ania ti tignay dagiti tattao? _____
8. Ania ti inikkatda? _____

PAGPANPANUNOTAN: Daytoy ket makapaladingit a sarita iti pakasaritaan ti Israel. Nupay kasta, saantayo a panunoten a naim-imbagtayo ngem isuda. Nalabit a saantayo a nagsala ken nagtataray iti sangoanan ti balitok a sinan-urbon a baka a kas kadakuada ngem saantayo a

maliklikan ti agsaludsod: Ania dagidiay banbanag a nagpagungganak a nagtaraytaray makaigapu naawanannak iti panagteppel? Tunggal maysa kadatayo ket kasapulan ti gundaway nga agpanunot para iti bukodtayo a bagi ken damagen dagiti dadduma pay a saludsod: Ania dagiti banbanag nga insaadko a nangatngato ngem iti Dios? Ania dagiti “didiosen” iti biagko? Ania dagiti “didiosen” a pagdaydayawak? _____

Nupay kasta, saantayo malappedan dagiti saludsod a pangsidir/pammabasol, ta kas napan ni Moises iti Apo tapno aramidenna ti pannakaabbong, tapno pagkappiaenna ti nadadael a langenlangen iti nagbaetan ti Dios ken ti tao, kasapulan a maawatantayo nga adda met ti paditayo nga isu a napan iti sangoanan iti trono iti Ama a nangaramid iti panakaabbong para kadatayo. Ti paditayo ket isu ni Jesu-Cristo, ti Nalinteg. Gapu ti panagtutuok ken ipapatayna a napasamak iti biangtayo, ti pungtot ti Ama ket nagmamaw. Naiyadayo, naikkat. Ti pannakaabbongtayo ken naaramid babaen iti dara ni Jesus ken ti kinalintegna, ti kinaimbagna.

PANANGIKABESA: Ti 1 Juan 2:1-2 ket maysa a bersikulo a mangipaay ti panangipatalged ti kinapudno a dagiti basbasoltayo ket naabbongan, nga ti pungtot ti Dios ken agnanayon a naiyadayo kadatayo uray pay nu ania ti inaramid ken maaramidtayo. Inrugi ni San Juan kadagiti balikas, “Dungdungwek nga annakko...” Kasla maysa nga ama isuna nga agsasao a nalumamay iti anakna. Isurat dagiti balikas ken denggem nga agsao isuna kenka a kas maysa a makaammo ti ayat ni Jesu-Cristo.

KARARAG: Makaasidegak laeng Kenka, Apo Jesus, babaen kadagiti balikas ti panagyaman ken panagdayaw. Ammok unay ti bagik. Ammok a nakaaramidak iti sumagmamano a nakaamames a banbanag iti biagko. Ipatalged kaniak dagiti Sasaom nga uray pay nu ania ti maaramidko ken inaramidko natayKa para kaniak. Inaramidmo ti pannakaabbong para kaniak. Insublim ti langenlangen a pnataud dagiti madi nga aramidko iti nagbaetanmi ken ti Ama. Agyamanak! Kayatko nga agnaedkKa kaniak ken agrabahoka kaniak tapno dagiti dadduma ket maammoanda ti isu met laeng a Naimbag a Damag.

MAIKALIMA A LEKSION

TI APO ADDA KADATAYO

PAKASARITAAN MANIPUD EXODO, LEVITICO, KEN DAGITI NUMERO - NAPAKAWAN

PAKABUKLAN TI LEKSION 5

Pakabuklan	71
Pakauna	72
Leskion 5: Pakasaritaan manipud Exodo, Levitico, ken Dagiti Numero	
• Pinunno ti Dayag ti Dios ti Tabernakulo	73
• Ti Aldaw ti Pannakaabbong	75
• Naibaon Dagiti Agsisiim iti Canaan	79
• Ti Pangngeddeng ti Dios iti Israel	82
• Ti Panagsalungasing ni Moises	86
• Ti Sinan-uleg a wagayway	88

PAKAUNA

Sumagmano a pakasaritaan iti naiBAGA iti daytoy a leksion. Maadaltayo ti tarigagay ti Dios nga umasideg ti pannakilangenlangen ti Dios kadagiti tattao manipud iti adayo a pannakilangenlangenna agingga iti nadekket a kasasaad bayat iti panagnaedna kadakuada. Imatangan no ania ti napasamak idi nalpasda a binangon ti Tabernakulo.

Ti pakasaritaan iti Aldaw ti Pannakaabbong ket iggemna iti ado a panursuro ken alagaden. Ti panangpakawan ti Dios ken ti pannakaikkat iti basoltayo a kas iti kaadayo manipud iti laud ket nagbalin a kinapudno a bayat iti pannakaibulos ti kalding idiy let-ang tapno matay.

Sumaruno dagiti agsisiim ket naibaonda iti Naikari a Daga. Ammoen dagiti ipadamagda. Denggen dagiti sungbat dagiti tattao. Imatangan ti insungbat dagiti dua nga agsisiim. Panunoten a nalaing nu siasino ti kanunongam nu addaka iti daydiay nga aldaw. Ken takkuaen ti nagbanagan ti panagdaliasatda a mapan idiy Canaan.

Ken, ania ti napasamak ken Moises?

Ti maudi a pakasaritaan a mamagbalin kadatayo a sikikita saan nga iti pannakatay ken pannakadadael a mapaspasamak kadagiti Israelita nu di ket iti Kakaisuna ken kangrunaan a Mangisalakan, Jesu-Cristo, ti Nalinteg.

Paset 1

PAKAUNA: Iti daytoy a leksion, kitaentayo iti dakdakkell a paset iti Nasantoan a Kasuratan a mangpalawa ti panagadaltayo ken mangnayon iti pannakaammotayo ti langenlangen ti Dios kadagitoy nasukir, ngem napili a tattao. Iti baet ti kanayon a panagsukir ti Israel, nagtalinaed a napudno ti Dios iti Tulag nga insapatana ken Abraham. Isunto ti Diosda ken isudanto ti tattao. Iti daytoy a paset ti leksion matakkuatan ti nalawag panakaammo no sadino a masarakan iti Biblia. Maguyugoyka madamdama a sublian dagitoy a pakakitaan para iti ad-ado pay a pannakaammo.

ARAMIDEN: Ti Exodo 25-30 ken 35-40 ket alagaden maipapan iti Tabernakulo. Ti papelmo mabalinmo nga isurat ti maysa a pagiyurnosan iti balikas nga adda ti dua a pasetna. Iti umuna a paset, isuratmo ti umuna a pakatikaan ti Biblia ket iti mai-kadua inaganam ti paset ti Tabernakulo nga imbaga ti Dios ti Exodo 25-30. Basaen nu ania ti makapagagar kenka ngem masapul a maawatam sapsapulem laeng ti pakabuklan a pagsasaritaan iti tunggal paset.

PANAGSANAY: Nangted ti Dios ti nakaing-inget unay a bilin ken Moises. Bininsabinsana ti bilinna. Ammona ti umiso a kayatna, uray dagiti materyales a mausar. Exodo 31:1-11...

1. Siasino ti tao a nadutokan, a napno ti Espiritu ti Dios? _____
2. Siasino ti katulonganna? _____
3. Siasino ti naikkan iti laing tapno aramidenda ti amin? _____

PANURSURO: Amin a naisurat kadagitoy a kapitulo ket naulit iti Exodo 35-39. Kas malagipmo, idi nakita ni Moises a daydayawen dagiti Israelita ti didiosen nga inaramidda, imbarsakna dagiti dua a tapi ti Tulag nga inted ti Dios kenkuana iti bantay. Immuli manen ni

Moises iti bantay Sanai ken inted kenkuana ti Dios ti Tulag ti maikandua a daras (Exodo 34). Kadagiti sumaruno a kapitulo imbinsabinsa manen ti Dios amin a bilinna maipapan ti Tabernakulo. Kamaudianna, dimtengen ti aldaw a pannakabangon ti Tabernakulo. Nabangonen ti Tabernakulo. Ni Aaron ken dagiti annakna a lalaki ket nakakawesdan iti kawes a para padi. Amin a naaramid a banbanag ket adda iti dissoda. Nalpasen ti panagtrabaho!

ARAMIDEN: Basaen ti Exodo 40:1-7

PANAGSANAY:

1. Ania ti sumaruno a napasamak? _____

_____

Pinunno ti dayag ti Apo ti Tabernakulo! Awan iti pagdianan. Pinunno ti dayag ti Dios ti tabernakulo. Ti ulep a nagsaad iti bantay ket ita nagsaad idiay Tolda ti Paguummongan.

2. Ania ti nagdumaan ti nakaidissoan iti daan a “Tolda ti Paguummongan” iti Exodo 33:7 ken ti baro a Tolda ti Paguummongan, ti Tabernakulo iti Exodo 25:8? _____

3. Ania ti kayat a saoen para kadagiti tattao a ti Diosda ket pinilina ti makipagnaed kadakuada? _____

_____

PANANGIKABESA: Ti 2 Corinto 6:16-7:1 ket maysa a pakabasaan iti Baro a Tulag. Agsao kadatayo dagitoy uppat a bersikulo ita nga aldaw. Kayat ti Dios a maamoantayo a saan laeng nga agnaed Isuna iti maysa a patakder a maaw-awagan a kapilya nu di ket inaramidnatayo a temploNa. Isuna, ti sibibiag a Dios pinilina nga agnaed kadatayo. Idi umuna a pumanawda iti Egipto imparangna ti bagina kadagiti tattao babaen ti ulep ken apoy. Ket immalis Isuna manipud iti Tolda ti Paguummongan idiay ruar ti kampo ket mapan isuna iti Tolda ti Paguummongan, ti Tabernakulo, iti uneg iti kampo. Ti Tabernakulo ket kankanayon a mangipalagip kadagiti tattao ti kankanayon a kaadda ti Dios iti tengnga ti Israel. Ita maadaltayo ti 2 Corinto 6 a pinilina ti agnaed a nadekdekket pay ngem iti dayta. Agnanaed Isuna iti kaunggantayo. Datayo ti Templo ti sibibiag a Dios. Ti nagbanaganna nangted isuna ti nakalawlawag a bilin maipapanan ti

pannakaurnos ti Templona. Ania ti ibagbagana kadayo iti 1 Corinto 3:16-17?

Makaritka a mangikabesa kadagiti bersikulo iti tunggal maysa kadagitoy a kapitulo. Iti sabali a bangir iti papelmo, isuratmo ti 2 Corinto 6:16—7:1 ken iti sabali a bangir isuratmo ti 1 Corinto 3:16-17. Isuratmo iti papelmo nu ania ti kayatna a saoen para Kenka a ti Dios pinilina ti agnaed kenka. Isuratmo dagiti kapanunotam maipapan ti biag ken kababalinmo kas panangpanunotmo a ti Espiritu ti Dios agnanaed iti kaunggam.

KARARAG: Nakaskasdaaw kapanunotan a panunoten a ti dayagmo pinunnona ti Tabernakulo. Pinilim ti agnaed kadagiti tattao ti Israel, uray pay nu nagaramidda ti maikanniwas iti nasantoan a pagayatam. Ita makaritak a mangpanunot no ania ti kayatna a saoen a pinilim ti agnaed iti kaunggak. Siak ti Templo ket ti Santo nga Espiritu agnanaed iti kaunggak.. Agrukbabak iti kinapakumbaba iti imatangmo. Alaem ti biagko ket babaen ti paraburmo punoennak iti kaaddam

---

PASET 2

PANURSURO: Launen ti libro ti Levitico dagiti bilbilin dagitoy a banbanag. Amin dagitoy nga bilbilin ket managanan ti linteg dagiti Levita. Dagitoy a linlinteg ket inted ti Dios para kadagiti Israelita tapno tungpalenda. Mainayon kadagitoy dagiti bilin kadagiti datdatonda, bilbilin maipapan kadagiti taraon, ti panakaagas dagiti an-annayen ken panagdalos. Ibagad dagitoy ti iparit ti linteg maipapan iti pannakikaidda, pannusa kadagiti dakes nga aramid, ken dagiti wagas nga aramidenda para iti piesta ken dadduma pay. Amin dagitoy a linteg nangparnuay dagiti beddeng iti umili. Dagitoy a linlinteg itedna kadagiti tattao ti bilin maipapan ti panagdaydayawda ti Dios ken nu kasano nga ibilangda ti maysa ken maysa. Isuna iti nangipasdek ti wagas a panagbiagda. Isu laeng ti makaammo ti pagimbaganda ket kayatna a maited ti kinaimbag para kadakuada.

Iti daytoy a paset ti leksion 5 kitaentayo iti apagbiit ti maysa a kapitulo, Levitico 16. Saan nga amin a naibinsabinsa ket kasapulan para iti pannakaawat ngem ti sibubukel a ladawan ket ikkannaka ti pannakaawat iti maysa a nasisangsngayan nga aldaw a tinawen a rambakan dagiti Israelita. Dagiti alagaden iti daytoy nga aldaw ket kasla awan pagpatinggaanna. Dika maupay. Daytoy ket paset ti pannakigasangasat! Sangsangkamaysatayo a dumakkel iti panakaammo iti “kalding a pangiyalisan” ken ti Aldaw ti Pannakaabbong”

ARAMIDEN: Basaen ti Levitico 16

PANAGSANAY: Para iti panagadaltayo ti pagwanawanan ket mangrugi iti bersikulo 6.

1. Ania ti aramiden ni Aaron? _____
2. Kalpasan ti panangidatonna ti baka para iti bukodna a basol, ania ti sumaruno nga aramidenna (bersikulo 7)? _____
_____
3. Maysa kadagiti dua a kalding ti maidaton iti Apo kas daton para iti basol. Ania ti napasamak iti maysa pay a kalding (bersikulo 10)? _____
4. Sadino ti nakaiwarsian ti dara manipud iti umuna a naparti a kalding para iti daton para iti basol (bersikulo 15)? _____
5. Dagiti bersikulo 16, 18: Ti dara isu ti mangabbong para ti Kasantoan a Disso, ti Tolda ti Paguummongan, ken ti Altar agsipud ta (bersikulo 16, 19)? _____
Tandaanan: Lagipen, ti pannakaabbong ket isu ti panamagkappia kadagiti dua nga agbinbinnusor a partido.

PAKABUKLAN: Ni Aaron, ti Kangatoan a Padi, immuna a nangaramid ti pannakaabbong para iti bagbagina ken ti pamiliana ken kalpasanna inaramidna ti pannakabbong para iti Tabernakulo (Ti Kasantoan a Lugar, ti Altar). Kamaudianna, inaramidna ti pannakaabbong para kadagiti tattao babaen iti kalding a pangiyalisan, ti kalding a mangikkat, wenno mangbagkkat, ti basol

dagiti tattao idia'y let-ang. Ti pannakaabbong ket naaramid babaen iti panangiwarsi iti dara ken babaen ti panangibulos ti kalding a pangiyalisan idia'y let-ang.

PANURSURO: Maysa a banag ti inbilin ti Dios nga ipatakder ti Lakasa iti Tulag. Daytoy ket nabungon iti puro a balitok, dagiti banbanag a launenna ket dagiti dua a tapi ti linteg nga inted ti Dios ken Moises idia'y bantay Sinai. Ti Lakasa ket naidulin kadagiti tattao. Isu ti pakisabatan ti Dios ket naidulin iti uneg ti kuarto ti Tabernakulo a maaw-awagan. Ti Kasasantoan A Disso. Ti laeng kangatuan a pati ti mabalina nga umuleg iti daytoy a disso ket daytoy ken mapasamal laeng iti maminsan iti maysa a tawen. Ti padi alaenna ti dara manipud ti naparti a kalding ket iwarsina ti kalub iti Lakasa, ti kalub a lupot, ken ti sangoananna. Ti kalub ti Lakasa ket maaw-awagan a “ti tugaw ti kaasi”. Patienda daytoy nga isu ti Disso a pagtugawan ti Dios, TI Disso a pangipakitaan ti Dios ti napuan asi a Saona ken Moises.

PANAGSANAY:

1. Apay a nasisita ti pannakawarsi ti dara ti kalding iti bersikulo 16? _____

Ti dara isu ti mangekkat ti kinarugit ti Israel (bersikulo 19)

2. Ania ti aramiden ti Aaron ti sibibbiag a kalding? Ania ti napasamak iti kalding a pangibalsan kadagiti bersikulo 20-22? _____

Iti daytoy a wagas, dagiti basol dagiti tattao ken kinasukirda ken ti kinamanagdakdakesda ket maipanaw iti adayo manipud kadagiti tattao agingga a maibulosda ti kalding idia'y let-ang tapno matay. Awanen ti basolda.

3. Mamin-ano iti daytoy nga agpaot a bilin a maaramid (bersikulo 34)? _____

SIASINO	PANNAKAABBONG	KASANO
Ni Aaron a kangaotan a padi	Para kenkuana ken ti pamiliana	Panangidaton ti baka ti daton para iti basol; panangiwarsi ti dara iti sangoanan ken iti imatang ti lupot a pangabbong (Lakasa)

Ni Aaron a kangaotan a padi	Para ti Tolda ti Paguummongan, Altar ken Kasasantoan a Disso	Panangidaton ti kalding a daton para ti basol; panangiwersi ti dara iti sangoanan ken iti ken ti pannakaabbong ti Lakasa, iti tugaw ti kaasi
Ni Aaron a kangaotan a padi	Para kadagiti tattao – ipudno ti kinadakes ken kinasukirda – amin a basbasolda ket maikabil iti ulo ti kalding	Ti sibibbiag a kalding ket maibulos a mangawit kadagiti amin a basbasol idiaiy let-ang ti putputong a lugar ket idiaiy nga ibulos tapno matay.

PAGPANPANUNUTAN: Ti Diostayo ket Nasantoan a Dios ken kagurana ti basol kasta met nga ay-ayatenna ti managbasol agsipud ta ti Diostayo ket ayat. Ti pannakaabbong ket pagkappiaenna dagiti dua nga agginnura babaen iti langelangen ti kapia. No maysaak a managbasol, a narugit ken nasukir, kasanoak a maikappia iti Dios a kagurana ti basol? No ti basol isu ti namagbalin kadatayo nga agbinnursor, ania daydiay mangikkat ti basol ket mamagbalin kadatayo a gayyem? Kasanotayo a maikappia iti Dios? Kasapulan a maikkat ti basol tapno agnaed ti Dios kadagiti tattaona. Ngarud tunggal tawen araramidenda daytoy nga alagaden. Tunggal tawen ti Kangatoan a Padi agaramid ti pannakaabbong para kenkuana, ti pamilyana, ken uray pay para iti Tabernakulo nga adda kadakuada iti tengnga ti kinarugitda (bersikulo16). Tunggal tawen iyalisonna dagiti basbasol iti kalding ket ibulosna iti adayo idiaiy let-ang, a sibubukel nga ikkatenna ti basol manipud kadagiti tattao.

Ngem idi immay ni Cristo a kas Kangatoan a Padi, simrek Isuna ti Kasasantoan a Disso ti naminpinsan babaen iti bukodna a dara! Ti Aldaw ti Pannakaabbong ket ti aldaw nga impayna ti darana a kas daton a pannangabbong, kas ti daton a nangiyeg ti kappia iti nagbaetan ti Diostayo a kagurana ti basol ken ti managbasol nga ay-ayenna. Inawitna iti bagina ti basol ti lubong nupay kasta pulos a saan a nagbasol.

1. Narigat a maawatan ti kasta a panagayat, ti ayat nga adda iti Dios para iti tunggal maysa kadatayo. Ania ti nagdumaanna iti biagko iti pannakaammo a napakawan dagiti basbasolko? _____

2. Ania ti nagdumaanna daytoy iti wagas a panagbiagko? _____
-
3. Kuna ti Hebreo 10:22-23, “Umadanitay kuma a buyogen ti puso a napudno, iti naan-anay a kinatalged ti pammmati, nga adda nawarsian dagiti puspustayo, a nadalusanda iti dakes a nakem ken nabuggoan dagiti bagbagi iti danum, salimetmetantayo kuma a sititibker ti panangipaduyaktayo ti inanamatayo ta Isuna a nagkari ket napudno.” Iti pannakabuggotayo babaen ti dara ni Cristo, ti Mangisalakan ti lubong, nadalusantayo ket ita adda iti konsensiatayo nga awanan pannakasidir. Napakawantayo. Dagiti basbasoltayo ket naikkat.

KARARAG: Ipaaymo Kenkuana ti panagyaman ken panagdayawmo. _____

Paset 3

PAKAUNA: Ti kaadayo ti Egipto a mapan iti Naikari a Daga ti Canaan ket saanna nga abuten iti nasursurok ngem dua a bulan a daliasaten dagiti Israelita. Nupay kasta, ti pakasaritaaan iti Libro dagiti Numero iparangna ti sabali a kabayag ti panagdaliasat. Iti apagkanito a pangkita ti Numero 11 ibagana kadatayo a di agpatingga no di ket nagtultuloy ti panagdayamudom ken panagriri dagiti tattao iti uneg ti kampo. Maadaltayo iti kapitulo 12 nga uray ti bukod a kakabsat ni Moises ket nangrugida nga agsao iti maibusor kenkuana. Dayta a saan a panagtutunos isu ti nakaigapuan a sumsumged ti pungtot ti Dios a maibusor kadagiti tattao.

Pimmanaw dagiti Israelita idiaiy Bantay Sinai ket napanda idiaiy Hazerot sada nagsardeng idiaiy. Sapulen ti mabalina nga ayan ti Hazerot iti mapa ti Bibliam. Itan ti gundaway tapno kitaen no ania ti masakbayan.

ARAMIDEN: Basaen dagiti Numero 13:1-23.

PANAGSANAY: Ti panngep

1. Bersikulo 1: Ania dagiti imbilin ti Apo ken ni Moises? _____
  - a. Ania ti naisangsangayan maipapan iti daytoy a daga? _____
  - b. Siasino dagiti maibaon? _____
2. Bersikulo 2: Siasino ti naibaon tapno manipud idiay Let-ang ti Paran? _____
  - a. Naited ti listaan. Tandaanan nangnangruna dagiti bersikulo 8 ken 16. _____
  - b. Ti sabali pay nga agsisiim ti rumbeng a siputam ket adda iti bersikulo 6. _____
3. Bersikulo 17: Ania dagiti bilbilin ni Moises kadagitoy a lallaki? Ania ti kitaen dagiti lallaki?
  - a. Bersikulo 18: _____
  - b. Bersikulo 19: _____
  - c. Bersikulo 19: _____
  - d. Bersikulo 20: _____
4. Bersikulo 21-24: Nalpasda ti naipaaramid kadakuada. Ania dagiti inyawidda? _____
5. Bersikulo 25: Kasano kabayag ti kaawanda? _____

ARAMIDEN: Basaen dagiti Numero 13:26-33.

PANAGSANAY: Nagsubli dagiti agsisiim nga adda padamagda.

1. Ania ti impadamag dagitoy a pangulo?
  - a. Nasayaat: _____
  - b. Saan a nasayaat: _____
  - c. Paliuwen ti dakkal a “ngem” iti bersikulo 28: _____
2. Nagsao ni Caleb iti bersikulo 30. Ania ti kayatna nga aramiden? _____
3. Ania ti takder dagiti sabali a lallaki? Kasanoda a pinili iti panangguyugoyda kadagiti dadduma?
_____
_____

4. Segun iti bersikulo 33, kasano iti panangkitada kadagiti bagbagida? _____

PAGPAMPANUNOTAN: Ania ti mapasasamak ditoy? Ania dagiti pagsasaritaan? Dagitoy a papangulo ket imbaon in Moises tapno sukimatenda ti daga, tapno kitaenda dagiti adda idiay. . Naikkanda kadi ti pagrebbengan tapno mabalinda a kunaen a mapan dagiti Israelita idiay tapno tagikuaen ti daga wenno saan? Ania ti inaramid a nalawag ti Dios it bersikulo 1? Ania ti imbagaNa? _____

Ti daga ti sagotna kadakuada. Tungpalenna ti karina kadagiti ammada. Saanda a kasapulan a bayadan daytoy. Awan ti kasapulan nga aramidenda tapno matagikuada daytoy! Pudno, saanna kayat a saoen nga saandan a makidangadang para iti daytoy ngem ditoy a ti ladawan ket kasla madadael. Makita dagitoy a lallaki nga agmaymaysada a makidangadang kadagiti tattao nga agnanaed iti daga. Biddut! Kuna ti Dios nga itedna kadakuada ti daga. Isuna ti Maingelda. Isu ti mangidaulo ti panangraot kadagiti kabusor. Awan ti naibaga a kasapulan dagiti Israelita ti makiranget ti bukodda a dangadang.

Ni laeng Caleb ti kakaisuna a nagsao iti daytoy nga oras.Ni Caleb, ti kakaisuna a boses a nangibaga kadagiti tattao, “Sumang-attayo ket tagikuaentayo ti daga, agsipud ta kabaelantayo nga aramiden daytoy (bersikulo 30).” Ania ti panagkunam a maawatan ni Caleb a saan a naawatan dagiti dadduma? Ania ti nakitana a saan a nakita dagiti sabali? _____

Ket adda dagiti kaaduan. Ti nawaya a panagpanunot a ti kaadwan isu ti matungpal.Ti kaaduan isu ti mangabak. Masansan nga ibagatayo pay nga iti kaaduan isu ti usto. Apay a kasapulanda nga iwaras ti dakes a padamag maipapan ti daga a siniimda? _____

PANANGIPAKAT: Ania dagiti sumagmamano a bukodmo a kapanunotan?

1. Adda kadi ti dundaway a siksika laeng ti agsasao? _____
2. Napadasam kadin ti kanito nakikaduaka iti kaaduan ket aramidem uray ania tapno maguyugoymo dagiti dadduma a ti patiem a kusto ket isu ti kusto _____

3. Lagipem ti tiempo nga ipalubosmo a ti butengmo aramidennaka a saan a mangawat ti maysa a banag nga ammom dita pusom a kayat ti Dios nga ited kenka ngem imbalubosmo a mangabak ti buteng nga isu ti pakaigapoan nga agaramid ti pangngeddeng? _____
4. Iti daytoy a paset ti pakasaritaan, siasino ti kanunongam? Ania ti pangngeddengmo? Apay? _____

KARARAG: O Apo, pagbalinennak a kanayon a sipapanunot iti kaaddam iti biagko. Adu dagiti saan a mabilang a wagas a bendisionmo kaniak. Sika laeng ti nangted kaniak ti tunggal banag a naimbag. Pagtalinaedem a nakamatmatak kenka saan ketdi iti butengko. Ken inton umay ti tiempo a kasapulan nga siak ti kakaisuna a timek, ikkannak ti tured tapno agsao a situtured ken napnoan panagtalek kenka, sika a Maingel! _____

_____

_____

_____

Paset 4

Maitultuloy ti pakasaritaan...

ARAMIDEN: Basaen ti 14:1-25.

PANAGSANAY: Anian a makapaleddaang a pannakadillaw!

1. Inaganan dagiti balikas iti bersikulo 1-4 a mangipakita ti narabaw a kababalin ti Israel.
  - a. _____
  - b. _____
  - c. _____
  - d. _____
  - e. _____
  - f. _____

2. Ti damag manipud kadagiti lallaki ken ti dakes a damag a nagwaras ket nakadadael kadakuada. Isuda ti biktima ti nalabes a kapanunotanda. It sangida ti “no laeng” ket pinanunotda a nasaysayaat nga agsublida idiy Egipto. Sisasaganada nga agsisina. Maidalanda nga agsubli babaen ti baro a pangulo. Ania ti tignay ni Moises ken Aaron?
_____
3. Siasino ti nakitipon kadakuada (bersikulo 6)? Ania ti tignayda? Ania ti imbagada?
_____
4. Ania ti imballaagda? _____
5. Ania ti pammagbagada (bersikulo 9)? _____
6. Ipatatay kayat a saoen ti insao ti bunggoy a panangubor. Iti dayta a kanito ti “dayag ti Apo” ket nagparang. Ania ti imbaga ti Dios?
  - a. Kasano ti kabayag _____
  - b. Kasano ti kabayag _____
  - c. Didigraekto _____
  - d. Aramidenkanto _____
7. Ania ti inparang ni Moises iti sangoanan ti Dios iti Numero 14:13-16? Ania ti kangrunaan?
_____
8. Ania ti dinawat ni Moises? _____
Kiniddawna iti Apo nga ipakitana ti bilegna. Dinawat ni Moises ti kababalin ti Dios, ti kababalin nga iparangarangna ken ni Moises iti Bantay Sinai.
9. Ania ti imbaga ti Dios maipapan Kenkuana iti Exodo 34:6, 7? _____
_____
10. Ania ti imbaga ni Moises maipapan iti Dios iti Numero 14:18? _____
_____
11. Ania ti dinawat ni Moises iti bersikulo 19? _____
12. Kinuna ti Dios, “Pinakawanko idan, kas dinawatmo (Moises). Nupay kasta, saan a napadayawn ti Dios, ket ti pannusa ket _____
_____

13. Siasino ti nailaksid manipud iti daytoy a pannusa ken ania ti imbaga ti Dios maipapan kenkuana? _____

14. Bersikulo 25: Ania ti imbaga ti Dios nga aramidenda? _____

ARAMIDEN: Basaen ti Numero 14:26-45.

PANAGSANAY:

1. Kadagiti sumarsaruno a bersikulo intuloy ti Dios ti panangibaga ken ni Moises ken Aaron dagiti bunga ti amin a panagdadayamudom ken panagriri “daytoy managdakdakes nga ili.” Ania ti naibaga kadakuada (bersikulo 25-35)? _____

2. Ania ti napasamak kadagiti imbaon ni Moises nga agsiim (bersikulo 36-37)? _____

Ngem inispal ti Dios ti biag da _____ ken _____
(bersikulo38).

3. Ket imbaga ni Moises iti gimong ti amin nga imbaga ti Dios. Ania ti inaramidda?

a. Bersikulo 39: _____

b. Bersikulo 40: _____

c. Bersikulo 40: _____

4. Ania ti imbaga ni Moises a supapak ti panagsukirda? _____

a. Apay a saanda nga agballigi? _____

b. Ania ti nagbanaganda? _____

5. Naibaga kadagiti nagsukir a saan a makikadua ti Dios kadakuada ken uray ni Moises ket uray ti Lakasa ti Tulag ket saan a rumuar manipud kampo. Pimmanawda. Ania ti nagbanaganda?

_____

Ti panagkunada makikadua ti Dios kadakuada. Patienda nga adda ti Dios kadakuada. Ti panagkunada a babaen ti panangisaoda ti “nagbasolkami” ket umanayen ket ti basol awan supapakna.

PAGPANPANUNOTAN:

1. Mariknam kadi a ti panangipudno ti basol ken ti panagbabawi ti riknam gapu ti inaramidmo ket makaanayen a mailaksidka iti pannusana? Dakes kadi nga agpungtot ti Dios kadagitoy a tattao? Dakes kadi ti agpungtot? Panunotem ti bukodmo a pungtot. Ania ti makapaunget kenka, ti pakaigapuan ti panagbarbaram iti kaunggam?

---

2. Ania dagiti makagapu nga apay nga agpungtot ti Dios daytoy a leksion?

---

3. Patiem kadi nga adda ti karbenganna nga agpungtot? Apay? Apay saan?

PANANGIKABESA: Inladawan ni Moises ti Dios iti Numero 14:18. Kasla ibagbagana, “maminsan pay Apo, pakawanem ida maminsan pay.” Ngem babaen ti panagdawat, inyasideg ni Moises ti ammona a kinapudno maipapan iti kababalin ti Dios. Mangipaay iti gundaway tapno isurat ti bersikulo 18 iti maysa a papel. Ikabesa dagitoy a balikas. Bay-am nga agtultuloyda a mangiyeg kenka ti pammatalged ken talna. Ti Dios ket nabannayat nga agpungtot, aglaplapanan iti ayat ken pakawanenna ti basol ken kinasukir. Isu daytoy isuna. Bayat ti panangut-utobtmo kadagitoy a balikas, panunoten no ania pay dagiti balikas a mabalin nga usarem a mangiladawan ti Apo manipud ti ammom maipapan Kenkuana. Nalabit ti balikas a “napudno.” Ket mangala ti gundaway tapno lagipen ti kinapudno ti Dios kadagiti Israelita ken lagipen ti kinapudno ti Dios kenka. Isurat ti uray mano a malagipmo iti papel.

KARARAG: Bayat ti pananglagipmo kadagiti kapasaritaan ken paspasamak iti biagmo punoem ti pusom ti panagdaydayaw ken panagyaman para Kekuana ken ti kinasiasinona:

Paset 5

PAKAUNA: Mabalín a panunoten ti maysa a ni Moises ket maysa kadagiti naindaklan a tao a nagna ditoy daga. Maadaltayo iti Numero 12:3 nga awanen ti tao a mapakpakumbaba pay ngem isuna. Agsiddaawtayo no awan ti inaramidna a biddut wenno nangaarmid iti aniaman a dakes. Ammotayo a nakaaramid isuna. Ti makapasiddaaw kadatayo ket ti saan a pannakapalubos ni Moises a makastrek iti Naikari a Daga. Naaramidna laeng nga idalan dagiti tattao iti disso a sumrekanda tapno tagikuaenda.

ARAMIDEN: Basaen ti Numero 20:1-13 ket takuaten no ania ti mapaigapu no apay a saan a napalubusan ni Moises a simrek iti Daga ti Canaan.

PANAGSANAY:

1. Maminsan pay, ania ti parikut iti Numero 20:2? _____
2. Maminsan pay, kasano nga nagtignay dagiti tattao iti kasasaad? Ania ti namnamaem nga ibaga ken aramidenda?
_____

PANANGIPAKAT A SALUDSOD:

1. No addaka iti pakarigatan, ania ti namnamaen dagiti dadduma nga ibaga ken aramidem? Ania iti panggepem nga aramiden?
_____
2. Nasayaatka lang kadi iti wagas a panagtignaymo? Ania ngata a sungbat iti mangiyanninaw iti kababalin ti Dios iti kasta a gundaway? _____

PANAGSANAY (agtultuloy):

1. Sadino ti nagkamangan da Moises ken Aaron idi sangoenda ti panagriri manen dagiti tattao (bersikulo 6)? _____

2. Ania ti bilin ti Apo ken Moises? _____
_____
3. Ania ti imbaga ti Dios a mapasamak? _____
4. Ngem, ania ti inaramid ni Moises (bersikulo 11)? _____
5. Ania ti madi mapasasamak? Ania ti inaramid ni Moises a saan a makaay-ayo iti Apo (bersikulo 12)? _____
_____
- Ti kadi Levitico 10:3 ket mangipakita iti pakalawlawagan? _____
6. Ania ti nagan ti danum nga ayanda (bersikulo 13)? _____

PAKAUNA: Naadaltayo iti Numero 20:1 a natay ni Miriam idiy Kadesh ket ita kadagiti bersikulo 22-29 naadaltayo a natay met ni Aaron. Nupay kasta, sakbay ti ipapatayna, kayat ti Apo a maamoan ti sibubukel a kagimongan no siasino ti sumukat ken Aaron a kas Kangatoan a Padi. Inayaban ti Dios idiy tuktok ti bantay ni Moises, ni Aaron ken ti anak a lalaki ni Aaron nga Eleazar. Nakawesan ni Eleazar ti kawes ni Aaron a kas padi. Ket imbaba ni Moises ken Eleazar manipud bantay. Tunggal maysa ammoda nga isu ti baro a Kangatoan a Padi. Natay ni Aaron ket nagdung-aw ti kagimongan iti tallo-pulo nga aldaw.

ARAMIDEN: Basaen ti Numero 21:4-9

PANAGSANAY:

1. Ania ti parikot ita? Ania dagiti ririda iti bersikulo 4-5? _____
_____
2. Ania ti pannusa ti Apo iti daytoy a gundaway? _____
3. Impan dagiti tattaot ti panangipudnoda kadagiti basolda ken ni Moises. Ania ti dinawatda nga aramiden ni Moises? _____
_____

4. Ket, iti maminsan pay, immay ni Moises iti sangoanan ti Apo iti biang dagiti tattao. Ania ti imbilin ti Dios para ken Moises? _____
5. Ania ti usar ti uleg ken iti wagayway? _____
6. Isu, inaramid ni Moises no ania ti imbaga ti Dios ket ania ti napasamak kadagiti nakagat (bersikulo _____ 9)?

PANURSURO: Nangrugi iti Genesis 3 maimatangantayo ti panggep ti Dios a mangisalakan para kadagiti amin a tattao. Inteden ti Dios iti Genesis 3:15 ti karina a Mangisalakan isu a mangyeg ti kappia iti nagbaetan ti nasantoan a Dios ken ti managbasol a puli ti tattao. Dagiti pakasaritaan iti Daan a Tulag itultuloyna nga inpakitana ti kakaisuna nga isu ti mangiyeg ti kappia ken pannakasubbot kadatayo manipud iti panangadipen ti basol. Ti Pakasaritaan ti Numero 21 itudtudona manen kadatayo ti kakaisuna a mangisalakan, ni Jesu-Cristo, ti bukod nga Anak ti Dios. Maikkantayo ti pakakitaan manipud Baro a Tulag iti Numero 21:9. (Paliwen ti sabali a pakabasaan a markaan ken kitaem iti ligason ti sabali a pakakitaan.) Ti naited a pakakitaan ket Juan 3:14-15. Lukatam ti Juan 3 ket isuratmo dagitoy dua a bersikulo.

Tapno malpas ti panursuro ituloy a basaen dagiti bersikulo 16 ken 17. Dagitoy uppat a bersikulo saritenda ti maipapan ken Jesus. Ti pannakapapatayNa ket ipapatay babaen ti pannakailansa iti krus. Naibayog isuna iti naidumduma a wagayway, ti krus. Naibayog isuna iti krus tapno makita ti amin. No ti nakagat nga Israelita kitaenna ti bronse nga uleg para iti biag ket agbiagda, isu a no kitaentayo ni Jesus para ti biag, agbiagtayo met. Ngem ti biag kadatayo ket dakdakkal pay ngem iti panagbiagtayo ditoy daga. Ti biag nga inpaayna kadatayo ket agnanayon a biag Kenkuana (Juan 3:16-17).

KARARAG: O Apo, ti ayatMo ket sinakopna daytoy lubong idi intedMOo ni Jesus nga isu ti Mangisalakanmi. Kinita ni Moises ken dagiti Israelita ti uleg a bronse ket sipaparabor nga inispalmo dagiti biagbiagda. Tumangadkami iti krus ket makitami ti Mangisalakan ken sipaparabur nga ipaayannakami dti biag, ti nalabon a biag, ken agnanayon a biag Kenka. Sapay koma ti Espiritum ket ikkanakami iti mata tapno makitami no Sinoka ken silulukat a puso ken sigagar nga arakupendaKa a kas kakaisuna a nangipaay kadakami iti agnanayon a biag Kenka iti agnanayon. _____

MAIKAINNEM A LEKSION

DENGGEM, O ISRAEL

DEUTERONOMIO 1-34 - BENDITO

PAKABUKLAN TI LEKSION 6

Pakabuklan	90
Pakauna	91
Leskion 6: Deuteronomio 1-34	
• Ti Dagup ti Deuteronomio	92
• Pagpampanunotan iti Napalabas	93
• Ti Ayab ti Israel ti Pananglagip	94
• Ti Imbati ti Israel: Dagiti Bendision ken Lunod	98
• Naipasa ti Panakapangulo	100
• Ti Ipatatay ni Moises	103
• SIAK ti Apo	106
• Naayaban tapno Mailasin	109

PAKAUNA

Ti kadakkelan a paset ti Libro ti Deuteronomio ket nakaisuratan dagiti pammakada a balikas ni Moises kadagiti Israelita sakbay ti a maipasa ti suporta ti panangidaulo ken natay isuna. Ania ti imbingayna ken apay a masirmatam a pinilina nga ibingay dagiti banbanag nga inaramidna? Iti rugi daytoy a leksion maadalmo dagiti nadumaduma a banag nga adalen a pinili ni Moises a dakamaten. Kabayat ti panagdengngegmo ken ni Moises nga agsasao iti Israel kitaem no ania dagidiay banbanag a mabalinmo nga ibingay kadagiti annak ken appokom ken kadagidiay sumaruno kenka. Ania ngata ti isagutmo a testamento bayat ti panagsagsaganam a pumanaw ken patay kadagiti ay-ayatem.

Ti panangipasa ti suporta ti panangidaulo kalpasan amin tawtawen a binubusyo a sangsangkamaysa idiyang let-ang ket mabalin a makapakigtot a kapadasan. Manamnama kadagiti Israelita surotenda daytoy baro a nadutokan a pangulo. Paliwen no kasano ti inaramid ti Apo tapno agbalin a naannayas ti panagsukat. Siasino ti baro a dinutukan ti Dios pangulo? Ania dagiti masapul a kababalinna? Ania dagiti balikas ti Dios a mangipatalged para kenkuana ken para ti Israel?

Ti langenlangen ti nagbaetan ti Dios ken dagiti Israelita ket agtalinaed nga isu met laeng uray pay awanen ni Moises kadakuada. Isuna ti Diosda ket isuda dagiti tattaona. Nailasinda a kas nasantoan a pagilian, ti ipatpategna a sanikua. Isu-isu met laeng ti ayabda. Kasta met kadayo, pareho met laeng ti ayabtayo a nailasin a kas tattao ti Dios para iti nasantoan a pangusaranNa. Ammoen no ania ti imbaga ni San Pedro iti umuna a suratna iti baro a Cristiano a Gentil. Denggem isuna nga agsao iti pusom a kas mamati ti Baro a Tulag.

Paset 1

PAKAUNA: Iti leksion 6 adalentayo daytoy ti sabali a wagas. Daytoyto ti pakabuklan dagiti lima nga umuna a libro ti Daan a Tulag, ti Torah. Impan ni Moises dagiti tattao iti 40 a tawen a panagdaliasatda iti let-ang. Sisasaganada a tagikuaen ti daga. Ammmo ni Moises a dandanin a matay. Ti libro ti Deuteronomio ket kasla maysa a sagut a tawid nga imbatina kadagiti Israelita. Dagitoy dagiti maudi a balikasna kadagiti tattao. No panunutem, no sika ni Moises a dandanin matay, ania ti kayatmo nga ibingay kadagiti indauloam kadagitoy amin a tawtawen?

Laglagipen a saantayo masagid amin a linaon iti daytoy a Libro ti Deuteronomio. Ngem nupay kasta ipakitayo a nalawag dagiti naisangsangayan a pasamak a mangbukel ti Panangsubbot ti Dios kadagiti tattaona a mapan iti daga (Exodo 3:8) nga inkarina (Genesis 15:18-21).

PAKABUKLAN:

PAKAKITAAN

LINAON

Deuteronomio 1-9	Panangsubli ti pakasaritaan bayat ti panangsukog ti Dios dagiti tattao nga agbalin a pagilian
Deuteronomio 12, 28	No agtulnogkayo, mabindisionankayo; no dikayo agtulnog, mailunodkayo
Deuteronomio 31	Ti baro a panangidaulo a nadutukan amangsukat ken Moises
Deuteronomio 32:48-52	Bendisionan ni Moises dagiti tribu
Deuteronomio 34	Ti ipapatay ni Moises

ARAMIDEN: Basaen ti Deuteronomio 1-9. Bayat ti panagbasam, saanmo parigaten ti bagim kadagiti amin a paset. Ngem ketdi padasem a sungbatan ti saludsod: Ania ti inbingay ni Moises iti maudi a panagsaona kadagiti Israelita?

PANAGSANAY: Ti immuna a banag nga inaramid ni Moises ket ti panangsublina kadagiti sumagmamano napateg pagteng a napasamak bayat ti panagalla-allada idia let-ang. Sumagmamano dagiti agduduma a pagteng a pinili ni Moises a lagipen ket naadaltayo; dagiti dadduma saan. Aramidem ti kabaalam tapno madagupmo dagiti sumagmamano pagteng ken dagiti bilbilin.

PAKAKITAAN

PASAMAK

Deuteronomio 1:9-18	
Deuteronomio 1:19-46	
Deuteronomio 2:1-23	
Deuteronomio 3:21-29	
Deuteronomio 4-5	
Deuteronomio 9:7 – 10:11	

PANURSURO: Ti panangam-amiris ti napalabas ket tulongannatayo a manglagip. No saantayo lagipen, maulittayo dagiti bidduttayo.

1. Ania dagiti sumagmamano a bambanag a kayat ni Moises a malagip dagiti tattao bayat ti ipapanawda iti let-ang ket mapanda tagikuaen ti daga?
  - a. Deuteronomio 4:10 _____
  - b. Deuteronomio 5:15 _____
  - c. Deuteronomio 7:18 _____

- d. Deuteronomio 8:2 _____
- e. Deuteronomio 9:7 _____

Sapulen dagiti dadduma a nakausaran ti balikas a “lagipen.” Isurat ida iti papelmo. Daytoy a listaan ket isu ti pangrugian.

2. Apay a dagitoy a pananglagip ket nasken unay? Apay a marikna ni Moises a nasken ti pananglagipda ti pakasaritaanda, kalpasan ti amin, adu kadagitoy ket saan a makapapigsa? _____

Kasapulan a malagiptayo a dagiti kaputotan a nakapadas ti panangisalakan ti Dios kadagiti tattaona manipud iti Egipto ken limmasat iti Nalabaga a Baybay ket nataydan. Kasapulan a maibaga kadagiti annak ti pakasaritaan a napadasan dagiti nagannakda. Sinublian ni Moises ti pakasaritaan, dagiti napapateg a pagteng iti biag dagiti Israelita a kasapulan a maamoan ken lagipen dagiti annak. Daytoy ti tawidda, ti sagut a tawid.

Kasapulan a maisarita ti pakasaritaan – dagiti naimbag, dagiti dakes, ken dagiti naalas. Dagidiay a banbanag a pinili ni Moises a lagipen, imbagana iti naguummongan ti gimong. Kasapulan a maammoan amin a tao. Awan ti mailimed, awan ti agidulin iti dakes nga naaramid, saan a kaluban babaen kadagiti pambar ken kinaulbod. Maibaga ti pakasaritaan kas iti pannakapasamakna.

Ti pakasaritaan para iti Israel ket dakdakkal pay ngem ti panagsasaruno dagiti pagteng. Ti pakasaritaan karkargaenna ti istoria ti pannakasubot daytoy a pagilian. Laonen dagitoy nga istoria no kasano a pinili ida ti Dios, insalakana ida, ken innalana ida babaen kadagiti kapadasanda iti biag. Dagitoy a pakasaritaan ibagana no kasano nga inyegna ida ti Dios iti babaen ti turay ken panagarina manen ken no kasano na nga inyeg ida it Naikari a Daga. Dagitoy a pakasaritaan ket ibagbagan kadakuada no kasanoda a naisalakan manipud kadagit kabusorda. Dagitoy a pakasaritaan ket ibagbagana ti Ayat ken kinapudno ti Dios kadakuada ken no kasano tinungpalNa ti karina kadagiti ammada. Dagitoy a pakasaritaan ket ibagabagada ti makasubbot a trabaho ti Dios. Dagitoy a pakasaritaan ket kasapulan a lagipen, ta no saan malipatan dagiti tattao ket agbaw-ingda kadagiti sabsabali a didiosen.

PANANGIPAKAT:

1. Datayo dagiti tattao nga agaramid iti listaan. Agisurattayo iti listaan “dagiti aramiden”, listaan dagiti gatangen, ken kadagiti luglugar a kayattayo papanan ken kitaen. Aramidentayo daytoy tapno saantayo a malipatan. Pinampanunotmo kadin ti agaramid ti listaan dagiti banbanag a kayatmo a malagip dagiti dadduma? Ania dagiti pakasaritaan ti kayatmo a maamoan dagiti sumarsaruno kenka? _____
_____
2. Adda kadi ti turedmo nga inayon dagiti naimbag, dakes, ken naalas a banbanag? _____
_____
3. Ania ngata ti ibagbagana kadagiti makangeg kadagiti pakasaritaam ti kinalatak ken kinapudnom? _____
_____
4. Ania ngata ti ipakpakaawat dagitoy a pakasaritaan kadagiti dadduma maipapan iti langenlangenmo iti Dios ken ti naindaklan nga ayatNa kenka? Ania ngata ti ipakpakaawatda kadagiti dadduma maipapan ti bukodmo a pannakasubbot? _____
_____
5. Ti panagbalin a napudno maipapan kadagiti dakes ken saan a nasayaat ket tapno laeng maibingaymo maipapan iti dakes ken saan a nasayaat ket awan serserbina. Nupay kasta, ti panangibingay kadagidiay a banbanag a kas wagas a pangitudo iti trabaho ti Dios a panangsubbot babaen ken Jesus Cristo ket mangted iti gundaway iti Espiritu Santo ti Dios nga agrabaho iti pammati para kadagiti agdengngeg. Agsaksika ti trabaho ti panangsubbot ti biagmo no ania ti inaramid ti Dios. Ania ti kayatmo a maammoan dagiti sumarsaruno kenka maipapan ti ayat ken pammakawan ti Dios? _____
_____

KARARAG: Napudnoka kaniak, O Apo. Inruarnak manipud ti pannakatagabok iti basol ket winayawayaannak tapno agbiag a kas nasubbot nga anakmo agsipud ta pinakawanmo dagiti basbasolko ket inyegnak iti langenlangen iti ayatmo babaen iti Anakmo a Jesu-Cristo. Napakawanak. Kayatmo nga amin a tao a maamoanda a napakawanda. Ikkannak ti tured a mangibaga ti pakasaritaan nga agbalin a sagut a tawid dagiti dadduma. Sapay koma ta ti istoriak

ket ipakaawatna no Siasinoka. Sika ti Diosko ket siak ti anakmo ken agtawid ti agnanayon a biag Kenka. Gapu daytoy ipaayko Kenka ti panagyaman ken panagdayawko. _____

Paset 2

PANURSURO: Iti Daan a Tulag naammoantayo a pinili ti Dios a makikadua kadagiti tattaona babaen ti panangusar ti Linteg. Ti bilinna ket kasapulan a matungpal ti Linteg. Nalawag ti panangibagana no ania ti kayatna. Nalawag dagiti bilinna tapno iti kasta awan ti agkuna a saanda a maawatan dagiti bilinna. Iti pakasaritaan ti Israel, a kas addan nakitatayo, umay ti kanito nga agtulnogda kalpasanna agsukirda. Dusaen ida ti Dios; agbabawida keen ikaridaagbalinda a naimbag. Ket sakbay a maamoam daytoy, agsukirda manen. Nalabit a saantayo a makigtot iti daytoy. Makitatayo daytoy iti bukodtayo a biag. No addatayo iti ayan dagiti ubbing, makitatayo daytoy iti biagda.

Ti basol ket kanayon a makaaramid iti dakes, dagiti banbanag nga iparit ti Dios, mas makaay-ayo dagitoy kadatayo ngem iti isursuroNa. Nainget ti dangadang iti nagbaetan ti Dios ken ni Satanas. Itultu ket allilawenna tapno maallukoyna dagi agusar iti kinaulbod ken panangallilaw tapno allukoyenna dagiti tattaos Dios iti pagarian ti kinadakes ken pannakadadael. Tartarigagayanna dagiti kararuatayo ket aramidenna ti amin aniaman a pamusposan, nga aramatenna ti aniaman a pannakabalin nga adda kenkuana tapno tagaboen ken dadaelennatayo. Iti sabali a bangir, ti Dios ti Maingeltayo. Isu iti makibakal kadagiti dangadangtayo para kadatayo. Pinilina nga ited ti lintegna tapno iti kasta maamoantayo no ania ti naimbag para kadatayo ken tapno salaknibannatayo kadagiti bunga dagiti basbasoltayo. Kayatna a wayawayaantayo tapno agbiagtayo iti nawadwad a biag. Anian a nagdumaan dagitoy dua nga agkabusor!

Ti makapagagar ket dagiti annak ti Dios ket saanda a kabaelan a tungpalen ti Linteg iti bukodda a bagi. Agaramidtayo ti saan nga umiso a pangngeddeng. Agbalintayo a biktima ti dakes. Naay-ayotayo kadagiti banbanag a mangtulaw kadagiti Linteg ti Dios. Dagiti nainget nga agkabusor

ket madama ti panagdangdangadang kadayo. Datayo ti pagdangdangadangan. Mabalin a maupaytayo kadagiti Israelita ken dagiti ug-ugalida, ken kasta met laeng, masapul nga aklonentayo a kaslatayo kadakuada. Iti baet iti agbaliwbaliw a kababalin dagiti Israelita, nupay kasta, nagbalbaliw kadi ti pannakisango ti Dios kadakuada? Napudno Isuna iti Saona ket saan a pulos nga agbalbaliw ti Saona. Uray no nagdaydayawda kadagiti sabali a didiosen, nagtalinaed nga Isu ti Diosda. Uray pay no nangipakitada kinaawan panagyaman babaen kadagiti panagdaydayamudom ken panagririda, Isu latta ti Diosda. No ania ti inaramidda ket saan a dayoy ti mangibaga no Siasino Isuna. Kidkiddawenna ti panagtulnog agsipud ta ammona a ti panagsukirda ket mangted kadakuada ti gundaway tapno usarenda ti kinawayawada ket pilienda ti sabali a dios. Ti ayatNa kadakuada ket kiddawenna ti Linteg ken ti awan pagkurangan a panagtulnog iti dayta a Linteg. No nasalungasing ti Linteg, sumaruno ti ayatNa ket kiddawenna ti pannakadusada.

Babaen iti daytoy a pammasungad a panursuro mangrugi a maammoantayo ania ti insuro ti Dios kadagiti tattao babaen ken ni Moises maipapan ti panagtulnog ken panagsukir, dagiti pamendision ken dagiti lunod.

ARAMIDEN: Basaen ti Deuteronomio 11:26-29.

PANAGSANAY:

1. Ania dagiti pagpilian ti Israel iti bersikulo 26? _____
2. “No _____...” ti bendision iti bersikulo 27.
3. “No _____...” ti lunod iti bersikulo 28.
4. Kasla nalawag met daytoy. Iti umuna a panangkita, ania ti piliem? _____
5. Iti amin a pakasaritaan ti Israel, kasla kankanayon nga ibagbaga ti Apo daytoy a banag ti panangsurotta iti sabali a didiosen. Apay a kankanayonna nga ulit-uliten? Ania ti saanda a maawatan? _____
_____

6. Naibaga idin kadatayo dagiti banbanag a saantayo a rumbeng nga aramiden ket isuda unay dagiti banag mabalintayo nga aramiden. Ania dagiti mabalin nga aramiden ti Israel?
_____
7. Ania ti ammo ti Dios nga aramiden ti Israel no maikkanda ti gundaway? _____
_____
8. Makapagagar a tandaan iti bersikulo 29 a ti Dios ket ket dandani a mangikabil iti pakakitaan iti sangoanan dagiti tattao tapno iti kasta inton agnaedda iti Naikari a Daga maipalagip kadakuada ti bendision ken lunod nga inkabil ti Dios iti sangoananda. Dua a bantay ti adda iti lauden ti pagilian. Ti maysa a bantay ket ti _____ ken ti sabali ket _____. Ti maysa ipakaammona ti _____ ken ti sabali ipakaammona ti _____. Dagitoy a bantay ket agserbi a pakakitaan a mangpalagip kadagiti tattao.

ARAMIDEN: Basaen ti Deuteronomio 28.

PANAGSANAY:

1. Saantayo a kitaen ti tunggal maysa dagiti bendision ken lunod a nadakamat iti daytoy a kapitulo. Nupay kasta, bayat ti panangbasam kadagiti bendision nga inkari ti Dios kadagiti bersikulo 1-4, adda kadi ti mapanunotmo nga inikkatna? _____
2. Makapagagar a tandaanan no kasano nga at-atiddag dagiti lunod para iti panagsukir. Amin dagitoy a bambanag ket umay kadakuada no agsukirda. No kastoy ti pagpilian, saan kadi a nalawag ti wagas a panagbiag? _____

PAGPANPANUNOTAN: Ipaayam iti kanito a mangkita ken Moises iti daytoy a gundaway. Iparparukupokna ti pusona para kadagiti attao. Awan maaramidan ti maysa no di agsiddaaw no dumdunggeda met laeng, wenno mapulkokanda ket sabali a banbanag dagiti panpanunotenda. Ammo ni Moises ti kababalin dagitoy a tattao. Awagan ti Dios ida a natangken ti ulo ken nasukir. Indatag laeng ni Moises ti Sao ti Apo kadakuada.

1. Adda kadi dagiti kasasaad ti biagmo a makitam ti bagim nga imparukupokmo ti pusom iti maysa a tao nga addaan iti tarigagay nga iliklikmo ida manipud iti panangaramidda iti ammom a pagduyusanda nga aramidenda?

Kaadduanna, awan ti maaramidan ti maysa a tao. Inted ti Dios wayawaya kada Adan ken Eva nga agpili idiay Minuyongan ti Eden. Naited kadakuada ti panagpili nga agtulnog wenno sukiren ti Dios. Pinilida ti agsukir. Gapu ta nagwaras ti basol kadagiti puspustayo napukawtayo ti wayawaya nga agpili nga agtulnog iti aniaman a banag naim-imbag ngem iti akinruar wenno narabaw a wagas. Kas kadagiti Israelita, maulit-ulit, a pilientayo ti panagsukir. Babaen laeng iti parabur ti Dios ken babaen ti pannakabalinna a naipaay kadatayo ken ni Jesus ken ti awan pagkurangan a panagtulnogna a mabalinantayon nga ayaten ti Dios iti amin a puso, kararua ken panunot. No saantayo a maaramid nga ayaten ken agtulnog Kenkuna, pakawanen ken isublina ti langenlangen Kenkuana. Maminsan pay, mapabilegtayo babaen iti paraburnaNa a mangayat ken agtulnog Kenkuana.

2. Mailasinmo kadi ti tarigagay ti Dios para iti panagtulnog ngem ammom met nga iti amin a gundaway a dagiti dadduma a tattao ket nawayada nga agpili no agtulnogda wenno saan? _____

Sisasagana nga awaten ti Dios ti Israel iti baet ti aniaman nga pilienda. Nakipagsagaba Isuna kadagiti pannakadusada, dagiti bungbunga dagiti basolda. Nagtalinaed a napudno Isuna kadakuada iti baeta saanda napudno Kenkuana. Kasano ngata agrabaho daytoy iti langenlangenyo?

KARARAG: O mannakabalin amin a Dios, manangaasi nga Ama, _____

Paset 3

ARAMIDEN: Basaen ti Deuteronomio 31:1-8.

PANAGSANAY: Dimtengen ti oras a panangipasa ti sarrukod iti panangidaulo

1. Manon iti tawen Moises? _____. Ti umuna nga uppat a pulo a tawenna nagnaed isuna iti balay ti _____. Ti maikadua nga uppat a pulo a tawenna nagnaed isuna iti daga ti _____ a kas agpaspastor ti karnero. Ket ti maikatlo nga uppat a pulo a tawenna inusarna tapno idalan dagiti _____.
2. Nabayag ti uppat a pulo a tawen a panagbalin a pangulo. Iti las-ud amin dagitoy tawen maymaysa ti pangulo dagiti tattao. Isu ti makita a mangibagi ti Dios kadakuada. Nagbalin isuna a kas mangisalikan bayat ti panangiyulog ti Dios ti pannusana iti Faraon. Nagserbi Isuna nga ukom tapno risutenna ti panagririri ket saan a panagkikinnaawatan a rumsua iti uneg iti kampo. Imbaklayna ti dagsen ti pagrebbengan ket innalana panangdillaw dagiti tattao a maibusor kenkuana ken ni Aaron. Nagserbi isuna a kas mangibabaet ket idi kayat ti Dios a dadaelen dagiti tattao nagpakpakaasi isuna iti Dios iti biang dagiti tattao. Baro a pangulo! Apay ti kasta kadakkel daytoy a banag? _____
3. Kasla ibagbaga ni Moises, “lakay ken nabannogakon. Saankayo a maidalanen.” Ania ti sabali a makaigapu iti panagkasapulan iti baro a mangidaulo iti (bersikulo 2)? _____
4. Saan a makaballasiw ni Moises iti Karayan Jordan a mapan iti Naikari a Daga ngem ania ti imbagana iti bersikulo 3? _____
5. Imbaga ni Moises kadakuada nga aramiden ti Apo dagiti saanna pulos a kabaelan nga aramiden. Ania dagitoy? (bersikulo 3-4)? _____
_____

Imbaga ni Moises kadakuada a saanna a makadua ida a bumallasiw ngem kakuyog ti Apo a bumallasiw. Kayatna a maamoanda a ti Apo ti nangipan kadakuada ditoy ket, uray no isuna (Moises) ket awanton kadakuada, ti Maysa a nangiyeg kadakuada agingga ditoy ket kaduada.

6. Siasino ti nangiparang ken Josue kadakuada a kas baro a panguloda (bersikulo 3b, 7a)?
_____

7. Iti bersikulo 6 ket isu ti balikas ni Moises kadagiti tattao:

- a. Agbalinka a _____
- b. Dika _____
- c. Ti Apo _____
- d. Pulos a saan a _____

Ket dagiti bersikulo 7b-8 nagsao ni Moises ken ni Josue:

- a. Agbalinka a _____
- b. Ket _____
- c. Ti Apo _____
- d. Pulos a dinaka _____
- e. Dika _____ . Dika _____

Iti bersikulo 23 binilin ti Apo ni Josue:

- a. Agbalinka a _____
- b. Ta sikanto _____
- c. Ket addaakto _____

8. Napasamatken ti panangiyallatiw ti panagbalin a pangulo. Ni Josue ti mangipan kadakuada iti Naikari a Daga. Uray no sabalin dagiti tattao, saan nga agbalbaliw ti Dios. Agtalinaed Isuna a napudno ken Josue a kas kinapudnona ken Moises. Awan ti pagbutnganna.

IKABESA: Nagsao ni Moises iti nabileg a balikas kadagiti tattao. Dagitoy a balikas ti mangted pigsa kadatayo tapno aramiden ti nakaayabantayo. Dagitoy dagiti balikas a laglagipen! Isurat ti Deuteronomio 31:6 iti maysa a papel ken ikabesa ti bersikulo. Mangkita kadagiti gundaway tapno papigsaem tao a mangidadaulo babaen kadagitoy a balikas. Kaadduan a naayabanda tapno idalanda dagiti dadduma kadagiti lugar nga addaan iti dakkal a peggad ken saan nga ammo a makaapekto. Pakiredem ida babaen kadagitoy a balikas, “Pumigsaka ken tumuredka. Dika agbuteng wenno mapabutngan.” Ipalagip kadakuada a “ti Apo a Diosmo kaduaannaka.” Ket itagay ti Karina kadakuada: “Pulos a dinaka panawan wenno baybay-an.”

PANANGIPAKAT:

1. Ania iti mariknam maipapan iti baro a mangidaulo? Narigat kadi a maawat? Apay? Apay a saan? _____

Inaramid ni Moises iti panangiyawat iti sangoanan dagiti amin a tattao. Binendisionanna dagiti tattao sakbay a tagikuaenda ti baro a daga ket kalpasanna binendisionananna ni Josue a kas maysa nga umun-una a mapan iti sangoananda a kas panguloda.

2. Agpada a binagaan ti Dios da Josue ken dagiti tattao iyawatna iti im-imada dagiti ar-ari nga agnaed ti daga a tagikuaenda. Ti pakasaritaan dagiti Israelita iti pinarmekda kadagiti ar-ari ti Sihon (Hesbon) ken Og (Basa) ket naisuratda iti Deuteronomio 2 ken 3. Saantayo nga inadal dagitoy a pakasaritaan ngem napateg a maawatam a ti Dios pinatangkenna ti puso ti ari ti Sihon tapno babaen iti pannakaparmekna rugian ti Apo nga ikabil ti pannakapabuteng ken pinagbutengda kadagiiti Israelita dagiti amin a pagpagilian. Kalpasanna ti Apo a Dios ket ipanna dagiti Israelita idiay Basan ket pulos nga awan ti imbatida a sibibiag.
3. Adda iti masangoanan dagiti narigat a tiempo. Dagidiay a tiempo ket kiddawenna ti pigsa ken turedda. Isu ti tiempo a dagiti tattao ken ti pangulo ket maayaban iti panagtutunos, agtrabaho a sangsangkamaysa babaen iti panangidaldalan ti Apo. Ania dagiti gundaway nga adda kenka a no sadino a ti bilegmo ket maaramat tapno itedna ti kapia ken panagtutunos, ti panagmaymaysa iti espiritu, panagkakadua ken sangsangkamaysa a panangaramid iti nagbaetan dagiti tattao ken ti panguloda bayat ti panagaramidda a sangsangkamaysa para iti pagsayaatan ti tunggal maysa?

KARARAG: Benidisionam dagiti tattao babaen ti sagutmo a baro a pangulo. Iti Deuteronomio binilinmo ni Josue a pumigsa ken tumured. Inkarim kenkuana nga isu ti mangiyeg kadagiti tattao iti daga nga inkarim kadakuada. Ket inkarim a ti kaaddam kadakuada. Iti daytoy nga aldaw Apo, bayat iti ipapanko iti trabahok, dawatek ti pigsa ken tured tapno maaramidko dagiti trabahok, nga ammok a bayat ti panangaramidko adda ti karim nga addaka kaniak. Agyamanak iti kapia iti pannakaammok a dinak panawan wenno baybayan. _____

Paset 4

ARAMIDEN: Basaen ti Deuteronomio 32:48-52.

PANAGSANAY: Orasen.

1. Sadino ti imbaga ti Dios a papanan ni Moises iti bersikulo 49? _____
2. Ania ti aramidenna idiy? _____
3. Ania pay ti imbaga ti Dios ken ni Moises a mapasamak idiy? _____
4. Maminsan pay, imbaga ti Dios ken ni Moises no apay isu ken Aaron ket matayda sakbay a serken ti Naikari a Daga (bersikulo51):
  - a. _____
  - b. _____
5. Ngarud, _____

ARAMIDEN: Basaen ti Deuteronomio 34.

PANAGSANAY: Makatulong dagiti mapa a mangited kenka ti pannakaammo kadagiti bersikulo 1-3.

1. Sapulen ti Bantay Nebo. Iti pungto ti amianan ti Natay a Baybay (Naapgad a Baybay) a masapulam ti Jerico. Iti daya ket ti Bantay Nebo. Ania ti impakita ti Apo manipud iti daytoy a disso (bersikulo 1)? _____
2. Inaganan dagitoy a disso iti mapa a mangipakita ti pannakaiwaras ti daga kadagiti sangapulo ket dua a tribu.
  - a. Galaad ti mapan iti Dan – ti Giliad ket masarakan iti amianan ti Natay a Baybay (Naapgad a Baybay), daya ti Karayan Jordan. Ti Dan ket maysa nga ili iti adayo nga amianan nga asideg iti Bantay Herman.

- b. Amin a Neftali – Daytoy ti rehion a naited iti tribu ti Neftali ken immabot agingga iti amianan iti lauden a paset ti Karayan Jordan.
  - c. Ti sakup ti Efraim ken Manases – da Efraim ken Manases ket dagiti dua nga annak a lalaki ni Jose. Dagitoy a tribu ket naawatda ti daga nga immabot iti bagatan iti nagbaetan ti Karayan Jordan ken ti Dakkel a Baybay (Mediterrania).
  - d. Amin a daga ti Juda – ti sakup ti Juda ket nalawa a paset ti daga iti laud ti Naapgad a Baybay ken adda iti sakup dayta a daga ket ti daga a naited iti tribu iti Simeon. Ditoy a masarakan ti Negev.
  - e. Ti Jerico a mapan Zoar – nakitatayo itay ti Jerico iti saan nga adayo manipud ti pungto nga amianan ti Naapgad a Baybay ken ti Zoar ket masarakan iti abagatan a murdong ti Baybay.
3. Iti nakaskasdaaw a wgas tinulongan ti Dios ni Moises a makitana ti daga nga inkarina kada Abraham, Isaac, ken Jacob. Imbaga ti Dios ken ni Moises, “ _____

_____”

- a. Iti panangtungpalna ti karina ken ni Moises, natay ni Moises. Intanem ti Apo isuna idiay Moab. Ania ti makapagagar pakaammo iti nainayon iti bersikulo 6? _____
  - b. Ania ti maamoantayo maipapan ken ni Moises idi natay isuna? _____
  - c. Kasano kabayag a nagtalinaed dagiti Israelita iti Moab? _____
- Apay? _____

PAGPAMPANUNOTAN: Awan ti mabalinan ti maysa no di a panunoten a daytoy ti naliday a tiempo para iti Israel. Daytoy ti tiempo para kadaytoy a mangpanunot ti kabibiag ni Moises ken lagipen dagiti milagro nga inaramid ti Dios babaen kenkuana. Kas maysa nga agadadal adun iti nabasatayo maipapan iti maysa kapadasan kalpasan ti sabali pay a kapadasan. Ikkan iti sumagmamani a gundaway a mangpanunot ken manglagip kadagiti sumagmamano a pakasaritaan nga inadaltayo.

1. Lagipen dagiti babbai nga inusar ti Dios tapno buklen ken sukugenna isuna nga agbalin a tao a kas iti nagbalinanna..
2. Panunoten dgiti aglawlaw no sadino a nagnaed isuna, amin a banag manipud iti pagtaengan ti Hebreo agingga iti pagtaengan ti Faraon, manipud kadagiti tolda dagiti Midianita agingga kadagiti tolda dagiti Israelita.
3. Kitaem ti sarukod nga inusar ti Dios tapno iyegna dagiti didigra ti pannakaukom iti Egipto ken ti ima ti kaasi iti Israel, tapno bisngayenna ti Nalabaga a Baybay, tapno paruarena ti danum nanipud iti bato, ken ti panangaramid kadagiti dadduma pay nakaskasdaaw a pagilasinan.
4. Lagipen ti nangato a kasasaad idi nga impaayanna ida ti Apo iti manna ken tukling, ken ti nababa a kasasaad idi nagsukirda ket naigges.
5. Lagipen ti nangato a kasasaad idi insurat ti Apo babaen iti ramayna ti Linteg iti dua a tapi ti bato ket intedna ida ken ni Moises ken ti nababa a kasasaad idi binurakna ida gapu iti panagdaydayawda iti didiosen ken ti ariwawa ti panagrambakda.
6. Arapaapen ti buya bayat a ti dayag ti Apo ket pinunnona ti tabernaculo.

Awan duadua, sabali a banbannag ti umapay iti panunotmo. Ania timaysa nalawag a pasamak nga addaan iti nalawag a kaipapananna para kenka? Ibingaymo ti kapanunotam: _____

PANAGSANAY:

1. Ket ita, nalpasen dagiti al-aldaw ti panagdung-aw. Daytoyem ti oras dagiti Israelita a pumanaw ket tagikuaenda ti daga. Ania ibagbagana maipapan ken ni Josue iti bersikulo 9? _____
2. Kasano a simmungbat dagiti tattao ken ni Josue? _____
3. Ania ti naudi nga imbagada maipapan ken ni Moises a mabasatayo iti bersikulo 10-12?
  - a. _____
  - b. _____
  - c. _____
  - d. _____

KARARAG: Maiparbeng laeng a mangipaay iti gundaway ken pagyamanan ti Apo gapu ken Moises, ti sagut nga impaayNa iti Israel, ti binendisionanna dagiti bibiagda babaen iti daytoy a tao. Ipaayan tigundaway tapno pagyamanan ken dayawen Isuna para kadagiti naisangsangayan a pangulo iti biagmo, natured ken nakasagana nga agtignay a tattao ken sisasagana a mangisakmak iti biagda para iti pagimbagan kadagiti dadduma. O Apo Dios, _____

Paset 5

PAKAUNA: Maysa a grupo dagiti balikas ti kankanayon a maulit-ulit a masarakan iti Exodo, Levitico, ken ita ti Deuteronomio ket: “Siak ti Apo a Diosmo.” Ti panangulit-ulit ket mangipakita iti kinapateg. Para iti makapagagar a panagsanay, mangala iti maysa a kapitulo, Levitico 19, ket basaem a sibubukel. Bayat iti panangbasam ugedam iti sirok tunggal maisurat dagiti balikas a “Siak ti Apo” wenno “Siak ti Apo a Diosmo.”

Ket ita, kasapulantayo a damagen ti saludsod: apay a kanayon nga ulit-uliten ti Dios daytoy a balikas? Ania ti napateg iti daytoy a balikas? Iti Deuteronomio nagsasaritaantayo a kasapulan iti pananglagip ken ti kinapeggad ti pananglipat. Amintayo ket adda labitna a makalipat. Nupay kasta, no makalipat ti Israel a “Siak ti Apo a Diosmo” kayatna a saoen ti pannakaabak ken pannakadadael para iti daytoy a pagillia. Ti pannakaisalakanda agbasar iti kinapudno dagitoy a balikas.

Iti daytoy a paset ti adaltayo kitaentayo ti bunga daytoy a balikas saan laeng iti biag ti Israel ngem uray pay ti biagtayo bayat iti panangdenggegtayo Kenkuana a mangibaga kadatayo “Siak ti Apo a Diosmo.”

PANAGSANAY: Kaano ti umuna a pannakangngegtayo dagitoy a balikas? Sublianantayo nga adalan.

1. Iti Exodo 3:14-15 makisarsarita ti Dios ken ni Moises babaen iti gumilgil-ayab a kayo. Sinaludsod ni Moises iti naganna tapno ibagana kadagiti Israelita no siasino ti nangibaon kenkuana. Ania ti insungbat ti Dios? _____
2. Kalpasan ti umuna a panagsinnango ni Moises iti Faraon, pinatalgedan ti Dios ni Moises iti Exodo 6. Ania ti imbagana kadagiti bersikulo 2, 6, 7, ken 8? _____
3. Siasinonto ti makaam-ammo nga Isu ti Apo iti Exodo 7:5, 17? _____
4. Kasano a naamoan ti Israel nga Isu ti Apo (Exodo 8:22)? _____
_____
5. Siasino pay ti kayat ti Dios a makaammo nga Isu ti Apo ken no kasano a maamoanda (Exodo 10:1, 2)? _____
6. Siasino Isuna ken ania ti inaramidna siasino ti nangiyeganna ti panangukom (Exodo 12:12)?
_____
7. Siasino ti kayat ti Dios a palagipan iti Exodo 14:4, 18? _____
8. Siasino ti kasapulan a palagipan ti Dios iti Exodo 16:12? _____

Ulit-uliten tapno malagip! Lagipen tapno saan a malipatan! Ipalagip ken lagipen!

PANURSURO: Iti Levitico 11:44 naibaga kadayo a ti Dios ket nasantoan. Daytoy ti imbagana maipapan iti bagina. Ti makapagagar ket inayabannatayo tapno agbalintayo a nasantoan. Basaen dagiti bersikulo 44 ken 45. Ay-ayaban ti Dios dagiti tattaona tapno agbalinda a sabali, agbalinda a naidumduma. Binilinna ida nga ikonsagrarda dagiti bagbagida ket agbalinda a nasantoan. Bilbilinna ida a kitaen dagiti bagbagida a kas nailasin manipud iti amin a tattao. Inayabanna ida iti baro a wagas iti panagpanpanunot maipapan iti bagbagida. Gapu ta Isu ti Apo a Diosda inayabanna ida iti baro a tukad, baro a sistema iti kababalin. Inayabanna ida nga agbalin a kas Kenkuana! Kayatna a patan-ayen ida sibubukel a baro a tukad iti panagpanpanunot, maysa a sibubukel a baro wagas a panangkitada kadagiti bagbagida. Kalpasanna amin, Isu ti Diosda.

Ania ngata ti kayatna a saoen daytoy? Kayatna a saoen a saanda nga aramiden ti ar-aramiden dagiti kaadduan. Kas pangarigan, iti Levitico 18:21 ammotayo a dagiti managdakdakes idatonda dagiti annakda a kas daton iti didiosenda a Moloc. Inayaban ida ti Dios iti naidumduma a wagas ket imbagana a dagitoy a daton Kenkuana wenno dagiti sabali a didiosen dagiti managdakdakes ket tulawanna ti nagan ti Diosmo... ket Siak ti Apo. Agpadpada ti ibaga ti bersikulo 30 idi imbaga ti Dios, tungpalem dagiti bilbilinko. Dimo a suroten dagiti nakarimrimon a kaugalian dagiti managdakdakes. Dimo tulawan ti bagim. Inayabanka nga a naidumduma. Siak ti Apo a Diosmo!

Amin a linlinteg ti Dios a naited kadagitoy liblibro ti Daan a Tulag nga ad-adalentayo ket lilinteg a mangsalaknib kadagiti tattao manipud iti panangaramidda iti nakarimrimon a banbanag a sapsapulen dagiti didiosen dagiti managdakdakes. Sabali ti wagas ti Dios. Ti wagas ti Dios ket nasantoan agsipud ta Isu ket nasantoan ket ay-ayabanna dagiti tattao a surotenda dagiti wagasna ken agtulnogda, nailasin a kas nasantoan a pagilian (Exodo 19:5-6).

PAGPAMPANUNOTAN: Ita kasano nga amirisen iti maysa a tao daytoy? Kasano ngata ti maysa a tao a rugianna nga awaten a ti wagas nga ar-aramiden ti kaadduan ket saan a kas wagas ti Dios wenno ti pagayatanna? Nagnaed iti 400 a tawen dagiti Israelita iti babaen iti turay dagiti Egipcios ken ti panagdaydayawda kadagiti didiosenda. Idiay let-ang pinadasda pay nga aramiden manen dagiti didiosen a kas nakitatayo iti Exodo 32 babaen iti balitok a sinan urbon a baka. Ita dandanidan sumrek iti Naikari a Daga ket dagiti pagilian ket pagnanaedan dagiti agdaydayaw kadagiti didiosen. Dida am-ammo ti Dios dagiti Israelita.

1. Ania dagiti dadduma a bambanag nga inaramid ti Dios tapno ipakitana kadakuada nga Isu ket Dios, ti Siak, Yahweh, Jehovah? Ania dagiti dadduma nga inaramid ti Dios tapno ipakitana a maikari Isuna ti panagdaydayawda? _____
_____
2. Ania dagiti dadduma bambanag nga imbagana a naidumduma manipud kadagiti wagas dagiti didiosen dagiti pagilian? _____
_____

Mamatida kadi laeng nga Isu ti Diosda agsipud ta imbagana? Ammotayo a saan a pudno agsipud ta saan laeng a nagsao Isuna no di pay ket nagaramid iti biangda a kas Dios a nangay-ayat ken mangipatpateg para kadakuada. Dagiti didiosen dagiti pagpagilian ket pagbutbutngan ket daytoy ti makaigapu nga agbibig iti buteng dagiti tattao. Agbibig dagiti tattao a kanayon nga ay-ayoenda dagiti naunget didiosen. Agsapul dagiti didiosen ti daton, kadawyanan daton a tattao, uray ti panangidaton kadagiti anak. Kasano a naidumduma ti Dios ti Israel? Kitaen dagiti wagas.

1. Ania ti sapulenNa (Exodo 20)? _____
2. Kasano a mailadawan Isuna (Exodo 34:6-7)? _____
_____
3. Ania ti kayatNa (Levitico 19:5-6)? _____
_____

Indekket ti Dios ti bagina kadagiti tattaona babaen iti tulag a kari nga inaramidna kenni Abraham iti Genesis 17:7. Tinungpalna dayta a kari iti uneg dagiti siglo. Awan iti agpannurray iti ayatda para Kenkuan no di ket babaen laeng ti sagotna nga ayat nga Isu ti Diosda ken para kadakuada agbalinda a tattaonNa.

PANANGIPAKAT:

1. Mangngegmo kadi ti Apo a mangay-ayab kenka a mailasin bayat iti panangpadasna nga itag-aynaka iti natoen dagiti tattao, nangatngato ngem iti gagangay, iti langenlangen iti ayat Kenkuana? Sadino ngata ngata ti pangguyguyodana dita pusom?
_____
2. Maawatam kadi a kayatNa nga ipakita kenka ti baro a biag Kenkuana, ti biag nga adda ti baro a pagbalinanna, baro a panggep, ti biag nga adda pategna, napateg ken kaipapanan? Kasano ti panangilasinna kenka a kas Kukuana?
_____
3. Iladawan dagiti tattao a ti Diosda ket ti Apo! Kitaen ti 1 Pedro. Iladladawan ni San Perdo dagiti tattao a ti Diosda ket ti Apo. Maguyugoyka a mangbasa ti sibubukel a libro. Adtoy dagiti sumagmamano a pangarigan:
  - a. 1 Pedro 1:14 _____

- b. 1 Pedro 1:22 _____
  - c. 1 Pedro 2:1-3 _____
  - d. 1 Pedro 2:9 _____
  - e. 1 Pedro 2: 11-12 _____
  - f. 1 Pedro 3:8-9 _____
  - g. 1 Pedro 5:6-7 _____
4. Ania ngata daytoy baro a biag para kenka? Lagipen, amin dagitoy ket gapu a kayatna nga agbalin nga Apo a Diosmo. _____
- _____

PANURSURO: Inruar ti Dios ti Israel manipud Egipto. Ti panangisalakanna ti nangiyege ti pannakawayawaya ken pannakaruk-at ti naibalud a pagilian. Ita papanawenda dagiti pagilian nga agnanaed iti daga a kukuada (Deuteronomio 7:1). Iyawat ida ti Dios kadagiti im-ima dagiti Israelita ket no maabakdan, kasapulan a dadaelen ida dagiti Israelita. Kasapulan a mapukawda. Awan ti agbati. Dagiti didiosen ken dagiti nasagradoan a batbatoda ket kasapulan a madadael ken maburak. Ti SIAK Isu ti Diosda ket awan ti sabali dios iti imatangna. Ti bileg nga inusar ti Dios tapno isalakanna dagiti tattaona ket usarena tapno papanawenna dagiti pagilian tapno matagikua ti Israel ti tawidna.

PANANGIKABESA: Ti panangibilang ti Dios kadagiti dagiti tattaona idia Moab nga amin ket naisagana tapno tagikuaenda ti daga ket kapadana met laeng kadatayo nga agnanaed kadagiti pagtaengantayo ken kadagiti kagimongan iti entero a lubong. Isu ti nangited kadagiti Israelita ti panggep ken pateg. Kasta met ti inaramidna para kenka ken kaniak. Isurat dagiti balikas ti Deuteronomio 7:6. _____

_____

Isurat daytoy a bersikulo iti maysa a papel ket isurat dagiti balikas ken sao a mangipalagip kenka no siasinoka gapu ta *Isu ti Apo a Diosmo!* Agrambakka agsipud ta daytoy nasantaon a Dios, daytoy Dios ti ayat ket kayatna nga Isuna ti agbalin a Diosmo!

KARARAG: Awan ti maaramidak no dib ti laeng agdayaw ken agyaman Kenka. Sikati Diosko ket siak ti anakMo.Daytoy a langenlangen ket adda gapu laeng Kenka. No awan ti Saom a Kinapudno mabalin a matdaak ngagalla-allaak iti aglawlaw iti bukodko nga aramid a let-ang nga awan ti kaipapanan wenno panggepa. Ngem, inaramidnak a Kukuam. Inawagannak iti nangatngato a disso. Pinalawam ti lugarko iti turay ken inayabannak tapno pagbiagak ti biag a mangiyanninaw ti kinasantom. Masarakannak koma a kas napudno. Agtalinaedak koma iti kinapudnom kaniak. _____

PANANGSUBLI NGA ADALEN TI PASET

TI AYAB TI DIOS, TI

PAKAWAYAWAYAANTAYO

MAIKADUA A PASET

TI AYAB TI DIOS, TI PAKAWAYAWAYAANTAYO – II

SUBLIAN NGA ADALEN: Maysaka nga agipadpadamag para iti *Alexandrian Gazette*. Ti diaryo ket mabasa iti uneg ken ruar ti Egipto, Sinai, Midian, ken Canaan. Imbatinaka ni amongmo iti pagubraam. Inikkannaka ti aramiden para iti sumaruno nga innem a lawas tapno isuratmo ti panagsasaganad ti pakasaritaan ti panagdaliasat dagiti Israelita manipud ti daga dagiti Faraon nga agturong iti Naikari a Daga ti Canaan.

1. Ania dagiti innem Paulo para iti ipadamagmo?

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____
- f. _____

2. Siasino ti saludsudem? Siasino ti makaited kenka iti kapintasan a sarita?

_____

_____

3. Ania dagiti *kinapudno* a kayatmo a maamoan? Ania ti patiem a makapagagar kadagiti agbasa iti ipadamagmo?

- a. _____
- b. _____
- c. _____

4. Ania dagiti *kinapudno* a kayatmo a maamoan maipapan daytoy Diosda? Ania ti nangngegmo maipapan Kenkuana a kayatmo a mapaneknekan a kas kinapudno?

- a. _____
- b. _____
- c. _____

5. Ania ti mabalinmo nga ipadamag maipapan ti *panangipakat* kadagiti pudno a napasamak a naurnongmo ken kabayatan iti panagbiagda iti aglawdaw dagitoy a tattao?

a. _____

b. _____

c. _____

PAGLEPPASAN ITI AYAB TI DIOS, TI PAKAWAYAWAYAANTAYO: Ti panagdaliasat ket napaut ken narigat. Napalubosan a sumrek dagiti kataengan a Josue ken Caleb iti Naikari a Daga ngem dagiti dadduma ket natayda iti dalan. Dagiti annak ken appoko ket isuda dagiti nagdaliasat kabayatan amin dagitoy a taw-tawen ket ita nakasaganadan a tagikuaen ti daga. Sumagmamano ti makalagip ti panagballasiwda iti baybay babaen iti namaga a daga ket naimatanganda ti pannakatay dagiti armada ti Faraon. Amin ket nakasursuroda ti adu a banbanag. Ti biag idiy let-ang iti babaen ti panangidalan ti Dios ken ti panangidaulo ni Moises ti nangbangon iti natibker nga umili. Sangsangkamaysada a nangipatakder ti Tabernakulo segun ti pangiladawan ti Dios. Nabendisionanda babaen kadagiti milagro ti manna, tukling, ken danum. Sangsangkamaysada a nagsagaba gapu iti kinasukirda ken iti maymaysa a timek sangsangkamaysada a nagkari iti panagtulnog. Natayen ni Moises ken Aaron ket ni Josue ti baro a panguloda nga isu ti pinili ti Dios a mapan makidangadang ket papanawenda dagiti kabusorda manipud iti daga a kukuada. Ti Apo isu ti Diosda!

KARARAG: Itan ti aldaw. Sisasagana a mapan ti Israel tapno tagikuaen ti daga nga inkarim. Kasta met nga adda ti baro nga aldawmi. Inyegnakami agingga iti daytoy nga aldaw ken iti daytoy nga oras iti biagmi idi inayabannakami manipud iti sipngget ken pannakabaludmi iti basol ket winayawayaannakami iti biag a napnoan iti lawag iti ayatmo. Papigsaennakami a mapan a nabuyogan ti tured agsipud ta ammomi a Sika ti Apo a Diosmi. _____